

Visoka škola
BANJA LUKA COLLEGE

**IZVJEŠTAJ O SAMOVREDNOVANJU
I OCJENI KVALITETA STUDIJSKOG PROGRAMA
INFORMATIKA ZA ŠKOLSKU 2023/2024 GODINU**

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta Studijskog programa Informatika

Uvod

1. Postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta

Visoka BLC Banja Luka College (u daljem tekstu: BLC) je sprovela postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta studijskog programa Informatika za školsku 2023/2024 godinu (u daljem tekstu: postupak samovrednovanja) u svim oblastima osiguranja kvaliteta predviđenim Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine, Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Politikom kvaliteta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta, Pravilnikom studija i Strategijom osiguranja kvaliteta BLC-a 2020 do 2025 (u daljem tekstu: Strategijom osiguranja kvaliteta).

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta prikazuje rezultate analize svih aspekata kvaliteta djelovanja BLC-a i daje ocjenu ispunjenosti standarda kvaliteta.

Izvještaj usmjerava i omogućuje otklanjanje uočenih slabosti i unapređivanje kvaliteta.

Izvještaj za 2023/2024 godinu ima značaj za unapređenje primjene istih kao i za prikazivanje nastavnih, naučnih, stručnih i umjetničkih potencijala BLC-a.

1.1. Subjekti postupka samovrednovanja

U postupku samovrednovanja učestvovalo je svo nastavno i nenastavno osoblje, sve organizacione jedinice i studenti BLC-a. Komisija za osiguranje kvaliteta, imenovana od strane Senata BLC-a (u daljem tekstu: Senat) organizovala je i sprovela postupak (prikupljanje, obrada i analiza podataka) i pripremila Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa Informatika za školsku 2023/2024 godinu.

1.2. Opis postupka samovrednovanja

Postupak samovrednovanja sproveden je u skladu sa Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta u kome su definisani ciljevi samovrednovanja, procedure, subjekti, metodologija, zaduženja i vremenska dinamika, ocjenjivanje kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada.

Postupak samovrednovanja na BLC-u je sproveden za školsku 2023/2024 godinu. Postupak samovrednovanja je sproveden prema Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta koji je donio Senat i prema Strategiji osiguranja kvaliteta na BLC-u.

Komisija za osiguranje kvaliteta utvrdila je: način prikupljanja podataka, spisak izvora podataka, instrumente za prikupljanje podataka (metodologija anketiranja, vrijeme anketiranja, sadržina anketnih upitnika, indikatore kvaliteta i dr.).

Postupak anketiranja i drugi postupci za prikupljanje podataka sprovedeni su prema Planu anketiranja i samovrednovanja. Komisija za osiguranje kvaliteta je, na osnovu Strategije osiguranja kvaliteta predložila korektivne mjere za unapređivanje kvaliteta.

2. Metodologija

U postupku samovrednovanja primjenjena je metodologija evaluativnih istraživanja i korišćeno je više izvora i metoda: analiza službene dokumentacije, anketiranje, metode kvantitativne i kvalitativne obrade i analize podataka. Osnovna tehnika prikupljanja podataka je anketiranje: studenata, privrednika, zainteresovanih strana, nastavnog i nenastavnog osoblja BLC-a.

Primjenjeni su upitnici i skale procjene za samovrednovanje koje je usvojila Komisija za osiguranje kvaliteta (ankete). Osnovni cilj anketiranja bio je utvrđivanje kako različiti akteri procesa rada na BLC-u opažaju kvalitet studija, nastave, uslove studiranja i rada. Ove procedure sistema upravljanja kvalitetom koje se uspostavljaju treba da obezbjede unapređivanje rada BLC-a u svim oblastima osiguranja kvaliteta.

Anketiranje studenata o aktuelnom nastavnom procesu je obavljeno u ciklusima: za nastavu i predmete iz zimskog semestra u januaru 2023 godine, i u junu mjesecu 2024. godine, prema Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. Zatim, studenti su anketirani na naučnim skupovima koje su održani 2023, kao i u maju 2024. godine, a privrednici u novembru na Danima prakse koji se održavaju svake godine.

Za podatke o uspjehu studenata na ispitima korišćene su baze podataka studentske službe, a pripremili su ih zaposleni u Studentskoj službi i Koordinator nastave.

Postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada je sprovedla Komisija za osiguranje kvaliteta.

3. Pisanje izvještaja

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa Informatika napisan je u skladu sa Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. U Izvještaju je procjenjena ispunjenost svakog standarda studijskog programa Informatika.

Prvi dio:

OSNOVNI PODACI O BLC - u

BLC je visoka škola u Bosni i Hercegovini koja je dobila međunarodno priznatu akreditaciju. Samim tim, diplome koje studenti stižu na ovoj visokoškolskoj ustanovi su međunarodno priznate u okviru Evropske unije.

U pripremi Izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa Informatika BLC je sagledao svoju efikasnost, kvalitet svog nastavnog i obrazovnog procesa, kvalitet nastavnika, organizacije i resurse koje nudi svojim studentima. Slične evaluacije koje imaju za cilj uočavanje nedostataka i njihovo prevazilaženje, periodično će se ponavljati.

Izvještaj o samovrednovanju studijskog programa Informatika služi kao osnova za promjene i unapređenje nastavnog procesa, ali i kao izvor informacija o znanjima i vještinama koje studenti stiču u okviru ovog studijskog programa na ovoj visokoškolskoj ustanovi.

Ovaj dokument omogućava da se provjeri kvalitet studijskog programa, a samim tim i diploma koje studenti stiču, kao što omogućava eksternim ekspertima da steknu tačan uvid o stanju studijskog programa na BLC –u iz oblasti informacionih tehnologija; da bi mogli da daju adekvatnu ocjenu o kvalitetu rada.

Podaci dobijeni u toku pripreme izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada služe da se zajedno sa studentima i privrednicima sačine relevantni planovi budućeg djelovanja u cilju opšteg poboljšanja kvaliteta rada.

1.1. Osnovni podaci

BLC je samostalna privatna visokoškolska ustanova sa svojstvom pravnog lica, sa pravima i obavezama određenim Zakonom i Statutom.

BLC se bavi visokim obrazovanjem kao djelatnošću od opšteg društvenog interesa, nastavnim, naučnoistraživačkim, stručnim i umjetničkom radom, izdavaštvom, i svojim djelovanjem neposredno utiče na razvoj društvene zajednice u okviru koje se razvija kao značajna visokoškolska institucija.

BLC je registrovana Rješenjem suda: Ugovor o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću; Više škole "Banja Luka College" Banja Luka.; broj: 01/04 od 17.10.2004.; Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku je: 01986724; Poresko-identifikacioni broj BLC – a (PIB): JIB 4402123700002.

1.2. Osnivanje i razvoj

BLC je osnovan Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Više škole "Banja Luka College" u Banjoj Luci br. 01/04 od 17. 10.2004. godine, a otpočeo sa radom na osnovu Rješenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br.: UP-6-01-101/05 od 15.02.2005. godine, Saglasnost na Statut: Rješenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br.: 6-01-5528/04 od 30.11.2004. godine i izdavanja prve Dozvole za rad od Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj: 07.2-9623/07 od 28.12.2007. godine, koja je izdata na osnovu pozitivnog mišljenja.

1.3. Aktuelni podaci

U toku 2023/24 na studijskom programu Informatika studiralo je 128 studenta. Prateći pokazatelje možemo utvrditi da je interesovanje za informacionim tehnologijama u porastu, što se održava i na broj upisanih studenata.

BLC je posebnu pažnju posvetio izboru kadrova za izvođenje nastave tako da u školskoj 2023/2024godini nastavu izvodi 20 nastavnika i četiri saradnika. Svi nastavnici i saradnici BLC-a su kvalifikovani i kompetentni da obavljaju nastavni proces u oblasti za koju su izabrani, u skladu sa uslovima propisanim zakonom, podzakonskim aktima i Pravilnikom o izboru nastavnika i saradnika BLC-a.

BLC ispunjava sve propisane kadrovske uslove za obavljanje djelatosti. Broj radno angažovanih nastavnika i saradnika BLC-a odgovara potrebama studijskog programa koji se realizuje. Broj nastavnika zaposlenih na BLC-u u radnom odnosu sa punim radnim vremenom je viši od minimalnog broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave na svim nastavnim predmetima koje izvodi visokoškolska ustanova, za sve godine studija, dok je broj zaposlenih saradnika nešto niži. Ukupan broj angažovanih nastavnika i saradnika (nastavici zaposleni na BLC-u i gostujući nastavnici) pokriva ukupan fond časova nastave na studijskim programima, tako da se poštuju propisani standardi opterećenja nastavnog osoblja.

Organi BLC- a su:

- Upravni odbor,
- Senat,
- Direktor,
- Skupština osnivača,
- Finansijski direktor,
- Naučno-nastavna vijeća studijskih odsjeka,
- Komisija za osiguranje kvaliteta

Nastavnici se intezivno bave naučnoistraživačkim, umjetničkim i stručnim radom u naučnim, odnosno umjetničkim oblasti koje su obuhvaćene studijskim programom Informatika. Nastavnici redovno učestvuju na naučnim i drugim skupovima i savjetovanjima u Republici Srpskoj, Bosni i Hercegovini i inostranstvu.

BLC nastoji još od osnivanja da bude aktivan i značajan nosilac međunarodne saradnje, posebno sa visokoškolskim ustanovama u regionu, uporedo sa saradnjom u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. BLC nastoji da u daljem razvoju proširi ovu saradnju i mrežu, posebno saradnju sa drugim visokoškolskim ustanovama u evropskom prostoru visokog obrazovanja, a u cilju realizacije zakonom utvrđenog principa uključivanja u evropski prostor visokog obrazovanja i unapređivanja mobilnosti nastavnog osoblja i studenata.

Međunarodna saradnja je regulisana bilateralnim ugovorima koje je BLC zaključio sa drugim visokoškolskim ustanovama, kao i pravilima međunarodne mreže Ceeman kojoj je BLC pristupio. Ono što BLC dobija članstvom u globalnoj mreži za razvoj menadžmenta CEEMAN– Central and East European Managment Development Association jesu prava i beneficije kao što je: učestvovanje u međunarodnim obrazovnim programima i konferencijama, uspostavljanje međunarodnih saradnji, dobijanje akreditacija za studijske programe.

BLC je sklopio sedam ugovora sa Direktoratom komunikacija jedinice za izdavaštvo Savjeta Evrope u Strazburu. Ovim ugovorima se BLC -u daje pravo da prevodi i izdaje izdanja Savjeta Evrope.

BLC je potpisao pojedinačne sporazume i sarađuje kao partner sa sljedećim visokoškolskim ustanovama u okviru međunarodne saradnje. <https://blc.edu.ba/partneri/>

Naši nastavnici, sardnici i studenti su uključeni u ITIC – International Teacher Identity Card i ISIC - International Student Identity Card. ITIC – International Teacher Identity Card ID je međunarodna nastavnička identifikaciona kartica, namjenjena nastavnicima i saradnicima osnovnih, srednjih, viših BLC i univerziteta i predstavlja zvaničan identifikacioni dokumenat kod nas i u svijetu (jedna od svjetskih priznatih legitimacija). Kriterijumi za izdavanje identifikacionih kartica izdaje ISIC asocijacija, a karticu mogu da posjeduju isključivo

nastavnici i sardnici koji su ostvarili radni staž duže od jedne godine u struci i minimalno 18 časova aktivne nastave nedjeljno.

1.4. Misija, vizija i osnovni ciljevi

BLC gradi poseban kvalitet i afirmaciju svog akademskog studija i nastavnog osoblja koje ga izvodi, kao i akademske zajednice koju pored tog osoblja formiraju bivši i sadašnji studenti, na primjeni zakonskih i drugih pravnih propisa, primjeni Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja tako što uvažava:

- ❖ Bolonjsku deklaraciju čija je primjena obavezna prema Zakonu i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju koji je Bosna i Hercegovina zaključila sa Evropskom unijom,
- ❖ vrijednosti i domete nastavnog, naučnog i uopšte, intelektualnog rada nastale u prethodnim vijekovima na evropskim univerzitetima,
- ❖ akademske slobode i akademsku samoupravu i druge principe na kojima se zasniva sistem visokog obrazovanja,
- ❖ osnovne ciljeve visokog obrazovanja kao što su sticanje, razvijanje, zaštita i prenošenje znanja posredstvom nauke i naučnoistraživačkog rada, pružanje mogućnosti pojedincima da steknu visoko obrazovanje i obrazuju se tokom čitavog života,
- ❖ osnovnu funkciju visokoškolske ustanove da razvija kreativnost studenata, da ih obrazuje da budu stručnjaci sposobni da sami rješavaju konkretne probleme koji ih očekuju u poslovnom svijetu i svijetu rada,
- ❖ realne individualne i društvene uslove za život i rad nastavnika i studenata, koji se još uvijek razlikuju od povoljnijih uslova u razvijenim evropskim državama.

Studij na BLC-u pruža studentima mogućnost da kroz saradnju sa nastavnicima i stručnjacima predatim svom poslu, steknu znanja i vrijednosne stavove, razviju vještine i intelektualne sposobnosti potrebne za kritičko razmišljanje i poslovno upravljanje. BLC nastoji da kod studenata razvija sposobnost za komunikacije i odnose sa javnošću, potvrđan odnos prema nauci, struci i profesiji, prema umjetnosti. BLC takav pristup provodi od osnivanja 2005. godine, i gradi zajednički uspjeh nastavnika, saradnika i studenta na ideji: ko dobro počne, na pola puta je do uspjeha. U tom cilju BLC je organizovao predavanja i tribine za koje su studenti predložili teme, a na kojima su učestvovali istaknuti istraživači, stručnjaci, umjetnici, sportisti, novinari i druge istaknute ličnosti koje svojim profesionalnim angažmanom kreiraju naš svijet.

Savremeni koncept studija na BLC-u sastoji se u tome:

- ❖ da studij traje šest ili osam semestara zavisno od izbora studenta;
- ❖ da ECTS (Evropski transferni kreditni sistem) omogućava mobilnost studenata unutar studija na BLC-u i prema studijima na drugim visokoškolskim ustanovama;
- ❖ da su na studiju pored obaveznih nastavnih predmeta značajno zastupljeni izborni nastavni predmeti, uz mogućnost studenata da slušaju fakultativne nastavne predmete, kako je to regulisano studijskim programom;
- ❖ da studentska praksa kao izborni dio obrazovnog procesa omogućava studentima da upoznaju svijet rada i da se obrazuju za praktičan rad u struci;
- ❖ da studenti uče svjetski jezik;
- ❖ da se u nastavi primjenjuju savremeni metodi nastavnog rada i tehnike koje ga prate;
- ❖ da studenti stiču znanja iz informatike već na početku studija i koriste računare i internet tokom cjelokupnog studija;

- ❖ da studenti koriste prednosti elektronske nastave.

Vizija BLC-a je uspostavljanje sistema cjeloživotnog obrazovanja u visokom obrazovanju, u čijem su fokusu razvoj individualnih sposobnosti za intelektualni rad i stvaralaštvo i afirmacija aktivne uloge akademske zajednice u razvoju društva, uz otvorenost prema javnosti.

Misija BLC-a je da obezbijedi kvalitet i efikasnost studiranja i poštovanje akademskih sloboda i akademske autonomije. BLC će učestvovati u ostvarivanju ciljeva visokog obrazovanja i organizovati nastavni proces tako da omogući razvijanje i prenošenje znanja posredstvom nastave i istraživačkog rada. U središtu nastavnog procesa je razvoj sposobnosti studenata za različite oblike profesionalnog rada i društvenog angažmana. Kroz dijalog, okrugle stolove i kreativne radionice sa nastavnicima, uz podršku stručnjaka i afirmisanih javnih ličnosti, studenti će biti motivisani da koriste sposobnosti i znanje tako da sebi i drugima grade mjesto tokom promjena koje donose neizvjesnost u našoj epohi.

U ostvarivanju studijskog programa u koje su ugrađeni zahtjevi bolonjskog procesa, BLC će obezbijediti poštovanje ljudskih prava i sloboda ravnopravno i bez diskriminacije, jednake uslove svim studentima da razviju kreativne sposobnosti, njegujući konkurenciju i kvalitet.

Osnovni ciljevi BLC-a proizilaze iz misije, a to su:

- kontinuirano unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja i značajna uloga BLC-a u time,
- povećanje efikasnosti studija primjenom mjera za obezbeđenje kvaliteta,
- kontinuirano unapređenje kvaliteta studijskih programa,
- kontinuirano unapređenje kvaliteta nastave i nastavnog procesa,
- kontinuirano unapređenje kvaliteta i obima naučnoistraživačkih, stručnih i umjetničkih aktivnosti,
- kontinuirano unapređenje kvaliteta prostora i opreme,
- kontinuirano unapređenje kvaliteta upravljanja i poslovođenja i kvaliteta nenastavne podrške,
- obezbjeđivanje značajne uloge studenata u procesu obezbeđenja i kontinuiranog unapređenja kvaliteta,
- povećanje broja korisnika usluga,
- povećanje interesovanja za studije na BLC -u,
- povećanje broja, obima i kvaliteta nastavnih sadržaja,
- korišćenje savremenih tehnologija i opreme u nastavnom i naučnoistraživačkom, stručnom i umjetničkom radu,
- omogućavanje studentima da prošire svoja znanja po sopstvenom izboru i da se na taj način uže specijalizuju;
- optimalno korišćenje svih raspoloživih resursa,
- sistematsko praćenje, periodična provjera i kontinuirano unapređenje sistema kvaliteta na BLC-u.

U cilju ostvarivanja navedenih ciljeva BLC redovno planira svoje aktivnosti i vrednuje rezultate svojih studijskih programa sa zadatkom da stalno razvija, unapređuje i preispituje njihov sadržaj, saglasno naučnim saznanjima, u čemu relevantnu ulogu imaju nastavno osoblje i studenti. BLC periodično prati ostvarenje planiranih aktivnosti, postavljenih zadataka i ciljeva, uz objektivno sagledavanje rezultata, njihovu analizu i korektivne mjere eventualnih nedostataka. Posebna pažnja pridaje se realizaciji kvaliteta prenošenje novih teoretskih i

praktičnih znanja studentima i razvijanja kompetencija koje steći iz oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta.

Osnovni podaci o studijskom programu prijavljenom za evaluaciju	
Naziv studijskog programa	Informatika
Naučna oblast/ naučno polje/ uža naučna oblast	Prirodne nauke/ Računarske i informacione nauke/ Računarske nauke Društvene nauke/ Mediji i komunikacije/ Informacione nauke (društveni aspekt)
Vrsta studija	Osnovne akademske studije prvog ciklusa
Obim studija izražen ECTS bodovima	180 i 240
Godina u kojoj je započela realizacija studijskog programa	2013/2014
Jezik na kom se izvodi studijski program	Srpski jezik
Naziv(i) izlaznih kvalifikacija	Diplomirani informatičar – 180 ECTS Diplomirani inženjer informatike – 240 ECTS
Broj licence	07.023/602-322-1-1/12
Veb adresa na kojoj se nalaze podaci o studijskom programu	www.blc.edu.ba

Drugi dio:

PROCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA KVALITETA SA PRIJEDLOGOM MJERA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA

BLC je usvojio kriterijume za akreditaciju studijskih programa, kao i sandarde i postupke za osiguranje kvaliteta svog rada. Kvalitet rada BLC-a izložen je stalnom praćenju, vrednovanju i samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, kao i kritici od strane stručnih tijela i korisnika usluga, studenata, osnivača, organa uprave, inspekcija i medija. Kontrola kvaliteta pruža pomoć organima upravljanja BLC-a da imaju punu kontrolu u važnim segmentima poslovanja, a istovremeno potpunim definisanjem svih procedura rada propisuje se i olakšava svakodnevni posao svih zaposlenih na BLC-u.

Predmet kontrole kvaliteta studijskog programa i nastavnog rada BLC-a su svi aspekti sistema kvaliteta u oblasti obrazovanja, od elemenata predviđanja, strateškog planiranja, preko principa

i ključnih faktora, do operativnih elemenata obrazovanja, osposobljavanja, važećih propisa i strateških ciljeva.

Poseban predmet rada je osiguranje sistema kvaliteta, definisanje sadržaja, postupaka, odluka, odgovornosti i dokumenata pri izvođenju aktivnosti koje su date u tekstu Zakona o visokom obrazovanju i propisanih Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju.

Cilj kontrole kvaliteta rada BLC-a je unapređenje kvaliteta, prvenstveno kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada.

Politika osiguranja kvaliteta BLC-a se ogleda kroz:

1. Uvođenje kvalitetnih studijskih programa akademskih studija prema zahtjevima Zakona o visokom obrazovanju i Okvirnog zakona o visokom obrazovanju
2. Redovnu i sistematsku provjeru ciljeva, strukture i sadržaja studijskog programa i njihovu usklađenost sa osnovnim zadacima i ciljevima BLC-a.
3. Obezbeđivanje studentima učešće u samovrednovanju i ocjenjivanju, osiguranju kvaliteta studija, prvenstveno kvaliteta studijskog programa, nastave i uslova rada.
4. Redovno pribavljanje povratnih informacija od: poslodavaca, predstavnika Zavoda za zapošljavanje, institucija vlasti i lokalne samouprave o kvalitetu studija i studijskog programa.
5. Redovnu i sistematsku provjeru ishoda procesa učenja, stručnosti i kompetentnosti studenata kada završe studije i mogućnosti njihovog zapošljavanja i daljeg školovanja;
6. Uvođenje savremenih interaktivnih metoda nastave/učenja za podsticanje studenata na kreativnost, stvaralački pristup i timski rad;
7. Obezbeđivanje kvaliteta aktivnim praćenjem, pregledom i poboljšanjem svih aktivnosti u nastavnom procesu.
8. Definisanost i dostupnost na uvid javnosti uslova i postupaka koji su neophodni za završavanje studija, sticanja naziva i dobijanje diplome.

Organizaciona struktura za osiguranje kvaliteta BLC-a je uspostavljena postepeno i sistematski u skladu sa principima koji su dati u Strategiji osiguranja kvaliteta donijetoj od strane Senata. BLC je Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i drugim opštim aktima utvrdio poslove i zadatke komisije za osiguranje kvaliteta, stručnih organa, nastavnika, saradnika u donošenju i sprovođenju strategije, standarda i postupka za osiguranje kvaliteta.

BLC je opštim aktima uredio i posebnim mjerama obezbjedio učešće studenata u donošenju i sprovođenju strategije, standarda, postupka i kontrole osiguranja kvaliteta.

BLC je formirao Komisiju za osiguranje kvaliteta iz reda nastavnika, saradnika, nenastavnog osoblja i studenata.

Samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta na BLC-u je izvršeno na temelju prikupljenih podataka od strane nastavnog osoblja, studenata i nenastavnog osoblja.

Izveštaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskog programa izvršen je na osnovu analize putem ocjenjivanja ispunjenosti standarda akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija.

Svaki od navedenih standarda je bio izložen vrednovanju i ocjenjivanju, u skladu sa datim smjernicama i kriterijumima.

OCJENA ISPUNJENOSTI SVAKOG POJEDINAČNOG STANDARDA KVALITETA SA PRIJEDLOGOM MJERA ZA UNAPREĐENJE

data je daljem tekstu ovog izvještaja u svemu kako sljede:

STANDARD 1: Politika obezbjeđivanja kvaliteta SP

Visokoškolska ustanova utvrđuje Strategiju rada u periodu od četiri godine, a koja je dostupna javnosti, poštujući tradicionalnu težnju za ostvarivanjem visokih standarda kvaliteta rada. Osim toga, BLC ima usvojenu Politiku osiguranja kvaliteta čiji su zahtjevi usklađeni sa Strategijom. (<https://bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Strategija-BLC-a-2020-2025.pdf>)

BLC je prihvatio vrijednosti i principe savremenog evropskog obrazovanja, imajući u vidu standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. BLC je opredjeljen za institucionalni sistema upravljanja kvalitetom i izgradnju organizacione kulture kvaliteta, čije će funkcionisanje obezbjeđiti kontinuirano praćenje, procjenu, osiguranje i unaprjeđivanje kvaliteta u svim oblastima rada BLC-a.

Strategija predstavlja osnovni dokument iz oblasti osiguranja kvaliteta, a koji će se preispitivati i usklađivati sa projektovanim ciljevima i postignutim rezultatima najmanje jednom u semestru, a po potrebi i češće. Strategija je zasnovana na poštovanju utvrđenih načela i propisanih standarda u oblasti visokog obrazovanja.

Senat je donio Strategiju rada BLC-a. U Strategiji je definisano čvrsto opredjeljenje BLC-a da, u skladu sa svojom misijom i vizijom: bude jedan od lidera među visokoškolskim ustanovama u Republici Srpskoj, Bosni i Hercegovini i da ima značajno mjesto u regionalnom prostoru visokog obrazovanja kao dijelu evropskog prostora visokog obrazovanja, neprekidno i sistematski unaprjeđuje kvalitet svojih studijskih programa, procesa rada i resursa, kao i kompetencija studenata koji završavaju studije. U skladu sa takvim svojim opredjeljenjem BLC promoviše, podržava i aktivno učestvuje u procesu razvoja i unaprjeđenja kvaliteta visokog obrazovanja i naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada. BLC se opredijelio da permanentno prati i uvažava nove ideje, principe i trendove u razvoju evropskog visokoškolskog obrazovanja, sa ciljem da svojim kvalitetnim radom doprinese izgradnji društva znanja, održivom razvoju šire društvene zajednice, razvoju koncepta doživotnog obrazovanja i promovisanju univerzalnih vrijednosti i ciljeva savremenog obrazovanja. Strategijom su definisani ciljevi kvaliteta, mjere osiguranja kvaliteta, oblasti u kojima se obezbjeđuje kvalitet i subjekti obezbjeđenja kvaliteta.

Mjere za osiguranja kvaliteta, kao što su: obaveza samovrednovanja i ocjenjivanja kvaliteta BLC-a su u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta. Provode se jednom godišnje na nivou ustanove, a u trogodišnjim intervalima za studijske programe, a po potrebi i češće, a obuhvataju: usklađivanje studijskih programa po obimu i sadržaju, sa studijskim programima akreditovanih i afirmisanih BLCa i visokih BLC iz obrazovnih i naučnih oblasti koje se ubuhvaćene studijem BLC-a (informacionih tehnologija, dizajna, programiranja, i sl.), u Republici Srpskoj, Bosni i

Hercegovini, posebno u EU; kontinuirano ulaganje sredstava u pribavljanje vodeće naučne i stručne literature itd.

Subjekti osiguranja kvaliteta rada su svi zaposleni i na drugi način radno angažovani na BLC-u, svi studenti, i organi i odgovarajuća stručna tijela BLC-a.

Strategijom osiguranja kvaliteta jasno su definisane oblasti osiguranja kvaliteta (studijski programi, nastava, istraživanje, vrednovanje studenata, udžbenici i literatura, resursi, nenastavna podrška, proces upravljanja), čvrsto opredjeljenje BLC -a za izgradnju organizacione kulture kvaliteta, kao i povezanost obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada.

Određene su tri sljedeće oblasti u kojima se obezbjeđuje kvalitet:

- Glavni proces – obrazovni proces;
- Proces podrške – proces obezbjeđenja potrebnih resursa;
- Proces upravljanja – planiranje, monitoring, mjerenje, mjere poboljšanja kvaliteta rada.

U tom smislu, BLC povezuje visoko obrazovanje, nauku i praksu, preko studijskih odsjeka i Centra za razvoj i istraživanje, u skladu sa zakonom. Radi podsticanja razvoja studenata koji pokazuju natprosječne rezultate, njihovog zapošljavanja i stipendiranja, pomaganja određenih socijalnih, kulturnih i drugih aktivnosti studenata, podsticanja i pomaganja stvaralaštva u nauci i visokom obrazovanju, kao i radi drugih ciljeva od opšteg interesa, BLC može osnivati nevladine organizacije, fondacije i davati finansijske i druge podsticaje za razvoj visokog obrazovanja.

Cilj sistema upravljanja kvalitetom, koji se uspostavlja navedenim dokumentima, jeste osiguravanje i obezbjeđivanje visokih standarda kvaliteta obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada, radi stvaranja uslova za uključivanje BLC-a u jedinstveni evropski akademski prostor i davanje doprinosa razvoju društvene zajednice u uslovima opšte promjene društva. Cilj osiguranja kvaliteta na BLC-u jeste optimalno zadovoljavanje potreba za kvalitetnim visokoobrazovanim stručnim kadrom na teritoriji grada Banja Luke, Republike Srpske, Bosne i Hercegovine, posebno za obrazovanje specifičnih profesionalnih profila, potom potreba zajednice za razvojem sposobnosti i kompetetnosti ljudskih resursa. Osiguranjem i stalnim unapređivanjem kvaliteta može se dostići visok nivo kvaliteta studijskih programa, nastavnog procesa, naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada, permanentno unapređenje cjelokupne djelatnosti i razvijanje kulture kvaliteta, što je osnova da se BLC potvrdi kao savremena i privlačna visokoškolska ustanova.

Strategija naglašava odgovornost BLC-a za praćenje, unapređivanje i razvoj kvaliteta rada. Strategija iskazuje spremnost BLC-a da nastavnu djelatnost obavlja poštujući visoke standarde kvaliteta, da se uključi u proces evropske integracije visokog obrazovanja i da kvalitetom svojih usluga obezbjedi povjerenje studenata, poslodavaca i društvene zajednice.

Strategijom su predviđeni svi ESG standardi koji se ispituju i uvažavaju kroz akcioni plan i strategijske zadatke dokumenta. Na ovaj način BLC je uvezao i poboljšao koordinaciju između dokumenata i načina praćenja osiguranja kvaliteta u školi.

Politikom osiguranja kvaliteta BLC, koja je javno dostupna na sajtu škole, se predviđa kvalitet studijskog programa Informatika kroz sledeće aktivnosti:

- praćenje i provjera ciljeva studijskih programa,
- praćenje i provjera strukture programa,

- praćenje radnog opterećenja studenata,
- osavremenjivanje sadržaja,
- prikupljanje povratnih informacija o kvalitetu programa iz relevantnog okruženja

Sa odredbama Polike kvaliteta, upoznati su nastavnici, saradnici, neakademsko osoblje, privrenici, ali i studenti da bi u skladu sa tim mogli formulisati svoje zahtjeve i unapređivati sistem obrazovanja. ([Zapisnici Studentskog parlamenta](#), [Zapisnici naučno-nastavnog vijeća](#))

BLC redovno i sistematski prati, provjerava i po potrebi revidira:

- a.) Ciljeve studijskog programa,
- b.) Usklađenost programa sa misijom BLC -a ,
- c.) Odnos opštih predmeta i stručnih aplikativnih predmeta.

U okviru nastavnog plana mora da omogućiti sticanje kvalitetnih i u praksi primjenjivih znanja. Odnos teorijskih i stručno primjenjivih sadržaja u okviru programa predmeta mora da omogućiti sticanje praktičnih znanja i vještina, kao i njihovu primjenu na rješavanje konkretnih zadataka u praksi. Navedene postavke u okviru nastavnog procesa postižu se:

- realizacijom teorijskog dijela nastave putem auditornih predavanja i vježbanja,
- realizacijom praktičnog dijela nastave putem računskih, grafičko –konstruktivnih, laboratorijskih i računarskih vježbi,
- izradom samostalnih seminarskih, projektnih, grafičkih i drugih radova studenata,
- izradom i odbranom završnog rada.

d.) Radno opterećenje studenata mjereno ECTS.

e.) Ishode i kompetencije koje dobijaju studenti kada završe studijski program.

- Oni mora da pruže mogućnost zapošljavanja ili produžetak, odnosno nastavak školovanja.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Politika-osiguranja-kvaliteta.pdf>

Privredni subjektu imaju značajnu ulogu u osiguranju kvaliteta BLC-a, počev od konsultativnih sastanaka na kojima se razmatra struktura studijskih programa, kvalitet sadržaja nastavnih predmeta, obuhvaćenost praktičnim potrebnim znanjima, visokostručne kompetencije studenata – sposobnost funkcionalne integracije znanja i

vještina svršenih studenata. Privredni subjekti nisu uključeni u izradu Politike kvaliteta, koja je dokument kojim su obuhvaćeni pravci djelovanja, ali jeste u njeno sprovođenje i usmjeravanje BLC-a u procese osiguranja kvaliteta u pravcu uspješnost prilagođavanja zahtjevima tržišta rada. ([Zapisnici sastanaka sa privrednim subjektima](#)) BLC u cilju razvoja stručnih kometencija ima sklopljen sporazum sa trening centrom Calculus gdje studenti imaju praktičnu obuku iz različitih domena informacionih tehnologija.

(<https://www.blc.edu.ba/microsoft-certifikovani-kursevi/>)

Politika osiguranja kvaliteta podrazumijeva naglasak na savremenu nastavu i naglašava važnost aktivnog učenja i studenta kao aktivnih učesnika nastavnog procesa. Aktivno učenje podrazumijeva smisljeno učenje, učenje putem otkrivanja, stvaralačko učenje. U suvremenoj nastavi sve veća važnost se pridodaje grupnom obliku učenja zbog njegovih pozitivnih učinaka na razvoj studenta. Zbog ovoga je BLC uveo časove vježbi posvećenih isključivo aktivnom učešću i radu u grupama. Strateški pristup BLC -a jeste odnos istraživačkog rada i učenja, te podučavanja u cilju aktivnog učenja i učešća studenata u nastavno-naučnom i nastavno-obrazovnom procesu. Kroz stručne predmete, studenti rade istraživanja iz datih oblasti koja su prilagođena strateškim pravcima obrazovanja ustanove, i ishodima i kompetencijama učenja na studijskom programu.

<https://blc.edu.ba/smjerovi-blc/#1>

https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Nastavni-plan-sa-silabusima_Inzenjerstvo-informacionih-tehnologija-2024.pdf

<https://blc.edu.ba/courses/cetverogodisnji-studij/>

<https://blc.edu.ba/courses/trogodisnji-studij/>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-INF.pdf>

Procjena ispunjenosti Standarda 1

BLC je donošenjem Strategije i Politike osiguranja kvaliteta, ispunio Standard 1 i stvorio formalne uslove za osiguranje kvaliteta studijskog programa Informatika, čime je potvrdio svoje opredjeljenje da kontinuirano radi na kontroli i osiguranju kvaliteta u svim oblastima svoga rada.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 1:

Saglasno opredjeljenju definisanom u okviru Strategije i Politike osiguranja kvaliteta, potrebno je sljedeće:

- Nakon usvajanja Izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta nadležni organi BLC–a vrše periodično preispitivanje i unapređivanje Strategije na kraju svakog semestra, na bazi stečenog uvida u rezultate funkcionisanja sistema upravljanja kvalitetom i postavljenih ciljeva, do sljedećeg redovnog samovrednovanja (načini praćenja i mjerenja predviđeni su u Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, a obuhvaćeni narednim standardima).
Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.
- Usvajanje neophodnih pravilnika i analiza već usvojenih pravilnika
Hocilac aktivnosti: Senat BLC -a
- Preciziranje internih standarda u procesu samovrednovanja
Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta i Senat
- Nabavka antiplagijat programa radi veće posvećenosti originalnosti radova i završnih radova studenata
Nosilac aktivnosti: CIT

STANDARD 2: Kreiranje i usvajanje SP

BLC je definisao postupke za kreiranje i usvajanje studijskih programa, kao i njihovu periodičnu provjeru. Način kreiranje i usvajanje studijskih programa regulisan je kroz

Procedure za donošenje i evaluaciju studijskih programa, Pravilnik o osiguranju kvaliteta i Pravilnik o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta regulišu da Senat usvaja standarde i postupke za osiguranje kvaliteta, u skladu sa Zakonom, Statutom i drugim opštim aktima BLC-a.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Procedure-donosenja-i-evaluacije-SP.pdf>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Pravilnik-o-osiguranju-kvaliteta.pdf>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjenjivanju-kvaliteta.pdf>

Sistem osiguranja kvaliteta na BLC-u, kao cjelovit i jedinstven sistem, uređen je Statutom, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. Utvrđeni su poslovi i zadaci za sprovođenje Strategije, standarda kvaliteta i postupaka za osiguranje kvaliteta za organe: Senat, vijeća studijskih odsjeka, Komisiju za osiguranje kvaliteta, Direktora, lica odgovorna za kvalitet, nastavnike, saradnike, zaposlene i studente.

Kvalitet studijskog programa obezbjeđuje se kroz praćenje i provjeru ciljeva, strukture, radnog opterećenja studenata, kao i kroz osavremenjivanje sadržaja i stalno prikupljanje informacija o kvalitetu programa od privrednih subjekata iz okruženja.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Procedure-donosenja-i-evaluacije-SP.pdf>

Da bi obezbijedili potreban kvalitet, BLC periodično provjerava i po potrebi iznova određuje:

- strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa opšte-obrazovnih, stručnih i stručno-aplikativnih predmeta

- radno opterećenje studenata mjereno ECTS bodovima

- ishod i stručnost koji dobijaju studenti kada završe studije i mogućnosti zapošljavanja i daljeg školovanja

- učešće studenata u ocjenjivanju kvaliteta studijskog programa putem ankete i svojih predstavnika u Senatu i Komisiji za osiguranje kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada

- nazive koje u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima studenti stiču završavanjem studijskog programa. ([Tabela predmeta](#))

Uloga Naučno-nastavnog vijeća studijskih odsjeka u osiguranju, praćenju i unapređenju kvaliteta studijskih programa akademskih studija prvog ciklusa je značajna, posebno za Senat. Razmatra u prethodnom postupku sva pitanja iz oblasti funkcionisanja studija, zauzima odgovarajuće stavove, priprema materijale i daje prijedloge Senatu. U djelokrugu rada vijeća studijskih odsjeka su sljedeće aktivnosti: predlaganje studijskih programa akademskih studija prvog ciklusa; predlaganje kriterijuma za upis studenata na akademske studije prvog ciklusa; priprema i predlaganje sadržaja i organizacije testova sklonosti i informisanosti; razmatranje recenzija udžbenika, skripti i drugih publikacija namjenjenih nastavnom procesu na akademskim studijama prvog ciklusa i drugi poslovi utvrđeni Statutom BLC – a.

Učešće studenata u procesu obezbjeđenja i osiguranja kvaliteta studijskih programa je aktivna uloga u svim fazama procesa samovrednovanja i definisanja politike kvaliteta na BLC-u. Aktivna uloga studenata u procesu obezbjeđenja i osiguranja kvaliteta ostvaruje se: radom studenata u radu organa za osiguranje kvaliteta, periodičnim ocjenjivanjem kvaliteta studijskih programa, svih elemenata nastavnog procesa, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, pedagoškog rada nastavnika, saradnika i službi putem anketiranja, izražavanjem mišljenja o

opštim aktima BLC-a kojima se utvrđuje strategija osiguranja kvaliteta i uređuju standardi i postupci za osiguranje kvaliteta, kao i statusna pitanja studenata.

Osim toga, studenti kroz svoje samoorganizovanje ostvaruju različite aktivnosti, među kojima je najznačajnija njihovo uključivanje u projekat Američke ambasade. Projekat je imao za cilj da se studenti kroz praktičan rad upoznaju sa svojim domenom znanja, učestvuju u jednom poslovnom okruženju te umnim radom proizvode nova dobra. Studenti su bili organizovani u timove i učestvovali u svojevrsnom obrazovno poslovnim inkubatoru. Osnovni cilj je bio savladati nove tehnologije, učestvovati u timskom radu, koji će doprinijeti ličnoj izgradnji i proizvodnji nove vrijednosti i novog sadržaja.

U praćenju kvaliteta studijskih programa značajnu ulogu imaju studenti. Politikom kvaliteta predviđeno je da osnovni metod studentskog vrednovanja bude anketiranje. Obrazac anketnog upitnika je koncipiran tako da sadrži pitanja (tvrdnje) sa ponuđenim odgovorima i otvorena pitanja bez ponuđenih odgovora, koja studentima pružaju mogućnost da iznesu svoje komentare, zapažanja i prijedloge.

U postupku donošenja i sprovođenja Strategije, u skladu sa opštim aktima BLC-a, obavezno se razmatraju prijedlozi i primjedbe Studentskog parlamenta. ([Zapisnici Studenskog parlamenta, Izvještaji sa Pedagoških foruma](#))

Standardi za osiguranje kvaliteta sadrže minimalni nivo kvaliteta rada kojima se obezbjeđuje ostvarivanje misije i ciljeva BLC-a. U ovoj strategiji su određeni postupci za osiguranje kvaliteta, koji obuhvataju standardne postupke za praćenje i kontrolu kvaliteta, kao i sistem podsticajnih i korektivnih mjera čija primjena obezbjeđuje ostvarivanje standarda koji garantuju zadovoljavajući nivo kvaliteta svih segmenata obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada BLC-a.

Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta su precizno definisane uloge i način postupanja subjekata u sistemu osiguranja kvaliteta BLC-a. BLC se opredijelio da kontinuirano prati i sistematski prikuplja potrebne informacije o osiguranju kvaliteta, da samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta obavezno sprovodi u intervalima od školske godine, kao i da obezbjedi sve potrebne uslove i podršku za taj proces, uključujući i pribavljanje mišljenja od poslodavaca, predstavnika službe za zapošljavanje, bivših studenata, strukovnih organizacija, IT kuća i drugih relevantnih organizacija o kompetencijama svojih studenata. Sastavni dio standarda čine anketni upitnici za ocjenu kvaliteta od strane studenata, zaposlenog nastavnog i nenastavnog osoblja, sa obavezanim pitanjima koje oni moraju da sadrže. Postupak donošenja standarda, postupak za osiguranje kvaliteta, postupak samovrednovanja i ocjenjivanja kvaliteta regulisani su u Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta.

Na osnovu analize i interpretacije odgovora dobivenih anketiranjem nastavnika, studenata, svršenih studenata i poslodavaca, određuju se eventualne mjere u svrhu poboljšanja, odnosno utvrđuje se potreba za sprovođenjem procedure za reviziju postojećih studijskih programa, kako bi se otuda osigurao supstancijalni kvalitet u sprovođenju nastave i u krajnjem ishodu kvaliteta u obrazovanju studenata na studijskom programu INFORMATIKA.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-INF-2023-2024-zimski-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-INF-2023-2024-ljetnji-semestar.pdf>

BLC, u okviru ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom, provjerava i zadovoljstvo studenata studijskim programima. Anketiranje studenata o zadovoljstvu nastavnog procesa realizuje se u zimskom i ljetnjem semestru, u posljednjoj sedmici nastave. Rezultati anketiranja iz školske 2023/24 pokazuju da su studenti uglavnom zadovoljni studijskim programom INFORMATIKA.

U anketiranju koje je sprovedeno u ljetnjem semestru 2023/2024 akademske godine na „Banja Luka College“-u učestvovalo je ukupno 286 studenata, i to: 75 studenata prve godine, 79 studenata druge godine, 63 studenta treće godine, 69 studenata četvrte godine, a apsolvenata nije bilo. Od ukupnog broja anketiranih studenata, njih 92 je na studijskog programu „Informatika“ i to: - 16 studenata prve godine, - 21 student druge godine, - 34 studenta treće godine, - 21 student četvrte godine, - 0 apsolvenata.

U skladu sa tim, može se zaključiti da nije potrebno praviti velike izmjene na ovom studijskom programu.

ZAHTJEV 2.1.: Struktura SP

Nastavni planovi i programi su dostupni na sajtu www.blc.edu.ba, a kroz Procedure za donošenje i evaluaciju studijskih programa regulisan je razvoj, revizija i uvođenje inovacija u nastavne planove i programe.

Nastavni plan i program Informatika sadrži pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, koji se nalaze na sajtu BLC-a (www.blc.edu.ba), kao i na odgovarajućim kursevima u okviru e- nastave. Svaki predmet sadrži silabus u kojem je naznačeno opterećenje studenta, način ocjenjivanja, radni zadaci.

Studijski program sadrži sve elemente utvrđene Zakonom o visokom obrazovanju, Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih i opštim aktima BLC -a, a rtelicencirani su i unaprijeđeni oni za koje je Komisije za akreditaciju imala primjedbe.

Studijski program Informatika omogućava da student koji završi četverogodišnji studij, može steći akademsko zvanje diplomirani inženjer informacionih tehnologija -240 ECTS bodova, diplomirani informatičar - 180 ECTS bodova. Nastavni plan i program sadrži: listu i strukturu obaveznih i izbornih predmeta i njihov opis, raspored predmeta po godinama studija, strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa obaveznih i izbornih nastavnih predmeta, radno opterećenje studenata mjereno ECTS bodovima za svaki predmet. Knjigom predmeta studijskih programa i silabusima predmeta definisan je način ocjenjivanja studenata kroz neprekidno praćenje rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispozitivnih obaveza i polaganjem ispita, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Knjiga predmeta studijskih programa i silabusi predmeta koncipirani su tako da studente podstiču na stvaralački način razmišljanja, na deduktivan način istraživanja i primjenu stečenih znanja u praktične svrhe.

Statutom (član 21 i 2) predviđeno je da se studije izvode prema informacionom paketu izvođenja nastave koji, u skladu sa opštim aktom, koji donosi Senat, a koji se objavljuje najkasnije sedam dana prije početka nastave. Informacionim paketom utvrđuje se:(1) odgovorni nastavnici i saradnici koji će izvoditi nastavu na studijskom programu; (2) mjesta izvođenja

nastave; (3) početak i završetak, kao i vremenski raspored izvođenja nastave; (4) oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konsultacije, praktična nastava, provjera znanja i drugo); (5) način polaganja ispita, ispitni rokovi i mjerila ispitivanja; (6) popis literature za studije i polaganje ispita; (7) način izvođenja nastave i ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.(<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Procedure-donosjenja-i-evaluacije-SP.pdf>)

ZAHTJEV 2.2.: Svrha i ciljevi SP

Obrazovni ciljevi studijskog programa uključuju i ostvaruju sve četiri preporuke Savjeta Evrope u vezi sa svrhom visokog obrazovanja:

- priprema studenata za aktivno učešće u društvu,
- priprema za njihove buduće karijere- doprinos njihovoj zapošljivosti,
- podršku ličnom razvoju i stvaranje široke napredne baze znanja i stimulisanje istraživačkog rada i inovacija
- uključivanje studenata u projekte, izrade patenata, takmičenja

Studijski program ima jasno definisane ciljeve, među kojima je obezbijediti studentima savremeni studijski program u kojem se naglasak stavlja na sposobnost analiziranja i procjenjivanja ključnih teorijskih koncepata i njihove praktične primjene, obezbijediti punu fleksibilnost studijskog programa koji će studentima pružiti teorijsku osnovu kroz obavezne predmete, ali i mogućnost da, na osnovu svojih sklonosti, odrede put svoje dalje specijalizacije kroz veći broj izbornih predmeta, razviti kod studenata sposobnost da precizno i sistematski formulišu probleme pri istraživanju, da primjene relevantne metodologije za istraživanje i izvrše detaljnu analizu problema, u toku studija, a naročito tokom obavljanja stručne prakse, obezbijediti studentu okruženje u kome može razviti sposobnost donošenja poslovnih odluka u realnim poslovnim situacijama.

Studijski program je utvrđen tako da BLC djeluje u okviru savremenih tokova visokog obrazovanja i u funkciji ostvarivanja ciljeva i osnovnih principa na kojima se zasniva djelatnost visokog obrazovanja. U cilju razvoja kvaliteta studija prema evropskoj dimenziji i standardima u visokom obrazovanju. (*Zapisnici Naučno nastavnih vijeća*)

Da bi se u potpunosti odgovorilo zahtjevima obrazovanja, značajni su i stalna saradnja i obostrano koristan partnerski odnos sa preduzećima, praćenje zahtjeva i potreba okruženja, analiza ocjena studenata u pogledu kvaliteta nastavnog procesa, kao i uvid u tehničko-tehnološke inovacije i usavršavanja koja prate odabrane studijske oblasti. Zahvaljujući takvoj postavci, studijski program Poslovna ekonomija i menadžment uspješno ispunjava svrhu svog postojanja, obrazujući stručnjake koji sa svojim teoretskim i praktičnim znanjima, i u skladu sa svojim ličnim sposobnostima, čine značajan oslonac u praktičnom domenu poslovne ekonomije i menadžmenta kod nas.

Posebni ciljevi studijskog programa su postizanje kompetencija, strukovnih znanja i vještina iz oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta, kao i primjena naučnih i stručnih dostignuća iz različitih oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta (u skladu sa studijskim smjerovima).

ZAHTJEV 2.3.: Nastavni plan i program

Nastavni plan i program MPPE sadrži pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, koji se nalaze na sajtu BLC-a (www.blc.edu.ba), kao i na odgovarajućim kursevima u okviru e- nastave. Svaki predmet sadrži silabus u kojem je naznačeno opterećenje studenta, način ocjenjivanja, radni zadaci.

Studijski program sadrži sve elemente utvrđene Zakonom o visokom obrazovanju, Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Kriterijumioma za akreditaciju visokoškolskih i opštim aktima BLC -a, a rtelicencirani su i unaprijeđeni oni za koje je Komisije za akreditaciju imala primjedbe). Nastavni plan i program studijskih programa sadrže: listu i strukturu obaveznih i izbornih predmeta i njihov opis, raspored predmeta po godinama studija, strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa obaveznih i izbornih nastavnih predmeta, radno opterećenje studenata mjereno ECTS bodovima za svaki predmet. Knjigom predmeta studijskih programa i silabusima predmeta definisan je način ocjenjivanja studenata kroz neprekidno praćenje rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispitnih obaveza i polaganjem ispita, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Knjiga predmeta studijskih programa i silabusi predmeta koncipirani su tako da studente podstiču na stvaralački način razmišljanja, na deduktivan način istraživanja i primjenu stečenih znanja u praktične svrhe. (Knjiga predmeta)

Ispitivanje i ocjenjivanje su usaglašeni sa ishodima učenja i osmišljeni su s ciljem da se utvrdi da li su ishodi učenja postignuti ili nisu. Uspješnost studenta u savlađivanju svakog predmeta na studijskom programu izražava se poenima u skladu sa Pravilnikom o ECTS bodovima. (<https://blc.edu.ba/ects-metodologija/> , <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-ECTS-bodovima.pdf>

Nastavnik ocjenjuje studenta na osnovu iskazanog znanja, iznesenih činjenica i njegovog razumijevanja materije, stečenih vještina i pokazane sposobnosti da to primijeni u realnim situacijama. Dodjela ECTS zasniva se na težini predmeta u smislu opterećenja koji student mora uložiti da postigne planirane ishode učenja u formalnom obliku. Ukupan broj bodova dodijeljenih kvalifikaciji raspoređen je na pojedine predmete proporcionalno njihovom učešću u ukupnom opterećenju potrebnom da se postignu planirani ishodi učenja. (Tabela predmeta)

Svrha izrade završnog rada je da student pokaže sposobnost samostalnog pristupa u obradi problema iz područja posebnih, zajedničkih i opštih sadržaja struke za koju se osposobljavao tokom studija, služeći se pri tome literaturom, teorijskim ili empirijskim istraživanjima, stručnom praksom i osnovama metodologije predmetne discipline.

Završni rad se radi u skladu sa Pravilima studiranja i Pravilnikom o postupku odbrane i načinu izrade diplomskog rada na BLC-u, a piše se iz predmeta po izboru studenta u formi stručnog (završnog) rada i brani se pred tročlanom komisijom. Za uspješno odbranjen završni rad dodjeljuje se ECTS poeni u iznosu 10 ESTS poena i brojčana ocjena od 5 (pet) do 10 (deset).

Završni rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema i njime student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio prema predviđenoj metodologiji, da zna koristiti stručnu literaturu i terminologiju i da je ispravno navodi. Tema završnog rada bira se iz predmeta koje sadrži studijski program. Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju s nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad. Uz svaku temu završnog rada navodi se osnovna literatura. (<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-postupku-odbrane-dipl-rada.pdf>

ZAHTJEV 2.4.: Kompetencije diplomiranih studenata

BLC za osnovne zadatke i ciljeve postavlja obrazovanje visokokompetentnih kadrova iz oblasti informatike u skladu sa vizijom, misijom, politikom i strategijom kvaliteta, a sadržaj studijskog programa potpuno je usaglašen sa osnovnim zadacima i ciljevima visoke škole.

Studijski program ima jasno definisane ciljeve, među kojima je obezbijediti studentima savremeni studijski program u kojem se naglasak stavlja na sposobnost analiziranja i procjenjivanja ključnih teorijskih koncepata i njihove praktične primjene, obezbijediti punu fleksibilnost studijskog programa koji će studentima pružiti teorijsku osnovu kroz obavezne predmete, ali i mogućnost da, na osnovu svojih sklonosti, odrede put svoje dalje specijalizacije kroz veći broj izbornih predmeta, razviti kod studenata sposobnost da precizno i sistematski formulišu probleme pri istraživanju, da primjene relevantne metodologije za istraživanje i izvrše detaljnu analizu problema, u toku studija, a naročito tokom obavljanja stručne prakse, obezbijediti studentu okruženje u kome može razviti sposobnost donošenja poslovnih odluka u realnim poslovnim situacijama.

Studijski program je utvrđen tako da BLC djeluje u okviru savremenih tokova visokog obrazovanja i u funkciji ostvarivanja ciljeva i osnovnih principa na kojima se zasniva djelatnost visokog obrazovanja. U cilju razvoja kvaliteta studija prema evropskoj dimenziji i standardima u visokom obrazovanju. ([Zapisnici naučno nastavnih vijeća](#))

Obrazovni ciljevi studijskog programa uključuju i ostvaruju sve četiri preporuke Savjeta Evrope u vezi sa svrhom visokog obrazovanja:

- priprema studenata za aktivno učešće u društvu,
- priprema za njihove buduće karijere- doprinos njihovoj zapošljivosti,
- podršku ličnom razvoju i stvaranje široke napredne baze znanja i stimulisanje istraživačkog rada i inovacija
- uključivanje studenata u projekte, izrade patenata, takmičenja

Da bi se u potpunosti odgovorilo zahtjevima obrazovanja, značajni su i stalna saradnja i obostrano koristan partnerski odnos sa preduzećima, praćenje zahtjeva i potreba okruženja, analiza ocjena studenata u pogledu kvaliteta nastavnog procesa, kao i uvid u tehničko-tehnološke inovacije i usavršavanja koja prate odabrane studijske oblasti. Zahvaljujući takvoj postavci, studijski program Informatika uspješno ispunjava svrhu svog postojanja, obrazujući stručnjake koji sa svojim teoretskim i praktičnim znanjima, i u skladu sa svojim ličnim sposobnostima, čine značajan oslonac u praktičnom domenu IT sektora kod nas.

Posebni ciljevi studijskog programa su postizanje kompetencija, znanja i vještina iz oblasti Informatike, kao i primjena naučnih i stručnih dostignuća iz različitih oblasti IT.

Studijski program daje široku teorijsku i praktičnu osnovu od teoretskih i algoritamskih osnova informatike, do primjena informacionih tehnologija u raznim oblastima. Opšte kompetencije studenata su:

1. instalacija, korišćenje i održavanje personalnih računara,
2. korišćenje odgovarajućih programskih alata,

3. programiranje u proceduralnom i logičkom (neproceduralnom), strukturiranom i objektivno orijentisanom programskom okruženju,
4. razumjevanje principa, izrada i održavanje manjih baza podataka,
5. dizajniranje i proračun osnovnih digitalnih sklopova,
6. dizajniranje i održavanje Internet prezentacija,
7. razumjevanje funkcionisanja i primjena računarskih mreža,
8. razumjevanje funkcionisanja, instalacija i rad sa operativnim sistemima,
9. oblici i primjene elektronskog poslovanja,
10. razumjevanje dostignuća vještačke inteligencije i korišćenje ekspertnih sistema,
11. razumjevanje i primjena sigurnosnih mjera za zaštitu računarskih sistema,
12. izrada i primjena multimedijalnih sadržaja

Savladavanjem studijskog programa student stiče i sljedeće specifične kompetencije koje su u funkciji kvalitetnog obavljanja profesionalne djelatnosti:

1. projektovanje programskih sistema,
2. računarsko mjerenje i industrijski monitoring,
3. instalacija, upotreba i održavanje mobilnih mreža i komunikacija,
4. razumjevanje i upotreba IT u poslovnim sistemima,
5. kreiranje i prilagođavanje poslovnih aplikacija u kancelarijskom poslovanju, upravljanje informacionim i informaciono-komunikacionim resursima i njihova efikasna eksploatacija,
6. objedinjavanje znanja iz preduzetništva, marketinga i trgovine, finansija i bankarstva, sa znanjima iz softverskog inženjerstva, računarskih mreža i baza podataka,
7. uspješan izbor, strukturiranje, oblikovanje, i vrednovanje saržaja potrebnih za informatičko/tehničko osposobljavanje studenata u skladu sa ciljevima informatičkih predmeta.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-INF.pdf>

U cilju obrazovanja studenata za uspješno obavljanje poslova neposredno po završetku studija, a što je važna pretpostavka za zapošljavanje, posebna pažnja je posvećena obrazovanju za stručni rad i praktično obučavanje studenata. To se postiže kroz: predavanje, vježbe, studentsku praksu, pisanje i analiziranje različitih projekata, akata i slično, putem raznih oblika praktičkog učenja, izradu diplomskog rada. Uz utvrđene oblike naučno-teorijskog i druge oblike akademskog obrazovanja (predavanja, seminari, seminarski radovi, konsultacije, itd.), navedeni oblici obrazovanja za stručni rad obezbjeđuju da će svršeni studenti u ulozi akademski obrazovanih stručnjaka, moći uspješno da odgovore na potrebe stručne i profesionalne prakse, zahtjeve tržišta rada, ekonomskog i društvenog razvoja.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Pravila-o-nacinu-izvodjenja-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/smjerovi-blc/#1>

<https://blc.edu.ba/courses/cetverogodisnji-studij/>

Ugovor o praksi, potpisuje se između BLC-a, studenta i poslodavca, gdje se preciziraju ishodi učenja koji se trebaju postići. Trebaju postojati jasne procedure za ocjenjivanje ishoda učenja i dodjeljivanja ECTS bodova. Uloge potpisnika u procesu specificiranja, postizanja i ocjenjivanja ishoda učenja moraju biti jasne. To je prilika za učenje u radnim uslovima i jačanje profesionalnih kompetencija (profesionalni razvoj). Stvarni zadaci obavljeni na radnom mjestu trebaju biti komplementarni sadržaju koji se izučava na studijskom programu. Svrha studentske prakse je:

- učenje o posebnim modelima i tehnikama rada,
- usavršavanje radnih vještina potrebnih na radnom mjestu,

- razvoj novih vještina koje olakšavaju zapošljavanje kao što je timski rad, korišćenje tehnologija i rješavanje problema,
- prilika za sticanje vještina postepenim putem, od jednostavnijih do složenih,
- ocjenjivanje u realnim uslovima,
- formiranje mišljenja o relevantnosti sadržaja programa za radno mjesto.
- Obezbeđivanje dokumentacione osnove za izradu završnog rada.

Nakon obavljene prakse, student priprema izvještaj o obavljenoj praksi, a saznanja iz prakse po pravilu, a što nije obavezujuće, opisuje u empirijsko-perspektivnom dijelu završnog rada. ECTS bodovi se dodjeljuju poslije odgovarajuće provjere i ocjenjivanja i postignutih ishoda od strane nastavnika mentora.

[Primjer studentske prakse,](#)

<https://bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-cilju-ishodu-i-sadrzaju-studentske-prakse-INF.pdf>

U pogledu uporedivosti studijskih programa, predviđeno je da svaki studijski program mora biti usklađen sa najmanje tri akreditovana programa u stranim visokoškolskim ustanovama. Uporedivost podrazumjeva usaglašenost u pogledu uslova upisa, trajanja studija, uslova prelaska u narednu godinu, sticanja diplome i načina studiranja. BLC posebno prati međusobnu usklađenost studijskih programa na prvom ciklusu studija. Navedenim pravilnicima je predviđeno da BLC permanentno razvija, unapređuje i preispituje sadržaje svojih studijskih programa, u čemu odlučujuću ulogu imaju nastavno osoblje i studenti. Studenti svoju ulogu ostvaruju preko Studentskog parlamenta i svojih predstavnika u organima (Senatu, vijećima studijskih odsjeka, Komisiji za osiguranje kvaliteta), ali i preko učešća u periodičnoj ocjeni kvaliteta rada BLC-a, naročito u pogledu kvaliteta studijskog programa (anketiranje studenata). Pri raspravljanju i odlučivanju o pitanjima koja se odnose na izmjenu studijskih programa i utvrđivanja broja ECTS bodova, u radu i odlučivanju organa po drugim pitanjima studenti imaju najmanje 15% članova organa od ukupnog broja članova organa, a koje bira Studentski parlament.

Pomenuti ciljevi i ishodi učenja su podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu. (<http://vtsns.edu.rs>, <http://www.vtsnis.edu.rs>, <http://www.vpskp.edu.rs>, <http://www.raf.edu.rs>, <http://www2.tvz.hr>, <http://www.vern.hr>, <http://www.foi.unizg.hr>, <http://www.veleri.hr>, <http://www.unipu.hr>, <http://www.fis.unm.si>, <http://www.fov.um.si>)

BLC nastoji da podiže stvaralačke i proizvodne kvalitete radno sposobnog stanovništva nudeći kvalitetno akademsko i strukovno visoko obrazovanje uzimajući u obzir i sve relevantne strategije zakonodavstva Evropske unije kao što su:

- Strategija za pametan, održiv i inkluzivan rast – Evropa 2020 u kojoj je definisana vizija za 2020. godinu. Od definisanih sedam ključnih inicijativa obrazovanje direktno prožima tri – Mladi u pokretu, Nove vještine za nova radna mjesta i Evropska platforma protiv siromaštva.
- Strategija razvoja Jugoistočne Evrope do 2020: Dimenzija obrazovanja u ovoj strategiji ima za cilj unapređivanje regionalne osnove znanja i vještina. Ona postavlja konkretne ciljeve u dva glavna domena: smanjenje broja onih koji rano napuštaju školovanje i obuku i povećanje broja onih koji stiču tercijarni stepen obrazovanja.
- Svjetska deklaracija o vaspitanju i obrazovanju za sve (1990) kojom su vaspitanje i obrazovanje definisani kao ukupan životni proces koji počinje rođenjem, a usmjeren je ka

unapređivanju sveobuhvatnog pristupa ranom razvoju i obrazovanju, posebno za najugroženiju i djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju.

- Deklaracija UN o pravima pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičkih manjina (1992) utvrđuje obavezu zaštite prava na ravnopravnost, egzistencije i nacionalni ili etnički, kulturni, vjerski i jezički identitet manjina i podsticanja uslova za unapređenje tog identiteta.
- Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom reguliše na koji način osobama sa invaliditetom obezbijediti da imaju ista prava kao i svi ostali.
- Evropski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje: Zajednički evropski referentni okvir koji povezuje nacionalne kvalifikacijske sisteme – osigurava lakše razumijevanje i čitanje kvalifikacija kroz različite zemlje i sisteme u Evropi.
- Evropska povelja o malim preduzećima poziva na preduzimanje akcije s ciljem davanja podrške malim i srednjim preduzećima, pored ostalih, i u oblasti obrazovanja i obuke.
- Lisabonska konvencija o priznavanju kvalifikacija visokoškolskog obrazovanja u Evropi.
- Kopenhagenska deklaracija (2002) definiše poboljšanje evropske saradnje u pogledu stručnog obrazovanja i usavršavanja.
- Preporuke za stručno obrazovanje do 2020. godine ministara obrazovanja zemalja EU (2010) tzv. Briž kominike.
- Bolonjska deklaracija: Zajednička deklaracija evropskih ministara obrazovanja potpisana u Bolonji 1999. godine, a odnosi se na reformu sistema visokog obrazovanja Evrope.

BLC nudi savremeno visoko obrazovanje u skladu sa lokalnom legislativom, odnosno poštujući pravni okvir Republike Srpske koji, između ostalog, uključuje:

- Zakon o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13 i 44/15),
- Zakon o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 33/14 i 63/14),
- Zakon o studentskom standardu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 34/08),
- Zakon o uniji studenata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/09),
- Zakon o izdavačkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 46/04).

Budući da visoko obrazovanje ima ključnu ulogu i značaj za izgradnju i funkcionisanje, ne samo obrazovnog sistema, već i društva uopšte, jer se školovanje kadrova koji preuzimaju lidersku ulogu u svim segmentima društva vrši upravo na ovom nivou obrazovanja, BLC nastoji osposobiti studente da se permanentno usavršavaju i da svoje stručne kompetencije neprestano modernizuju kako bi mogli adekvatno i uspješno odgovoriti na brojne i različite izazove razvoja društva kao cjeline. Ciljevi studijskog programa Informatika su osposobljavanje studenata za primjenjena znanja i vještine usmjerene ka kvalitetu.

Završni rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema i njime student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio prema predviđenoj metodologiji, da zna koristiti stručnu literaturu i terminologiju i da je ispravno navodi. Tema završnog rada bira se iz predmeta koje sadrži studijski program. Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju s nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad. Uz svaku temu završnog rada navodi se osnovna literatura.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-postupku-odbrane-dipl-rada.pdf>

Procjena ispunjenosti Standarda 2

Uspostavljanjem institucionalnog sistema osiguranja kvaliteta, usvajanjem navedenih i drugih opštih akata, definisanjem subjekata sistema osiguranja kvaliteta i njihove uloge, zadataka i nadležnosti, konstituisanjem komisije kao organa osiguranja kvaliteta, kao i uspostavljanjem Procedure donošenja i evaluacije studijskih programa, te Politike osiguranja kvaliteta, BLC je uspostavio odgovarajući sistem za kreiranje i usvajanje studijskih programa čime je ispunio Standard 2.

Donošenjem Procedure donošenja i evaluacije studijskih programa, te Politike osiguranja kvaliteta, zatim Strategije u okviru koje su usvojeni Standardi i postupci za osiguranje kvaliteta, ispunjen je znašajan nivo Standarda 2 za osiguranje kvaliteta.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja standarda 2

- Jačati međufakultetsku i međunarodnu saradnju u cilju internacionalizacije nastavnog plana i programa
- Aktivnije učešće na Erasmus projektima i uključenje nastavnog i nenastavnog osoblja, kao i povećati praktičnu sposobnost studenata
- Nositelj aktivnosti: Direktor, Centar za međunarodnu saradnju
- Jačanje svijesti o značaju evaluacije studijskih programa i konstantog unapređenja kvaliteta koji prate evropske standarde i zahtjeve tržišta rada, osiguranje kvaliteta i snaženje organizacione kulture kvaliteta među zaposlenima i studentima kroz kontinuirano promovisanje poželjnih vrijednosti, motivisanje zaposlenih i studenata da prihvate kulturu kvaliteta, kao i preduzimanje korektivnih mjera u slučaju nepoštovanja standarda i postupaka osiguranja kvaliteta studijskih programa INFORMATIKA od strane zaposlenih i studenata.
 - Nositelj aktivnosti: Direktor, rukovodioci stručnih službi, vijeća studijskih odsjeka, Studentski parlament.
- Kontinuirano ažurirati veb stranice BLC-a na engleskom jeziku sa reprezentativnim i potrebnim informacijama o studijskim programima.
- Nositelj aktivnosti: Vijeća studijskih odsjeka, Komisija za osiguranje kvaliteta

STANDARD 3: Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta

Kvalitet nastavnog procesa ocjenjuje se kriterijumima definisanim u okviru: Pravilnika o osiguranju kvaliteta, Pravilnika o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Pravilnika studija, Pravilnika vanrednog studija. Definisani su parametri i indikatori kvaliteta nastavnog procesa i pedagoškog rada, kao i postupci za praćenje, kontrolu, ocjenjivanje i unapređivanje nastavnog procesa i pedagoškog rada nastavnika i saradnika na BLC-u.

Prema tim standardima osnovni dokument za samovrednovanje i ocjenu kvaliteta je Nastavni plan i program BLC –a (na datom Studijskom programu) koji je usvojio Senat. Svaki nastavni plan i program je u potpunosti sačinjen na način propisan standardima i poznat je studentima.

Na sajtu BLC–a www.blc.edu.ba i na oglasnoj tabli nalazi se raspored nastave (časova, vježbi, konsultacija) i raspored kolokvijuma i ispita za svaki predmet (za svaki studijski program i svaku godinu studija), u skladu sa akademskim kalendarom i nastavnim planom.

Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz:

- kvalitet plana rada,
- kvalitet predavanja i vježbi,
- kvalitet nastavnih publikacija,
- kvalitet ocjenjivanja,
- kvalitet profesionalnog djelovanja nastavnika i saradnika.

BLC je posvećen stalnom unapređivanju kvaliteta nastavnog procesa, te sprovodeći ankete među studentima i privrednicima revidira svoje studijske programe ili silabude predmeta, te uvodi nove, savremenije i primjerenije. Nastavno osoblje na Naučno -nastavnim vijećima razmatra dobijene rezultate sprovedenih indikatora i na osnovu njihove opravdanosti preduzima neophodne izmjene na studijom programu.

Organizacija nastave

Statutom (član 21 i 2) predviđeno je da se studije izvode prema informacionom paketu izvođenja nastave koji, u skladu sa opštim aktom, koji donosi Senat, a koji se objavljuje najkasnije sedam dana prije početka nastave. Informacionim paketom utvrđuje se: (1) odgovorni nastavnici i saradnici koji će izvoditi nastavu na studijskom programu; (2) mjesta izvođenja nastave; (3) početak i završetak, kao i vremenski raspored izvođenja nastave; (4) oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konsultacije, praktična nastava, provjera znanja i drugo); (5) način polaganja ispita, ispitni rokovi i mjerila ispitivanja; (6) popis literature za studije i polaganje ispita; (7) način izvođenja nastave i ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.

Obezbjeđenje kvaliteta nastavnog procesa

Pravilnikom studija i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta predviđeni su standardi kvaliteta u pogledu sadržine, metoda i dinamike predavanja i vježbi. Nastava na BLC-u je interaktivna i na predavanjima i vježbama, obavezno uključuje primjere iz prakse, podstiče studente na razmišljanje i kreativnost, samostalnost u radu i primjenu stečenih znanja. Na predavanjima se, po pravilu, savladava novo gradivo. Časovi vježbi se koriste za obradu materije koju su studenti prije toga obradili na predavanjima. Vježbe uključuju sljedeće oblike rada sa studentima: pojašnjavanje materije iz udžbenika i sa predavanja; primjenu znanja (primjeri, zadaci, simulacije, ilustracije itd); provjeru znanja (propitivanje, testiranje, diskusija, pisanje eseja). Sadržaj predavanja i vježbi pokriva najmanje između 70% gradiva predviđenog nastavnim programom i predmetom.

Da bi se ostvario zadovoljavajući nivo profesionalnog ponašanja nastavnika i saradnika prema studentima, definisani su posebni standardi, prema kojima se od nastavnika očekuje: da uredno izvršava svoje nastavne obaveze; da se korektno i pristojno ponaša i dolazi na čas uredno

obučen; da uspostavi i održava korektan odnos prema studentima, uz puno poštovanje ličnosti i potreba studenata; da stil njegovog izlaganja bude neutralan i profesionalan; da izlaganje ne sadrži uvrjedljive ili diskriminatorne izraze prema bilo kojem pojedincu ili društvenoj grupi. Nastavnicima i saradnicima je zabranjeno da predavanja i vježbe zloupotrebljavaju u političke i vjerske svrhe i naloženo im je da u radu budu neutralni, bez isticanja ličnih političkih stavova i vjerskih ubjeđenja. Nastavnici i saradnici BLC-a tokom izvođenja nastave (predavanja i vježbi) postupaju profesionalno i imaju korektan odnos prema studentima, odnosno postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom i Pravilnikom o osiguranju kvaliteta. Nastavnici i saradnici BLC-a su dužni da na nastavu dolaze pripremljeni, da izlažu razumljivo i jasno, na način koji drži pažnju slušalaca i koji stimuliše studente na kritičko razmišljanje. Oni su, takođe, dužni da primjenjuju interaktivne nastavne metode, da uključuju primjere iz prakse i da podstiču studente na kreativnost, samostalno istraživanje i primjenu stečenog znanja. Od posebnog je značaja dužnost nastavnika i saradnika da permanentno unaprijeđuje svoje pedagoške i didaktičko-metodičke sposobnosti, da prate, evidentiraju i ocjenjuju uspjeh studenata u ostvarivanju predispitnih obaveza.

Nastavnici i saradnici na predmetu izvode predavanja, odnosno vježbe u skladu s Planom rada koji je utvrđen prije početka nastave, odnosno odgovarajućeg semestra. Plan i raspored nastave (predavanja i vježbi) su usklađeni sa potrebama i mogućnostima studenata i dosljedno se sprovode. Tematske jedinice predavanja i vježbe obrađuju se, po pravilu, redosljedom i dinamikom koji su predviđeni Planom rada na predmetu.

www.blc.edu.ba,

https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Nastavni-plan-sa-silabusima_Inzenjerstvo-informacionih-tehnologija-2023.pdf

<https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Plan-rada-na-nastavnom-predmetu.pdf>

Za svaki predmet, prije početka semestra, donosi se detaljan Plan rada, koji je dostupan studentima u pisanom obliku (na prvom času) i neprestano u elektronskom obliku na internet stranici sajtu BLC –a www.blc.edu.ba. Pored toga, nastavnici i saradnici komuniciraju sa studentima preko internet stranice, tj. kursa za odgovarajući nastavni predmet na kojoj se objavljuje dopunski nastavni materijal, zadaci za vježbanje, primjeri ispitnih zadataka i pitanja, teme i uputstva za seminarske i diplomske radove, odgovori na pitanja studenata u vezi sa nastavnim gradivom, za svaki nastavni predmet.

Sve neophodne informacije nalaze se na internet stranici tj. i na sajtu BLC –a www.blc.edu.ba u dijelu dostupnom za nastavnike i studente). Plan rada na predmetu je dokument koji studentima pruža informacije od značaja za rad na predmetu i uspješno savladavanje gradiva. Plan rada na predmetu je jedinstven i izrađuje ga predmetni nastavnik sa saradnicima. U slučaju da na predmetu ima više nastavnika, ovlašćeni predlagač Plana rada na predmetu je nastavnik u najvišem zvanju i sa najviše godina radnog staža u tom zvanju odnosno odgovorni nastavnik. Planovi rada se distribuiraju studentima prije početka semestra u kome se izvodi nastava na tom predmetu.

Obavezni elementi Plana rada su:

(1) osnovni podaci o predmetu: naziv predmeta, godina, odnosno semestar u kome se izvodi nastava, broj ECTS bodova, status predmeta (obavezan ili izborni), preduslovi za upis pojedinih

- predmeta,
- (2) sadržaj i struktura predmeta,
 - (3) plan i raspored izvođenja nastave (predavanja i vježbe),
 - (4) način ocjenjivanja na predmetu,
 - (5) obavezna i dopunska literatura,
 - (6) podaci o nastavnicima i saradnicima.

Senat usvaja Plan rada prvi put, i svaki put kada predlagač predviđa bitnija odstupanja od prethodno usvojenog plana rada, a na zahtjev predlagača.

Izrada diplomskih radova je precizno definisana Pravilnikom o postupku odbrane i načinu izrade diplomskog rada na BLC -u. Navedeni dokument se nalaze na internet stranici BLC –a www.blc.edu.ba u dijelu namjenjenom za nastavnike i studente.

BLC kontinuirano i sistematski vrši kontrolu kvaliteta nastave i preduzima korektivne mjere, ukoliko dođe do odstupanja. Kvalitet nastave se obezbjeđuje kroz kontrolu održavanja nastave, kontrolu kvaliteta sadržaja i metoda nastave, kontrolu rezultata nastave i Plan rada na predmetu.

Kontrola održavanja nastave na predmetu, prema usvojenom Planu rada, vrši se na osnovu mjesečnog Izvještaja rada, evidencije o održanoj nastavi i informacija od Studentskog parlamenta. Nastavnik ili saradnik je obavezan da posle svakog održanog časa u evidenciju o održanoj nastavi upiše datum i vrijeme održanih časova, vrstu nastave (predavanja ili vježbe), temu koja se obrađuje tokom (predavanja ili vježbi), broj održanih časova i eventualne napomene. Studentska služba i Koordinator nastave periodično, tokom semestra, prate upisivanje časova. U slučaju da se časovi ne upisuju, Studentska služba i Koordinator obavještavaju vijeće studijskih odsjeka i Direktora, koji upozorava nastavnika ili saradnika na njegovu obavezu. Nastavnici i saradnici dužni su da predaju mjesečne Izvještaje o održanoj nastavi kao i da poslije svakog predavanja predaju evidenciju o održanoj nastavi i ostave u studentsku službu, koje Studentska služba, sumira i proslijedi Direktor. Koordinator nastave po završetku nastave u semestru, zaključuju, kontrolišu upisane časove i sačinjavaju izveštaj o održanoj nastavi na svakom predmetu. Izveštaj se upućuje odgovarajućem studijskom odsjeku, Direktor i Senatu. Utvrđuju se odstupanja i preduzimaju odgovarajuće mjere. Na osnovu izvještaja Koordinator nastave, Studentske službe i rezultata anketiranja studenata o održavanju nastave, vijeća studijskih odsjeka utvrđuju odstupanja i predlažu odgovarajuće mjere, o čemu izvještavaju Senat koji se stara o sprovođenju utvrđenih mjera.

[Evidencija nastave](#)

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Pored kontrole od strane koordinatora za nastavu, direktora i Senata, redovnost održavanja nastave kontroliše se i od strane studenata, kroz anketu o zadovoljstvu nastavnim procesom. U anketi o zadovoljstvu nastavnim procesom, jedan od indikatora pomoću kojih se vrednuje kvalitet nastave, odnosno kvalitet rada svakog profesora i saradnika, je indikator koji se odnosi na redovnost održavanja predavanja i vježbi.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-INF-2023-2024-ljetnji-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-INF-2023-2024-zimski-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Kontrola kvaliteta sadržaja i metoda nastave, obavlja se putem studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika, koje se sprovodi pred kraj svakog semestra za predmete iz tekućeg semestra. Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta nalaze se priložene Ankete i pitanja na koja studenti odgovaraju i vrednuju pedagoški rad nastavnika i saradnika. Studenti odgovaraju na postavljena pitanja o pedagoškom radu nastavnika saradnika, od studenata se traži da ocjene i udžbenike na odgovarajućim predmetima. Rezultati studentskog vrednovanja dostavljaju se Komisiji za osiguranje kvaliteta i Senatu na razmatranje i usvajanje. Individualni izveštaji se dostavljaju svakom nastavniku i saradniku pojedinačno. U skladu sa zaključcima Senat organizuje diskusiju o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i utvrđuje mjere za poboljšanje kvaliteta predavanja i vježbi za nastavne predmete. Na osnovu zaključaka odgovorni vode razgovor sa nastavnikom ili saradnikom koji ne postiže odgovarajući kvalitet nastave i obavezno donose mjere za poboljšanje tog kvaliteta, i dalje se brinu o sprovođenju utvrđenih mjera. ([Zapisnici sa Pedagoških foruma](#))

Kontrola rezultata nastave se obavlja analizom napredovanja studenata. Studentska služba na kraju školske godine sastavlja izvještaj o napredovanju studenata po predmetima i nastavnicima. Izvještaj mora da sadrži ukupan broj studenata upisanih na predmetu, kao i broj studenata koji su položili predmet u određenim rokovima, njihovo učešće u ukupnom broju studenata, distribuciju ocjena i prosječnu ocjenu studenata na svakom predmetu. Studentska služba dostavlja izvještaj o rezultatima ocjenjivanja na svim predmetima, a nastavnicima izvještaj o rezultatima ocjenjivanja na predmetima koje oni predaju. Nastavnici u svojim zapisnicima o održanom ispitu imaju rubriku ukupnog broja prijavljenih studenata, ukupan broj studenata koji su izašli na ispit, ukupnog broj koji su položili ispit i prosječnu ocjenu za nastavni predmet. Prema aktima BLC–a organi odgovorni za nastavu razmatraju izvještaj o napredovanju studenata i donose odgovarajuće prijedloge u cilju prevazilaženja uočenih nepravilnosti (nestandardna prolaznost, nestandardna distribucija ocjena i slično). U skladu sa prijedlozima, Senat donosi zaključke, organizuje diskusiju o rezultatima ocjenjivanja na predmetima i utvrđuje odgovarajuće mjere. Na osnovu zaključaka obavljaju razgovor sa nastavnikom čiji su rezultati ocjenjivanja neadekvatni, i dalje se staraju o sprovođenju utvrđenih mjera. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/02/Prosjecne-ocjene.xls>

Polaganje ispita na BLC–u je regulisano Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom, Pravilnikom studija, Pravilnikom vanrednog studija i Pravilnikom o ispitima. Ovim aktima su regulisani ispitni termini, prijavljivanje ispita, načina polaganja ispita, način ocjenjivanja predispitnih aktivnosti i znanja studenata na ispitu, način formiranja ocjene, postupanje u slučaju prigovora na ocjenu, uslove i postupak polaganja pred ispitnom komisijom, standardi ponašanja studenata na ispitu, način popunjavanja zapisnika o polaganju ispita i sl. Na oglasnoj tabli i na sajtu BLC –a www.blc.edu.ba nalazi se raspored ispita za svaki predmet. <https://e-nastava.blc.edu.ba/course/view.php?id=2>

Ocjenjivanje studenata na BLC–u je uređeno Statutom i navedenim pravilnicima koje je usvojio Senat. Prema odgovarajućim članovima (čl. 40 – čl. 48) Statuta rad studenta u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati i ocjenjuje tokom nastave, u okviru predispitnih obaveza. Za pokazano znanje na ispitu, iz cjeline sadržaja predmeta, student takođe dobija ocjenu. Konačna pozitivna ocjena se formira ukoliko su predispitne aktivnosti i ispit ocjenjeni pozitivno. Bez polaganja ispita student ne može da dobije pozitivnu ocjenu. Karakter i sadržinu ispita određuje predmetni nastavnik. Predmetni nastavnik je obavezan da na početku nastave upozna studente sa metodologijom organizacije nastave, praćenjem rada studenata i

ocjenjivanjem, karakterom i sadržinom ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene. Za svaki predmet se na internet stranici BLC–a objavljuje informacioni paket (plan rada na predmetu, odgovorni nastavnik, saradnik, opterećenje, šifra predmeta), a na kursu nastavnog predmeta (plan rada i dinamika rada, sadržaj predmeta, ispitna pitanja, obavezna i dopunska literaturau) na kome je, između ostalog, objašnjen način ocjenjivanja studenata koji je usklađen sa aktima BLC–a. Na ovaj način su studenti pravovremeno informisani šta se od njih zahtjeva. Ocjenjivanje studenata se kontinuirano prati i, po potrebi, preduzimaju korektivne mjere. Informacioni paketi se ažuriraju pred svaki semestar. Objektivnost ocjenjivanja je zaštićena i članom 46. Statuta, prema kojem student ima pravo da podnese prigovor na dobijenu ocenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima BLC–a, u roku od pet dana od dana dobijanja ocjene. Student koji je nezadovoljan pozitivnom ocjenom utvrđenom na ispitu, može podnijeti zahtjev za poništavanje ocjene i ponovno polaganje ispita. Studentima je omogućeno da polažu ispit pred Komisijom ukoliko smatraju da ih je predmetni nastavnik oštetio. (www.blc.edu.ba, <https://blc.edu.ba/ects-metodologija/> <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-ispitima.pdf>)

Kontrola kvaliteta i sprovođenja plana rada se sprovodi tako što se predmet ocjenjuje, kao i Plan rada sa aspekta kvaliteta njegovog sadržaja i usklađenosti sa nastavnim programom predmeta. Nastavnik na predmetu na kome Plan rada nije odgovarajućeg kvaliteta je dužan da, u roku od sedam dana, vijeću studijskog odsjeka dostavi usaglašeni Plan rada na ponovno razmatranje i usvajanje. Vijeće studijskog odsjeka razmotri i predloži Planove rada na predmetima, za koje je matično, i prijedlog šalje Senatu. Senat usvaja Planove rada proslijeđuje ih Studentskoj službi i Koordinatorima nastave koji se staraju o distribuciji planova studentima, prije početka semestra u kome se izvodi nastava na odgovarajućem predmetu. Nastavnik ili saradnik je obavezan da poslije svakog održanog časa u Evidenciji o održanoj nastavi upiše datum i vrijeme održanih časova, vrstu nastave (predavanja ili vježbe), temu rada, broj održanih časova i eventualne napomene. O realizaciji nastave i ispita, u skladu sa Planom rada, stara se predmetni nastavnik – predlagač Plana rada. Eventualnim problemima u realizaciji nastave i ispita bavi se odsjek, vijeće studijskih odsjeka, koji Senatu predlažu preduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera. Senat, na osnovu izvještaja u pisanoj formi, sa obrazloženjem, upozorava nastavnike koji se ne pridržavaju Plana rada na predmetu ili ne postižu odgovarajući nivo kvaliteta predavanja i vježbi, na potrebu poboljšanja.

Plan rada predavanja i vježbi nalazi se za svaki nastavni predmet na kursu tog nastavnog predmeta i nastavnik/saradnik je obavezan da ga proslijedi na sajt, kao i sve promjene i inovacije.

Aktuelno stanje kvaliteta nastavnog procesa

Nastava na BLC–u se, prema zvaničnim podacima, u potpunosti odvija u skladu sa predviđenim Planom rada odnosno Akademskim kalendarom. Svake školske godine se, u prosjeku, realizuje oko 93% planiranih časova. Glavni razlozi neodržavanja preostalih 7% planiranih časova su bolest nastavnika ili saradnika, stručno usavršavanje nastavnog osoblja ili drugi opravdani razlog. U ovakvim slučajevima BLC nastoji da se neodržani časovi u potpunosti nadoknade. Sve promjene odnosno neodržavanje nastave nastavnik/saradnik je dužan da blagovremeno obavijeste nadležne odnosno odgovorne i sve promjene se ažuriraju i proslijeđuju na sajt BLC–a i oglasnu tablu, kao i nadoknade nastave se takođe na vrijeme oglašavaju na oglasnim tablama BLC-a, internet stranici BLC-a i kursu za nastavni predmet.

Studentsko vrednovanje pedagoškog rada nastavnika/saradnika je sprovedeno u školskoj 2023/24 godini. Za nastavu i nastavne predmete predmete iz zimskog semestra u januaru, a za nastavu i nastavne predmete iz ljetnjeg semestra u junu mjesecu, za studente svih godina, a prema Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. ([Anketa o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/](https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/))

Indikatori na osnovu kojih se vrednovao kvalitet nastave i nastavnog osoblja u školskoj 2023/2024 godini su:

1. Ocjena kvaliteta predavanja / vježbi
2. Redovnost održavanja predavanja / vježbi
3. Sposobnost profesora / saradnika da zainteresuje i motiviše studente
4. Organizacija kolokvijuma i ispita i vrijeme objavljivanja rezultata
5. Spremnost profesora / saradnika na saradnju izvan časova predavanja / vježbi
6. Spremnost profesora / saradnika da studenta uključi u naučno – istraživački rad
7. Spremnost nastavnika / saradnika da studenta uključi u naučno – obrazovni rad
8. Adekvatnost literature koja se koristi na predmetu

Na osnovu Izvještaja o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika na studijskom programu INFORMATIKA, može se vidjeti da je ukupna prosječna ocjena kvaliteta nastave (po semestrima, za sve četiri godine studija) viša od prosječne (standardne) i kreće se u intervalu od 3,91 do 4,31 (na skali od 1 do 5), što znači da su studenti zadovoljni kvalitetom, sadržajem i metodama nastave. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

U postupku samovrednovanja na studijskom programu INFORMATIKA, praćena je i prolaznost studenata na ispitima, i to za 33 nastavna predmeta koji su izvođeni na Banja Luka College-u, u skladu sa nastavnim planom i programom. Na osnovu podataka školske 2023/2024 može se odrediti najniža i najviša prosječna ocjena na 33 nastavnih predmeta koji su izvođeni u ovom periodu. Najviša prosječna ocjena bila je 10,00, najniža prosječna ocjena bila je 6,15. Ovako visoke prosječne ocjene javljaju se na onim izbornim predmetima na kojima je prisutan mali broj studenata, te je tako nastavnicima omogućeno da jednostavnije i kontinuirano prate njihov rad, a i stepen učešća interaktivne nastave u nastavnom procesu je veći u ovom slučaju. Međutim, nivo prolaznosti studenata na BLC-u je oko 71%, a imajući u vidu evropske standarde (oko 80%), BLC približno dostiže nivo.

Od ukupnog broja studenata jedne generacije redovno se u drugu godinu studija upiše oko 78%, u treću oko 63%, dok se u četvrtu upiše oko 52% studenata. Slična situacija je ukoliko posmatramo i prolaznost po pojedinim predmetima. Gotovo polovina studenata pokuša da pronađe adekvatno zaposlenje nakon završenog trogodišnjeg studija, zbog čega je primjetan pad kontinuiranog upisa u četvrtu godinu.

Prosječna dužina studiranja iznosi oko 3,5 godine (za trogodišnji studij) i pet i po godina (za četverogodišnji studij), što nije mnogo duže od ukupnog trajanja studija.

BLC donosi godišnji plan rada i raspored nastavnog rada za period jedne školske godine i sve zaposlene upoznaje sa Akademskim kalendarom tj. planom rada na sjednici Senata, zvaničnoj Internet stranici i na sjednicama organizacionih jedinica i tijela. Plan nastavnog rada određuje planove rada za svaki nastavni predmet, rasporede nastave, termine konsultacija svakog nastavnika, godišnji raspored ispita i kolokvijum, i druga nastavna pitanja po potrebi. <https://blc.edu.ba/o-nama/>

Plan i raspored održavanja predavanja i vježbi su istaknuti prije početka odgovarajućeg semestra na oglasnoj tabli i na web sajtu BLC-a. Direktor prati sprovođenje Akademskog kalendara tj. godišnjeg plana rada i posebnih planova nastave i planova rada za svaki predmet.

Planovi rada predstavljaju osnovu za sistematski i planski pristup realizaciji nastavnog procesa. Upoređivanje planiranog sa ostvarenim obimom, strukturom i načinom rada, omogućava jasnu sliku o stepenu ispunjenosti ciljeva nastavnog procesa i smjernicama za unapređenje kvaliteta nastavnog procesa. Kontrola kvaliteta predavanja i vježbi obuhvata kontrolu održavanja predavanja i vježbi prema Planu rada, kontrolu sadržaja predavanja i vježbi, i kontrolu objektivnosti ocjenjivanja.

Jedna od mjera kvaliteta nastave na visokoškolskim ustanovama je stepen interaktivnosti. Da bi se postigao neophodan sistem interaktivnosti nastave, potrebno je na predavanjima, vježbama i u drugim oblicima nastave primjeniti različite nastavne aktivnosti, te motivisati i zainteresovati studente za određenu oblast i uključiti ih u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad. Na BLC- u se koriste interaktivne nastavne metode koje pomažu takav način rada, a prema rezultatima ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom može se vidjeti da je ovakav vid izvođenja nastave veoma prihvaćen od strane studenata.

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Na osnovu Izvještaja o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika na studijskom programu INFORMATIKA, može se vidjeti da je prosječna ocjena sposobnosti nastavnika i saradnika da zainteresuje i motiviše studente oko 4,20 (kretala se u intervalu od 4,16 do 4,04, na skali od 1 do 5). Od školske 2023/2024 godine analizira se i spremnost nastavnika i saradnika da studente uključe u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad BLC-a. Rezultati sprovedenog anketiranja pokazuju da su nastavnici i saradnici spremni da uključe studente u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad. Interaktivne nastavne procedure koje povećavaju samostalnost i aktivnost studenata više se koriste na časovima vježbi, nego na časovima predavanja, a studenti te ponuđene mogućnosti koriste u većini situacija. Nastavnici i saradnici su obavezni da predavanja i vježbe na nastavnom predmetu realizuju dosljedno prema Planu rada za određeni predmet usvojenom prije početka nastave. Nastavni rad nastavnika i saradnika, njihova korektnost i profesionalnost, procjenjivani su anketiranjem studenata u okviru procjene nastavnih predmeta i na osnovu praćenja prolaznosti studenata po predmetima i ispitnim rokovima.

Obezbjedenje kvaliteta studenata je predmet posebne pažnje BLC-a, i postoji više akata donijetih na nivou BLC-a koji regulišu ovu oblast, a čijim poštovanjem se obezbjeđuje kvalitet studenata. Među njima su: Statut, Pravilnik o osiguranju kvaliteta, Pravilnik o studijam, Strategija osiguranja kvaliteta, Pravilnik o upisu studenata, Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti studenata, Pravilnik o mobilnosti nastavnog osoblja i studenta, Etički kodeks.

Prema navedenim pravilnicima koji regulišu osiguranje kvaliteta, kvalitet učenja, podučavanja i vrednovanja studenata na BLC-u se obezbjeđuje kroz: (1) kontrolu objektivnosti selekcije studenata među prijavljenim kandidatima za upis u prvu godinu studija; (2) kontrolu kvaliteta sadržaja i metoda nastave i ocjenjivanja studenata, kao i kontrolu rezultata nastave i (3) kontrolu stimulacije uspješnih studenata i obeshrabrivanje kršenja normi akademskog ponašanja studenata na nastavi i ispitima.

BLC je regulicaiio proceduru koja definiše postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata IV godine studija, te njegova prava i obaveze propisane Pravilnikom o postupku odbrane i načinu izrade diplomskog rada na BLC-u. Pravilnikom o izradi diplomskog rada uređuje se način prijavljivanja, izrade, odbrane i ocjenjivanja diplomskog rada, te da je student IV godine na četverogodišnjem studiju za sticanje diplome o završenom studiju dužan da, pored položenih ispita i izvršenih drugih obaveza predviđenih Nastavnim planom i programom, prijavi, izradi i uspješno odbrani diplomski rad. Student trogodišnjeg studija ne brani diplomski rad. BLC vodi i bazu i zapisnike mentorstva u kojoj su dokumentovati nazivi radova, datumi odbrane, mentori i sastav komisije kandidata.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-postupku-odbrane-dipl-rada.pdf>

<https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Pravilnik-o-izmjeni-Pravilnika-o-odbrani-dipl-rada.pdf>

BLC čija je svrha da pomaže studentima u procjeni svojih sposobnosti, interesovanja i vrijednosti, kao i da ih informiše o stanju na tržištu rada i zahtjevima poslodavaca u pogledu potrebnih kompetencija. BLC je na još jedan evropski savremen način uradio povezivanje studenata i diplomaca preko „Alumni“ sajta koji omogućava da pronađete sve informacije studenata sa BLC-a, berze rada, potencijalne poslodavce (više o aktivnostima Alumnia može se vidjeti na (<http://www.blc.edu.ba/alumni/>)). Alumni pruža mogućnost razgovora i savjetovanja u vezi sa mogućnostima razvoja karijere i to sa stručnim licima, organizaciji skupova, njihovo usavršavanje, objavljuje publikacija, organizuje radionice obuke (kako napisati biografiju, priprema za intervju i sl), organizuje predavanja uspješnih poslovnih ljudi, pruža informacije o ponudi na tržištu rada i povezuje studente sa zainteresovanim poslodavcima i slično. Pored niza korisnih informacija i preporuka za sve korisnike ovog sajta pomaže im planiranje karijere, kao i da vide relevantne podatke na Zavodu za zapošljavanje.

(<https://www.blc.edu.ba/alumni-blc/>, <https://www.facebook.com/groups/974200865989295/>, <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/02/Anketa-alumni-kluba-2022.docx>

BLC omogućava jednak pristup studijama svim pojedincima bez obzira na rasu, pol, seksualnu orijentaciju, etničko, nacionalno ili socijalno porijeklo, vjeroispovjest, politička i druga opredjeljenja, i zabranjuje svaki vid diskriminacije po navedenim osnovama. BLC je omogućio studiranje i studentima sa posebnim potrebama, odnosno osobama sa invaliditetom. Raspored predavanja i ispita je maksimalno prostorno prilagođen na način da se za ove studente nastava odvija samo u onim amfiteatrima i slušaonicama kojima mogu da pristupe bez ograničenja.

BLC je posljednjih godina uložio veliki napor na planu povećanja informisanosti studenata u vezi sa studiranjem na BLC-u. Svi zaposleni na BLC –u imaju zadatak da pruže studentima sve potrebne informacije u vezi sa režimom studija, ostvarenjem studentskih prava, na Internet stranici BLC-a detaljno je objašnjeno kome studenti treba da se obrate za pojedine informacije i gdje mogu da se dobiju ili predaju određena dokumenta. Na internet stranici BLC-a postoji poseban segment koji je posvećen studentima i veoma je koristan (www.blc.edu.ba), jer se tu mogu naći podaci o nastavnim planovima i programima, info paketima (planovi rada), vodič kroz studentske službe, podaci o nastavnicima i saradnicima, kao i mnoge druge korisne informacije. Time se studenti unaprijed upoznaju sa programom i metodama rada na izabranim studijskim programima i načinom ocjenjivanja, kao što mogu direktno i/ ili elektronskom poštom kontaktirati Koordinatora nastave za određenu godinu, voditelja studijskog smjera za odgovarajuće nedoumice i da tako dobiju sve neophodne informacije a koje oni sami nisu mogli da pronađu na Internet stranici BLC-a (www.blc.edu.ba),

Putem prezentacije na internetu, izdavanjem navedenih informatora, kao i radom navedenih službi, BLC je obezbjedio lak pristup informacijama o svim pitanjima vezanim za upis studenata, informacije o Testovima sklonosti i informisanosti, studije, rad BLC-a i nadležnih službi i organa, najvažnija akta BLC-a, kao i svim ostalim informacijama relevantnim za studente, ali i za širu zainteresovanu javnost. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-upisu-studenata-2.pdf>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-izmjenama-Pravilnika-o-upisu-studenata.pdf>

Kvalitet studenata na BLC-u se, takođe, obezbjeđuje kontinuiranom kontrolom kvaliteta sadržaja i metoda nastave, koji su propisani Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. Kontrola kvaliteta sadržaja i metoda nastave, obavlja se putem studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika, koje se sprovodi pred kraj svakog semestra za nastavne predmete (i studijske programe). Studentskim vrednovanjem se dobijaju ocjene kvaliteta svih oblika nastave na svakom predmetu i za svakog nastavnika i saradnika pojedinačno. Studentsko vrednovanje pedagoškog rada organizuje i sprovodi Komisija za osiguranje kvaliteta, a rezultati studentskog vrednovanja se dostavljaju vijeću studijskih odsjeka na razmatranje a usvaja ih Senat. Studijski program u skladu sa zaključcima Senata i mjerama poboljšanja kvaliteta predavanja i vježbi za predmete iz svog sastava, organizuju diskusiju o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika. U slučaju kada postoji potreba preduzimanje mjera, Rukovodilac vijeća obavlja razgovor sa nastavnikom/saradnikom koji ne postiže odgovarajući kvalitet nastave i stara se o sprovođenju utvrđenih mjera.

Izvještaj o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika u zimskom i ljetnjem semestru školske 2023/24 godine pokazuje da su predmet vrednovanja bili svi zaposleni i angažovani nastavnici i saradnici. Prema obrađenim rezultatima, ukupna prosječna ocjena pedagoškog rada nastavnika i saradnika, po semestrima od prve do četvrte godine, je visoka i kreće se od 4,08 do 4,16 (na skali od 1 do 5), što znači da su studenti prilično zadovoljni kvalitetom nastavog procesa, odnosno radom nastavnika i saradnika koji izvode nastavu.

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Pored kontrole kvaliteta sadržaja i metoda nastave, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta predviđena je kontrola rezultata nastave, kroz analizu napredovanja studenata.

Objektivnost ocjenjivanja je zaštićena Statutom, BLC- a prema kome student ima pravo da podnese prigovor u roku od dva dana na dobijenu ocjenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima BLC-a. Student koji je nezadovoljan pozitivnom ocjenom utvrđenom na ispitu, može podnijeti zahtjev za poništavanje ocjene i ponovno polaganje ispita u određenom roku od saopštenja ocjene. Studentima je omogućeno da polažu ispit pred Komisijom, ukoliko smatraju da ih je predmetni nastavnik oštetio. BLC kontinuirano prati da li se poštuje Statut i Pravilnik o ispitima i radi na unapređenju metoda i kriterijuma ocjenjivanja studenata po predmetima. Osim toga, studentima je na raspolaganju mejl kvalitet@blc.edu.ba kao i kutija žalbi koja se nalazi u holu BLC-a.

BLC je adekvatno omogućio studentima da ostvare svoje pravo na samoorganizovanje i učešće u odlučivanju. Najveći dio svojih prava studenti ostvaruju kroz Studentski parlament. Članovima 112. i 113. Statuta BLC je regulisan djelokrug rada, izbor i izvori finansiranja

Studentskog parlamenta, kao organa preko kojeg studenti ostvaruju svoja prava i štite svoje interese na BLC -u. Na osnovu člana 103. Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 85/06 i 30/07) i člana Statuta BLC-a, Studentsko predstavničko tijelo na svojoj konstitutivnoj sjednici održanoj 09.03.2008. godine u Banjoj Luci, donosi Statut Studentskog predstavničkog tijela BLC-a (dostavljen u prilogu). Ovim dokumentom se uređuje: poslovi, ciljevi i zadaci, rad, upravljanje i organizacija, nadležnosti, finansiranje, izbor i konstituisanje, kao i druga pitanja od značaja za rad i funkcionisanje Studentskog parlamenta BLC -a. Glavne aktivnosti koje obavlja Studentski parlament su: bira i razrješava predsjednika i potpredsjednika Studentskog parlamenta; donosi i mjenja Pravilnik o radu Studentskog parlamenta; obrazuje ili formira radna tijela koja se bave poslovima iz nadležnosti Studentskog parlamenta; bira i razrješava predstavnike studenata u organima i tijelima BLC -a; donosi plan i program aktivnosti Studentskog parlamenta; razmatra pitanja u vezi sa unapređenjem mobilnosti studenata, zaštitom prava studenata i unaprijeđenjem studentskog standarda; organizuje i sprovodi programe vannastavnih aktivnosti studenata; učestvuje u postupku samovrednovanja BLC a; ostvaruje studentsku i međunarodnu saradnju; bira i razrješava predstavnike studenata u organima i tijelima drugih ustanova i udruženja u kojima su zastupljeni predstavnici studenata BLC-a; usvaja finansijski plan i izvještaj o finansijskom poslovanju Studentskog parlamenta; usvaja godišnji izvještaj o radu koji podnosi predsjednik Studentskog parlamenta; bira i razrješava članove komisija koje razmatraju pitanja od interesa za Studentski parlament; donosi opšta akta Studentkog parlamenta, obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, Statutom i opštim aktima BLC -a. Studentski parlament biraju neposredno, tajnim glasanjem, studenti upisani u školskoj godini u kojoj se vrši izbor na studijske programe koji se ostvaruju na BLC -u. Predstavnici studenata učestvuju u radu vijeća studijskih odsjeka, Senata, Komisije za osiguranje kvaliteta, i drugih organa BLC -a.

BLC pomaže rad Studentskog parlamenta, putem obezbjeđenja adekvatnog prostora i opreme, ali i kroz učešće u finansiranju njihovih aktivnosti koje su veoma raznovrsne (posjeta Sajmu knjiga u Beogradu, izdavanje časopisa, škole stranih jezika, organizovanje sportskih ekipa, učešće na menadžerijadama i ekonomijadama, kao i njihovo organizovanje i slično). Studentske organizacije svake godine pripremaju prijedloge svojih budžeta, koji se usvajaju Godišnjim finansijskim planom BLC-a, a na osnovu kojeg im BLC odobrava sredstva u skladu sa predloženom namjenom.

Procjena ispunjenosti Standarda 3

BLC je formalnim regulisanjem i sprovođenjem prakse učenja, podučavanja i ocjenjivanja studenata tokom rada u nastavi, uspostavljanjem formalnih instrumenata i procedura za permanentno praćenje i provjeravanje rezultata ocjenjivanja i prolaznosti studenata i mehanizama za preduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju propusta, kao i njihovo uključivanje u naučno-istraživački i naučno-obrazovni rad ispunio Standard 3.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 3

- BLC treba da radi na jačanju veza sa privredom i da omogućava studentima da još lakše dolaze do stručnih praksi i zaposlenja. Takođe, aktivno treba raditi na procjeni kompetencija koje zahtjeva tržište rada i u skladu sa tim osavremenjivati studijske programe.
Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj karijere, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavna vijeća

- BLC treba da nastavi sa praksom intenzivne promocije i drugim mjerama za privlačenje najboljih kandidata, posebno imajući u vidu veoma agresivne promotivne kampanje potencijalno konkurentskih visokoškolskih ustanova. Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za vannastavne aktivnostii
- BLC treba da nastavi sa dobrom praksom ocjenjivanja kvaliteta metoda, sadržaja i rezultata nastave i da nastavi da radi na njihovom unapređenju, uz otklanjanje svih eventualnih negativnih elemenata koji se mogu javiti.
Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, odsjeci, vijeće studijskih odsjeka
- Nastaviti sa kontinuiranom kontrolom odvijanja nastave u skladu sa usvojenim i objavljenim Planom rada na svakom predmetu.
Nosilac aktivnosti: Senat, Vijeće studijskih odsjeka, Administrativno-tehnička služba, Komisija za osiguranje kvaliteta, Studentski parlament
- Sprovođenje sistematskih mjera u oblasti osiguranja kvaliteta rezultata nastave. Sadašnji nivo prolaznosti studenata je zadovoljavajući i poboljšava se, a i prosječno trajanje studija je na zadovoljavajućem nivou, imajući u vidu evropske standarde. Na studijskim programima odnosno nastavnim predmetima gdje je ocjena nezadovoljavajuća neophodno je da se u kratkom roku identifikuju razlozi nezadovoljavajuće prolaznosti studenata, da se precizno utvrdi željeni nivo prolaznosti studenata koji se želi ostvariti u srednjem roku i da se definiše akcioni plan ostvarenja tog nivoa kroz jasne kratkoročne i dugoročne mjere. Time bi se uticalo i na poboljšanju trajanja studija na BLC-u, ali i na razloge ispisa /odliva studenata sa BLC-a.
- Nosilac aktivnosti: Senat, Komisija za osiguranje kvaliteta, Vijeće studijskih odsjeka
- Nastavak rada na kontinuiranom unapređenju informatičke podrške administrativnim poslovima u vezi sa odvijanjem nastave na BLC-u (savremene baze podataka, softver za procesuiranje podataka, bolje iskorišćavanje postojeće informatičke mreže, razvoj intraneta i sl.), čime se stvaraju uslovi za povećanje efikasnosti obrade podataka i kontrole kvaliteta nastave i ocjenjivanja.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac studentske službe i Rukovodilac Centra za informacionu tehnologiju

STANDARD 4: Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje ocjenjuje se kriterijumima definisanim u okviru: Pravilnika o upisu studenata na BLC, Pravilnika o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Pravilnika studija, Pravilnika vanrednog studija. Definisani su parametri za upis i napredovanje studenata, kao i za priznavanje ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama, stranih visokoškolskih diploma i indikatori kvaliteta nastavnog

procesa i pedagoškog rada, kao i postupci za praćenje, kontrolu, ocjenjivanje i unapređivanje nastavnog procesa i pedagoškog rada nastavnika i saradnika na BLC-u.

ZAHTJEV 4.1. Upis studenata

Prvi korak u osiguranju kvaliteta na BLC-u je proces upisa studenata. Najobimniji je posao selekcije kandidata za upis na prvu godinu akademskih studija prvog ciklusa. Naime, putem javnog konkursa se obavještavaju potencijalni kandidati, a prema unaprijed utvrđenim kriterijumima, vrši se selekcija prijavljenih kandidata i na osnovu toga se vrši upis nove generacije studenata. Statutom BLC - a (član 96 -105) i Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske propisana su pravila u vezi sa selekcijom i upisom nove generacije studenata. U prvu godinu akademskih studija prvog ciklusa može se upisati lice koje ima srednje obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju. Kandidat koji konkuriše za upis u prvu godinu akademskih studija prvog ciklusa polaže Test sklonosti i informisanosti, u skladu sa opštim aktom koji donosi Senat BLC –a. Selekcija kandidata za upis na akademske studije prvog ciklusa se vrši na bazi jedinstvene liste, na kojoj se obavlja rangiranje po sljedeća dva kriterijuma: uspjeh u srednjoj školi (50 bodova) i rezultata Testa sklonosti i informisanosti(50 bodova).

BLC redovno anketira i novoupisane studente, sa ciljem da dođe do informacija o tome kako su studenti saznali za ovu visokoškolsku ustanovu i zbog čega su se odlučili da u njoj studiraju.

Anketiranje se sprovodi na početku školske godine. U anketiranju koje je sprovedeno na početku akademske 2023/2024 godine anketirano je 24 bruceša za studijski program „Informatika“. Rezultati pokazuju da su studenti uglavnom čuli za BLC od svojih poznanika koji studiraju na ovoj visokoškolskoj ustanovi i to više od 50% i da su se, zbog njihovih pozitivnih iskustava, odlučili za studij na BLC-u . <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-novoupisanih-studenata-INF-2023-2024.pdf>

BLC obezbjeđuje potencijalnim i upisanim studentima sve relevantne informacije i podatke koji su povezani sa njihovim studijama. BLC sistematski radi na upoznavanju srednjoškolaca sa mogućnostima studiranja na BLC –u na sledeći način: svake godine realizuje se niz promotivnih aktivnosti u neposrednom kontaktu sa srednjoškolcima (nastavnici, saradnici i studenti obilaze škole u širem okruženju odakle dolaze studenti, predstavljaju BLC, studijske programe), na posebnim manifestacijama (sajmovi obrazovanja koji se održavaju u Banjoj Luci svake godine gdje aktivno BLC učestvuje), i posredno učešćem predstavnika BLC–a u radio i televizijskim emisijama regionalnih TV i radio stanica i organizovanjem otvorenih vrata za buduće studente i njihove roditelje.

Testovi sklonosti i informisanosti se baziraju na srednjoškolskom gradivu. Na osnovu prolaznosti i prosječne ocjene iz srednjeg obrazovanja BLC upisuje studente prve godine. Radi što boljeg informisanja budućih studenata, BLC preko svog Centra za izdavačku djelatnost, svake godine izdaje Informator za buduće studente, u kome se mogu naći sve informacije o testovima sklonosti i informisanosti, studijskim programima, načinu izvođenja nastave, uslovima rada, itd. Svi podaci se, takođe mogu naći na Internet stranici BLC-a, čime se stvaraju potrebni uslovi za pravovremeno informisanje budućih studenata.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/TEST-INFORMISANOSTI-ZA-BRUCOSE-novi.pdf>

Senat formira Komisiju za upis studenata u prvu godinu studija, koja provjerava Testove i prosječnu ocjenu srednjeg obrazovanja i formira se spisak studenata koji su primljeni na BLC.

Pravilnikom o osiguranju kvaliteta predviđena je i stimulacija uspješnih studenata na način da raznim prigodama (Dan BLC- a, svečano obilježavanje početka školske godine i sl) BLC javno nagrađuje najbolje studente, kako bi ih stimulirao da postižu što bolje rezultate tokom studija. Pravilnikom o nagrađivanju studenata bira se svake godine u decembru mjesecu najbolji student, kao što se i nagrađuju studenti sa zlatnim i srebrenim značkama. BLC permanentno preporučuje najbolje studente za stipendije odgovarajućim fondovima i privrednim subjektima. S druge strane, BLC nastoji da odgovarajućim mjerama obeshrabri kršenje elementarnih normi akademskog ponašanja studenata na nastavi i ispitima. Disciplinska komisija za studente kažnjava studente koji su se ogriješili o norme akademskog ponašanja tokom nastave ili ispita, u skladu sa Zakonom, kao i opštim aktima BLC-a, odnosno Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti studenata. Cilj izricanja disciplinskih mjera je obeshrabrivanje ponašanja koje bi štetilo ugledu BLC-a, ili bi negativno uticalo na kvalitet nastave i ispita na BLC -u. Disciplinska komisija BLC-a do sada nije održala ni jedno ročište i nije bilo potrebe za takvim aktivnostima i mjerama.

BLC sistematično prati i provjerava ocjene studenata po predmetima i preduzima odgovarajuće mjere ukoliko dođe do nepravilnosti u distribuciji ocjena (suviše visokih ili niskih ocjena, neravnomjeran raspored ocjena) u dužem periodu. Takođe, BLC sistematično prati i provjerava prolaznost studenata po predmetima, programima, godinama i preduzima korektivne mjere u slučaju suviše niske prolaznosti ili drugih nepravilnosti u ocjenjivanju. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta predviđeno je da se u okviru kontrole rezultata nastave sprovodi praćenje napredovanja studenata (ocjene i prolaznost) i preduzimanje korektivnih mjera.

Kandidat koji je ostvario pravo na upis podnosi dokumenta potrebna za upis navedena u konkursu, podnosi dokaz o uplati školarine ili dijela školarine koji određuje direktor, i popunjava odgovarajuće upisne obrasce.

Za upis u prvu godinu studija potrebno je donijeti diplomu o završenoj srednjoj školi, svjedočanstva za sve razrede srednje škole i izvod iz matične knjige rođenih.

BLC vrši i priznavanje kvalifikacija stečenih na drugim visokoškolskim ustanovama, a u cilju nastavka školovanja na našoj visokoškolskoj ustanovi. Za prepis je pored dokumenta za upis, potrebno uvjerenje o položenim ispitima na drugoj visokoškolskoj ustanovi. Za studente koji su završili višu školu potrebna je i diploma o stečenom višem obrazovanju. Na osnovu dobijenih dokumenata Komisija o prepisu studenata i priznavanju ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi utvrđuje ekvivalentnost nastavnih planova i programa i broj priznatih/položenih ECTS.

ZAHTJEV 4.2.: Ocjenjivanje i napredovanje studenata

Ispitivanje i ocjenjivanje su usaglašeni sa ishodima učenja i osmišljeni su s ciljem da se utvrdi da li su ishodi učenja postignuti ili nisu. Uspješnost studenta u savlađivanju svakog predmeta na studijskom programu izražava se poenima u skladu sa Pravilnikom o ECTS bodovima.

Nastavnik ocjenjuje studenta na osnovu iskazanog znanja, iznesenih činjenica i njegovog razumijevanja materije, stečenih vještina i pokazane sposobnosti da to primijeni u realnim

situacijama. Dodjela ECTS zasniva se na težini predmeta u smislu opterećenja koji student mora uložiti da postigne planirane ishode učenja u formalnom obliku. Ukupan broj bodova dodijeljenih kvalifikaciji raspoređen je na pojedine predmete proporcionalno njihovom učešću u ukupnom opterećenju potrebnom da se postignu planirani ishodi učenja.

Tokom akademske (studijske) godine student mogu se organizovati sljedeći oblici angažovanja studenata:

- nastava,
- samostalni rad,
- kolokviji,
- ispiti,
- izrada završnog rada,
- praktični rad i
- obavljanje volonterskog rada, u skladu sa propisima.

Ocjenjivanje i vrednovanje studenata vrši se ocjenama od 5 do 10. Prolazne ocjene su od 6 do 10, a prema sljedećoj skali:

10 - izvanredan uspjeh, ostvareno od 91 do 100 poena;

9 - odličan uspjeh, ostvareno od 81 do 90 poena;

8 - vrlo dobar uspjeh, ostvareno od 71 do 80 poena;

7 - dobar uspjeh, ostvareno od 61 do 70 poena;

6 - dovoljan uspjeh, ostvareno od 51 do 60 poena;

5 - ne zadovoljava, ostvareno od 0 do 50 poena.

Studenti su upoznati sa procedurom ocjenjivanja preko kurseva predmeta na kojima je jasno izdvojeno opterećenje na svakom predmetu, kao i način ocjenjivanja. Svoje prijedloge u vidu načina bodovanja studenti izjašnjavaju preko Studentskog parlamenta.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Pravila-o-nacinu-izvodjenja-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-izmjeni-pravilnika-studija-II.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-izmjenama-Pravilnika-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Izmjena-i-dopuna-Pravilnika-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-ispitima.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-izmjenama-Pravilnika-o-ispitima.pdf>

<https://blc.edu.ba/courses/cetverogodisnji-studij/>

Stečena kvalifikacija studenta definisana je u nastavnom planu i programu i dodatku diplome na maternjem i engleskom jeziku. Dodatak diplomi sadrži sljedeće informacije: o nosiocu diplome; naziv kvalifikacije, akademsku titulu i zvanje koje je stekao nosilac diplome; naziv i status institucije koja izdaje diplomu; stepen ciklusa studija, trajanje studija i uslovi za upis; način studiranja; sistem i pravila studiranja; program studiranja; postignuti rezultati u toku studija i skala ocjenjivanja; mogućnosti za upis na sljedeći stepen studija; profesionalni status nositelja kvalifikacije; dodatne informacije i ovjeru. ([Dodatak diplome](#))

Procjena ispunjenosti Standarda 4.

BLC je formalnim regulisanjem i sprovođenjem zakonske prakse za upis i napredovanje studenata, kao i priznavanje i sertifikovanje studenata kroz primijenjene pravilnike i procedure ispunio Standard 4.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 4.

- BLC treba da nastavi sa dobrom praksom ocjenjivanja kvaliteta metoda, sadržaja i rezultata nastave i da nastavi da radi na njihovom unapređenju, uz otklanjanje svih eventualnih negativnih elemenata koji se mogu javiti.

Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, odsjeci, vijeće studijskih odsjeka

-BLC treba da utvrdi procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja.

Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj karijere, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavna vijeća

- BLC treba da nastavi sa praksom intenzivne promocije i drugim mjerama za privlačenje najboljih kandidata, posebno imajući u vidu veoma agresivne promotivne kampanje potencijalno konkurentskih visokoškolskih ustanova.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za nastavne aktivnosti

- Nastaviti sa kontinuiranom kontrolom odvijanja nastave u skladu sa usvojenim i objavljenim Planom rada na svakom predmetu.

Nosilac aktivnosti: Senat, Vijeće studijskih odsjeka, Administrativno-tehnička služba, Komisija za osiguranje kvaliteta, Studentski parlament

- Potrebno je učestvovati u što više projekata koji podstiču mobilnost, kao što su: ERASMUS +. Povećati uključenost u CEEPUS mreži.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju

- Potrebno je intenzivirati saradnju sa stranim visokoškolskim i naučnoistraživačkim organizacijama i uložiti napor u pribavljanje dodatnih finansijskih sredstava za potrebe nabavke literature i učešća na međunarodnim konferencijama, kako bi se uticalo na povećanje zadovoljstva zaposlenih u nastavi ovim aspektom kvaliteta organizacije BLC -a.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju

- Potrebno je povećati uključenost zaposlenih u rad na naučnoistraživačkim i stručnim projektima BLC -a, kako bi se uticalo na povećanje zadovoljstva zaposlenih ovim aspektom kvaliteta organizacije i upravljanja na BLC -u.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za istraživanje i razvoj, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju

STANDARD 5: Ljudski potencijali

Standardi kvaliteta nastavnika i saradnika BLC-a definisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta, Pravilnikom o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika i uključuju: visoku osposobljenost za nastavni, naučnoistraživački, stručni i umjetnički rad, spremnost za pružanje maksimalnog doprinosa razvoju nauke i naučnog stvaralaštva, primjenu novih naučnih znanja u nastavnom

procesu, posjedovanje moralnih karakteristika koji predstavljaju uzor studentima itd. Nastavnici i saradnici su dužni da tokom izvođenja nastave postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom BLC-a. Od njih se očekuje: da ispolje korektnost, objektivnost i pravednost u komunikaciji sa studentima, da se dosljedno pridržavaju unaprijed definisanih pravila u nastavnom procesu, da maksimalno ispoljavaju spremnost za saradnju sa studentima, da njihov rad predstavlja doprinos izgradnji savremenog društva itd.

Nastavnici i saradnici BLC-a osposobljeni su za: organizovanje nastave koja odgovara potrebama obrazovanja studenata, primjenu savremenih nastavnih metoda, razumjevanje i uvažavanje individualnih razlika među studentima i različitih stilova učenja, razvijanje instrumenata za redovno praćenje i kvalitetno ocjenjivanje rada studenata i korišćenje savremenih informacionih tehnologija i didaktičkih sredstava u nastavi.

Na Internet stranici BLC-a www.blc.edu.ba prezentirani su podaci o nastavnicima i saradnicima BLC – a , iz Knjige nastavnika BLC-a. (knjiga nastavnika). Nastavno osoblje BLC –a u školskoj 2023/2024 godini čini 20 i četiri saradnika.

Postupak i uslovi za izbor nastavnika i saradnika se utvrđuju unaprijed, i ovaj postupak i uslovi su predmet periodične provjere kvaliteta. Kvalitet nastavnika i saradnika obezbjeđuje se i osigurava poštovanjem zakonskih i drugih propisa o izboru nastavnika i saradnika, koji su sadržani u Zakonu o visokom obrazovanju Republike Srpske, Statutu, Pravilniku o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika visoke škole i Pravilniku o radu.

Kao pokazatelj kompetentnosti nastavnika mogu se navesti uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja, koja su ispunila nastavnici u naučno-nastavnim zvanjima koji izvode nastavu na BLC-u, zavisno od zvanja u koje su izabrani: za izbor u zvanje docenta potrebno je da kandidat pored doktorata nauka, smisla za pedagoški rad i doprinosa akademskoj i široj zajednici, pokaže smisao za naučni rad; za izbor u zvanje vanrednog profesora potrebno je da kandidat, pored uslova za docenta, ima više naučnih radova od značaja za razvoj nauke u užoj naučnoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima sa recenzijom, originalno stručno ostvarenje, odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim projektima, objavljen udžbenik, monografiju, zbirku zadataka ili praktikum za užu naučnu oblast za koju se bira, članstvo u uređivačkim odborima u domaćim časopisima, članstvo i funkcije u domaćim i međunarodnim strukovnim organizacijama, više radova saopštenih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima i da pokaže smisao za naučni rad ostvarivši u prethodnom radu; za izbor u zvanje redovnog profesora u pogledu ocjene rezultata naučnoistraživačkog rada potrebno je da u poslednjem izbornom zvanju kandidat ostvari više naučnih radova od značaja za razvoj nauke u užoj naučnoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima sa recenzijom, originalno stručno ostvarenje, odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim projektima. Prilikom izbora kandidata u naučno-nastavno zvanje posebno se vrednuju: mjerljivi rezultati naučnog i istraživačkog rada kandidata, angažovanje kandidata u razvoju nastave i razvoju drugih djelatnosti, rezultati nastavno-pedagoškog rada kandidata, rezultati postignuti u obezbjeđivanju naučno-nastavnog podmlatka, kao i povezanost obrazovnog rada nastavnika sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života i doprinos široj zajednici. ([Portfolio](#))

Koncept politike usavršavanja nastavnog osoblja BLC-a jeste podrška nastavnicima i saradnicima zaposlenim u ovoj visokoškolskoj ustanovi da ostvare kontinuirano profesionalno napredovanje u visokom obrazovanju, što znači da postepeno napreduju do najvišeg naučno-nastavnog zvanja koje se može steći u sistemu visokog obrazovanja (zvanja redovnog

profesora), prema svojim mogućnostima, sposobnostima i rezultatima. Većina nastavnika BLC-a ima naučni stepen doktora nauka, te izvjestan broj ovih nastavnika ima pored izbora na BLC-u za profesora visoke škole, i izbor u univerzitetsko naučno-nastavno zvanje (docent, vanredni ili redovni profesor). BLC podržava nastavnike koji imaju izbor u zvanje profesora visoke škole da ispune uslove za izbor u zvanje docenta, a ako ispunjavaju propisane uslove da se biraju u ovo zvanje od strane univerziteta. BLC podržava nastavnike koji imaju izbor u zvanje docenta, odnosno vanrednog profesora da steknu uslove za izbor u više naučno-nastavno zvanje, a ako ispunjavaju propisane uslove da se biraju u odgovarajuće zvanje od strane univerziteta.

Kvalitet nastavnika i saradnika postiže se podsticanjem nastavne, naučnoistraživačke, stručne i umjetničke aktivnosti, kontinuiranim podizanjem nivoa pedagoških i didaktičko-metodičkih kompetentnosti, kao i unapređenjem nivoa upravljačkih i komunikacijskih kompetencija.

Permanentno naučno i stručno usavršavanje i napredovanje nastavnika i saradnika BLC-a omogućeno je putem: informisanja nastavnika i saradnika o naučnim skupovima u organizaciji obrazovnih i drugih institucija u zemlji i u inostranstvu, informisanja nastavnika i saradnika o konkursima za stipendije, studijskim boravcima, specijalizaciju, učešćem na naučnim i stručnim skupovima, obezbjeđivanjem odgovarajuće literature, pristupa bazama podataka, bibliotečkim resursima na Internetu i drugoj naučnoj infrastrukturi.

BLC sprovodi dugoročnu politiku kvalitetne selekcije mladih kadrova i njihovog daljeg napretka, kao i različite vrste usavršavanja. U tom pravcu, zaposlena su četiri mastera, a bivši studenti naše škole. Osim, ovakvog vida zapošljavanja, BLC u skladu sa potrebama raspisuje konkurs za prijem nastavnog kadra prema Zakonu o visokom obrazovanju i Zakonu o radu. (<https://bcl.edu.ba/2022/06/28/konkurs-za-prijem-nastavnika/>)

Finansiranje naučnog i stručnog usavršavanja nastavnika i saradnika vrši se iz sredstava BLC-a odlukom Finansijskog direktora, a nastavnicima i saradnicima koji su zaposleni na BLC-u odobrava se korišćenje sredstava na ime nadoknade troškova učešća na međunarodnim naučnim skupovima organizovanim u inostranstvu, pod uslovom da imaju prihvaćen rad na tim skupovima. Saradnicima u nastavi koji su zaposleni na BLC-u odobrava se korišćenje sredstava odlukom Direktora na ime nadoknade troškova učešća na naučnom skupu, čak iako na tom skupu nemaju prihvaćen rad. Takođe, Direktor može u slučaju stručnog usavršavanja zaposlenog, a koje je od interesa za BLC, na zahtjev zaposlenog, da odobri plaćeno odsustvo.

BLC je aktima detaljno regulisao način praćenja i vrednovanja kvaliteta pedagoškog rada nastavnika i saradnika, uključujući i periodičnu studentsku anketu i predvidio je korektivne mjere za obezbjeđenje zadovoljavajućeg nivoa kvaliteta. Anketiranje studenata sprovedeno je u svakoj školskoj godini od strane Komisije za osiguranje kvaliteta i sprovođenje postupka studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika BLC-a, i to na kraju zimskog i ljetnjeg semestra. Rezultati redovnog godišnjeg anketiranja studenata pokazuju da je kvalitet pedagoškog rada nastavnika i saradnika na zadovoljavajućem nivou. Kvalitet pedagoškog rada nastavnika i saradnika studenti su ocjenjivali pomoću sedam indikatora (opšta ocjena kvaliteta predavanja/vježbi, redovnost održavanja predavanja i vježbi, sposobnost nastavnika/saradnika da zainteresuje i motivise studenta, organizacija kolokvijuma i ispita i vrijeme objavljivanja rezultata, spremnost nastavnika/saradnika na saradnju, obaveze na predmetima i komentari studenata).

Rezultati studentskog vrednovanja dostavljaju se vijeću studijskog odsjeka na razmatranje i prosljeđuju Senatu, koji organizuje diskusiju o rezultatima studentskog vrednovanja

pedagoškog rada nastavnika, usvaja i utvrđuje mjere za poboljšanje kvaliteta predavanja i vježbi. Rukovodioci vijeća studijskih odsjeka za nastavu su ovlašćeni da obave razgovor sa nastavnikom ili saradnikom koji ne postižu odgovarajući kvalitet nastave i obavezno donose mjere za poboljšanje tog kvaliteta. Senat i rukovodioci odsjeka se dalje brinu o sprovođenju utvrđenih mjera.

BLC od osnivanja njeguje opredjeljenje da u svom radu ostvaruje jedinstvo obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog (profesionalnog) rada. Planiraju se aktivnosti i učestvovanje na domaćim i međunarodnim naučnoistraživačkim, stručnim i umjetničkim projektima u saradnji sa drugim visokoškolskim ustanovama i drugim obrazovnim institucijama, institutima, privrednim i neprivrednim i drugim vladinim i nevladinim organizacijama, i isto tako pravi akademski kalendar za iste.

Naučnoistraživački rad predstavlja jedan od osnovnih zadataka BLC-a, određen u okviru dugoročnih ciljeva i zadataka BLC-a donijetih od strane Senata. Bliži plan naučnoistraživačkog rada na BLC-u definišu Strategija rada, Strategija osiguranja kvaliteta, Pravilnik o mobilnosti nastavnog osoblja i studenata, Pravilnik o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika. Naučnoistraživački rad se realizuje kroz programe osnovnih istraživanja, primjenjenih istraživanja za potrebe privrede, stalnim usavršavanjem naučnih oblasti za koje je BLC matičan, proširenjem naučnoinformativne dokumentacije i biblioteke kao osnove naučnoistraživačke delatnosti, obavljanjem transfera znanja i podsticanjem razvoja naučnoistraživačkog podmlatka.

Organizacionim uređenjem BLC-a naučnoistraživačka djelatnost obavlja se u okviru Centra za razvoj i istraživanje. Rad i ovlašćenja Centra za razvoj i istraživanje regulisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Odgovorni na BLC-u, žele da Centra za razvoj i istraživanje u narednom periodu predstavlja jednu od priznatijih i odgovornijih institucija u oblasti ekonomskih razvojnih istraživanja.

BLC je, u skladu sa zakonom, i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formirao organe upravljanja i poslovođenja, kao i stručne organe, kao i Statutom BLC - a detaljno regulisao njihove nadležnosti i odgovornosti u organizaciji i upravljanju BLC - om.

Trenutno je na BLC-u zaposleno osam ljudi van nastave. Trenutni broj i kvalifikaciona struktura nenastavnog osoblja zadovoljavaju standarde za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

BLC sistematski prati i ocjenjuje organizaciju i upravljanje i preduzima mjere za njihovo unapređenje. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta rada BLC -a predviđeno je da BLC najmanje jednom u tri godine sprovodi ocjenjivanje različitih oblasti obezbjeđenja kvaliteta, u koje su uključeni i organizacija i kvalitet upravljanja na BLC - u i kvalitet nenastavne podrške. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta utvrđeno je da se posebno prati i ocjenjuje odnos nenastavnog osoblja prema studentima i motivacija u radu sa studentima. Takođe, istim Pravilnikom je predviđeno da je najodgovornije tijelo za kontinuirano i sistematsko praćenje organizacije, upravljanja i rada upravljačkog i nenastavnog osoblja Komisija za osiguranje kvaliteta, i to na osnovu godišnjih izvještaja Senata i Studentskog parlamenta, pisanih primjedbi i sugestija upućenih Komisiji za osiguranje kvaliteta od strane zaposlenih, studenata i drugih korisnika usluga BLC -a, kao i na osnovu anketiranja nastavnika i saradnika, nenastavnog osoblja, studenata i Studentskog parlamenta. Rezultate vrednovanja kvaliteta upravljanja i nenastavne podrške Komisija za osiguranje kvaliteta dostavlja Senatu na razmatranje, najmanje jednom godišnje. Za koordinaciju rada stručnih službi i njihovu kontrolu odgovoran je Direktor

BLC -a, koji je ovlašten da preduzima sve potrebne mjere radi obezbjeđenja zakonitosti i efikasnosti rada stručnih službi. Rukovodioci stručnih službi i Direktor BLC - a jednom godišnje podnose Senatu izvještaj o svom radu.

BLC ima formalno usvojenu Politiku upravljanja ljudskim resursima koja sadrži pregled kadrovskog potencijala i kadrovskih potreba, kao i perspektive njihovog razvoja. Cilj Politike jeste da učinimo održivim sve naše studijske programe sa najmanje 70% vlastitog kadra, te da podmladimo nastavno-istraživački kadar, povećavanjem učešća studenata, svršenih studenata i mastera. Razvoj ljudskih resursa kao pokretača i nosioca promjena u procesu izgradnje uspješnijeg BLC -a, jedno od naših najvažnijih strateških usmjerenja. Na taj način BLC može postati značajan akter šireg društvenog razvoja. Politika se bavi definisanjem zaduženja i odgovornosti, imenovanjem nastavnika i asistenata i promovisanjem, evaluacijom i praćenjem rada kadrov, motivacijom i analizom opterećenja nastavnog akademskog kadra.

<https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2018/02/Politika-razvoja-ljudskih-resursa.pdf>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Strategija-razvoja-ljudskih-resursa.pdf>

U toku postupka samovrednovanja Komisija za osiguranje kvaliteta je sprovedla anketu među zaposlenima, sa ciljem da dođe do podataka o njihovim stavovima i zadovoljstvu (u nastavi i van nastave) na BLC - u, kvalitetom organizacije i upravljanja na BLC - u. U anketiranju koje je sprovedeno 2023/2024 školskoj godini anketirana 20 zaposlena. Zaposleni su kroz pet indikatora ocjenjivali kvalitet rada na BLC-u, a ti indikatori su: opšte zadovoljstvo uslovima rada na BLC-u, tehnička opremljenost na BLC - u, nivo higijene na BLC-u, rad administrativne službe na BLC-u i obim naučne i stručne literature koja je na raspolaganju u biblioteci BLC-a.

Rezultati anketiranja koja su sprovedena u posljednjoj sedmici nastave u ljetnjem semestru pokazuju da su zaposleni na BLC - u najzadovoljniji kvalitetom uslova rada i higijenom. Zaposleni su zadovoljni ponudom naučne i stručne literature koja je na raspolaganju u biblioteci BLC-a, a koja se konstantno dopunjuje. (<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Anketa-zaposlenih-o-opstim-uslovima-rada-2023-2024.pdf>)

Prema tome, možemo konstatovati da Politika upravljanja ljudskim resursima obuhvata vrednovanje zadovoljstva zaposlenih klimom, kulturom, uslovima na poslu, adekvatnim nagrađivanjem za dobar rad i zalaganje, što je značajan napor BLC-a da obezbedi uslove za postizanje zacrtanih ciljeva. BLC treba da prati sve promjene na tržištu i razvoj tehnoloških dostignuća, da bi se mogla prilagođavati novim, promenljivim tržišnim i tehnološkim zahtevima, te u tom pravci u razvijati nastavno i nenastavno osoblje.

Pored ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom, redovno se sprovodi i anketa o zadovoljstvu studenata nenastavnim procesom. Ove dvije ankete se sprovedu istovremeno, odnosno u posljednjoj sedmici nastave u zimskom i ljetnjem semestru školske godine.

Anketni list se sastoji od 8 pitanja pomoću kojih se ocjenjuje kvalitet rada studentske službe, biblioteke, čitaonice, računarskog centra i studentskog parlamenta, kao i zadovoljstvo fondom knjiga koje su dostupne u biblioteci BLC-a i higijenom na fakultetu. Na osnovu navednih rezultata, može se konstatovati da su studenti BLC-a zadovoljni radom nenastavnog osoblja. (<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>) BLC je do sada sproveo više programa obuke namjenjenih rukovodiocima i nenastavnom osoblju iz oblasti vještina komuniciranja i društvene odgovornosti organizacija, te pisanja projektnih prijedloga za dobijanje besopovratnih

sredstava iz evropskih fondova – od problema do rješenja, u saradnji sa Centrom za istraživanje i razvoj Banja Luka.

Napredovanje nenastavnog osoblja uređeno je aktima BLC – a, kojim je predviđeno da se oni mogu rasporediti na složenije poslove u skladu sa aktom o sistematizaciji radnih mjesta i potrebama BLC - a, pri čemu su neophodni uslovi: odgovarajuće obrazovanje, stručna osposobljenost i savjesno i odgovorno obavljanje poslova.

Centar za istraživanje i razvoj BLC-a posjeduje savremenu informacionu tehnologiju koja predstavlja važnu podršku naučnoistraživačkim aktivnostima. Centar za istraživanje i razvoj je opremljen savremenom računarskom opremom, koja uključuje video bimeove i projektore, čime podržava visoke aspiracije BLC-a na polju primjene modernih tehnologija i postizanju visokog kvaliteta izvođenja nastave i obavljanja naučnoistraživačkog rada. Svi kabineti nastavnika i saradnika su opremljeni savremenim računarima.

Biblioteka BLC-a posjeduje značajan broj domaćih i stranih naslova monografskih i serijskih publikacija, kao i potrebnu tehničku opremljenost za korišćenje i pristup istim (brze i efikasne računare za pretraživanje i 24-časovni pristup Internetu). U Biblioteci, kao i u kabinetima nastavnika i saradnika, moguće je pretraživanje elektronskih baza časopisa i knjiga (preko EBSCO-a). Otvaranjem ličnog korisničkog imena na serveru BLC-a biblioteke moguće je pretraživanje svih ovih baza i sa drugih mreža, a ne samo sa akademske. BLC ima dobru praksu da svojim nastavnicima i saradnicima finansira nabavku stručne literature u vrijednosti koja se odobri odlukom direktora. Do sada je ovakvih nabavki bilo osam, a u toku je i deveta nabavka. Pojedinačna vrijednost svake nabavke kreće se u iznosu od oko 3.000 EUR-a, samo kupovinom na „Beogradskom sajmu knjiga“ u Beogradu, gdje svake godine se organizovano ide. Također, BLC ima pretplatu na naučne časopise koji omogućavaju nastavnom i nenastavnom osoblju praćenje aktuelnosti iz svojih naučnih oblasti.

BLC je redovno organizovao stručne i naučne skupove, seminare i konferencije na kojima su svi nastavnici i saradnici BLC-a imali priliku da predstave svoje radove, pored učesnika iz Bosne i Hercegovine i drugih zemalja iz regiona.

Održani naučni i stručni skupovi predstavljaju važnu referencu i izvor novih saznanja iz oblasti IT-a. Banja Luka College podržava mlade osobe u svom profesionalnom i ličnom razvoju. U toku 2017 godine BLC je pomogao pri osnivanju, bio logistička i organizaciona podrška korisničkim grupama Developers Banja Luka i Dizajneri Banja Luka. Ideja za područnu ovakvom vidu neformalne edukacije je proistakla s ciljem razmjene znanja i druženja među kolegama sa samom BLC a zatim i šire.

Korisničke grupe održavaju sastanke na mjesečnoj bazi, svake prve subote u mjesecu, odnosno svaki druge subote u mjesecu za grupe dizajnera. Ove korisničke grupe su neprofitabilne i sva predavanja su besplatna. Organizovano je više od 30 predavanja i korisničke grupe su ugostile veliki broj predavača iz Hrvatske, Srbije, Slovenije, Austrije. Više informacija o samim događajima, fotografije sa događaja kao i snimke događaja mogu se pogledati na Facebook stranici Banja Luka College-a: <https://www.facebook.com/banjaluka.college/>

Na Banja Luka College-u je održan prvi Oracle Academy day. Na samom događaju učesnici su se upoznali sa Oracle Academy programom te mogućnostima saradnje kompanije Oracle i obrazovne zajednice. Oracle Academy dan je organizovan u saradnji sa kompanijom Oracle, Visokom školom „Banja Luka College“ i kompanijom Lanaco. Uz predstavnike kompanije

Oracle, BLC-a i Lanaco-a, među predavačima su bili i predstavnici kompanije Infostudio iz Sarajeva, a svojim prisustvom podržali su događaj i predstavnici resornih ministarstava, kabinet gradonačelnika kao i direktori srednjih škola i prosvjetno-obrazovnih institucija. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

BLC je obezbijedio dolazak jednog od najboljih Microsoft VIP predavača za tehnologije Office 365 Omara Kudovića koji je putem prezentacije prenio dio svoga znanja i upoznao sve prisutne sa mogućnostima i načinima korištenja sistema Office 365. Office 365 za obrazovanje je skup usluga koje omogućavaju saradnju i rad na dokumentima u realnom vremenu on line kao i mogućnost izvođenja nastave putem interneta. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

Banja Luka College podržava interesantna predavanja iz raznih oblasti. Jedno takvo predavanje je održano u prostorijama Banja Luka College-a. Učesnici su se upoznali sa prednostima korištenja automatskog testiranja web aplikacija, Continuous Integration, prednosti Selenium frameworka, design pattern, device testing, protractor i kao i mnoge druge informacije. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

Organizator događaja je bio kompanija Comtrade sa Banja Luka College-om . Predavači su Davor Jovanovic – Srebro (Comtrade Banja Luka), Igor Perzic (Comtrade Beograd).

Banja Luka College je suorganizator i domaćin četvrtog BarCamp-a. BarCamp (često: unconference) je skup korisnika sa javnim radionicama i predavanjima, njihov sadržaj i proces su razvijeni od strane učesnika na početku samog sastanka, a razrađuju se u daljem toku. Barcamp služi da se razmjenjuju ideje, diskutuje, uči i stvara, a proizvod tog rada može već djelimično da se vidi krajem ove manifestacije i da pokaže konkretne rezultate (npr. zajedničke programske radionice).

U okviru pete ProgrameRSijade, kampa za talentovane programere srednjih škola Republike Srpske, koja se održala u prostorijama Banjalučke Gimnazije, BLC Banja Luka College u saradnji sa kompanijom Infocom d.o.o. predstavili su 3D printer i nove mogućnosti 3D tehnologija, 3D skeniranja i štampe. Ove godine na kampu su učestvovali srednjoškolci iz Višegrada, Prnjavora, Foče, Bijeljine, Prijedora, Šamca, Gradiške, te banjalučke Elektrotehničke škole i Gimnazije.

U cilju što bolje informisanosti akademskog osoblja, ali i drugih zainteresovanih strana, BLC ima izrađen kalendar aktivnosti. Prema tome, svi zainteresovani mogu na vrijeme planirati i uključivati se u naučni, stručni i drugi rad škole. <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2016/02/Kalendar-aktivnost-BLC.pdf>

BLC je izdavač časopisa zemlji Aktuelnosti (http://www.blc.edu.ba/casopis_aktuelnosti/). Časopis je prvi put pokrenut 1996. godine. Časopis ima naučnu orijentaciju, i nalazi se na preliminarnoj rang-listi kategorisanih nacionalnih naučnih časopisa za period 2009-2011. godine Ministarstva nauke i tehnologije Republike Srpske. Časopis „Aktuelnosti“ od svog osnivanja 1996. godine do danas, ima za cilj da postane respektabilna i uticajna časopis u regionu, a jezička barijera je ograničavala časopis da zauzme mjesto i na međunarodnom planu. U mjesecu 2011. godine, na prijedlog izdavača Časopisa i Senata, donesena je odluka da časopis izlazi i na engleskom jeziku, sa proširenom listom članova međunarodne redakcije i inostranih recenzenata. Aktuelnosti ispunjavaju sve kriterijume koje Ministarstva nauke i tehnologije propisuje za vrednovanje časopisa: u pitanju je naučni časopis u kome se objavljuju originalni

i pregledni naučni radovi; redakcija je sastavljena od istaknutih naučnih radnika iz oblasti ekonomije, prava, poslovnog upravljanja, komunikacija; domaću redakciju čine univerzitetski nastavnici i stručnjaci; pri izboru radova za objavljivanje primjenjuje se sistem dvostrukog recenziranja, pri čemu se poštuje princip anonimnosti autora i recenzenata; časopis izlazi redovno prvobitno dva, zatim četiri puta godišnje, da bi od 2017 nanovo krenuo da izlazi dva puta godišnje. Časopis je predstavljen na vebstranici BLC - a, sa kompletnim sadržajem posljednjeg izdanja i uvidom u ranija godišta. Časopis Aktuelnosti se prema trenutno važećoj listi Ministarstva nauke i tehnologije Republike Srpske nalazi u trećoj kategoriji časopisa sa 20 bodova. U skladu sa Javnim pozivom upućenim svim izdavačima naučnih časopisa u Republici Srpskoj za dostavu dokumentacija za kategorizaciju naučnih časopisa u skladu sa odredbama Pravilnika o publikovanju naučnih publikacija ('Službeni glasnik Republike Srpske'), časopis Aktuelnosti je podnio zahtjev za kategorizaciju.

BLC podstiče naučnoistraživačku i stručnu aktivnost nastavnika i saradnika i time što posebnu pažnju poklanja nabavci literature. Rad i ovlašćenja Centra za izdavačku djelatnost BLC-a regulisani su Pravilnikom o izdavaštvu i udžbenicima. Izdanja BLC-a su kvalitetni naslovi iz oblasti teorijske ekonomije, poslovnog prava, elektronskog poslovanja, bankarstva, menadžmenta, informatike i drugih njima komplementarnih naučnih oblasti. Centar za izdavačku djelatnost predstavlja nezamjenljivu podršku nastavnom i naučnom procesu BLC-a, ali i naučnom, stručnom i poslovnom okruženju u Republici Srpskoj i šire. BLC kao mlada visokoškolska ustanova ima za cilj povećati broj izdanja na godišnjem nivou.

BLC od osnivanja organizuje, prati i podstiče naučno-istraživački, umjetnički i stručni rad i strateški je opredjeljen da permanentno povezuje i ostvaruje jedinstvo obrazovne, naučno-istraživačke i stručne djelatnosti.

BLC je uložio napor i sistematično prati individualni naučnoistraživački, stručni i umjetnički rada nastavnika i saradnika preko formiranja naučnog kartona za svakog saradnika i nastavnika. Sadržaj ovog kartona je kompletna, ažurna biografija, spisak objavljenih radova sa ocjenom naučne vrijednosti prema kriterijumima Ministarstva za nauku i tehnologiju, učešće u naučnim i stručnim projektima, skupovima, članstva u komisijama i stručnim tijelima BLC-a, članstvo u redakcijama naučnih časopisa, članstva u domaćim i stranim profesionalnim organizacijama.

(Potfolio)

Administrativno osoblje također ima priliku da se usavršava u okviru radionica na BLC – u i drugih organizacija. Stručno usavršavanje iz Office 365 paketa je redovna aktivnost koja se sprovodi na osnovu plana stručnog usavršavanja i donosi se svake školske godine. Seminari su prilagođeni interesovanjima i potrebama administrativnog osoblja. ([Obuka nenastavnog osoblja](#))

Na BLC – u je održana obuka za rad u office 365 i sistemu za studentsku službu za ne akademsko osoblje.

Obrađene su sledeće teme:

- Aplikacije za planiranje događaja i kreiranje i organizacija timova
- Dodjela zadataka pojedinačnim zaposlenim i praćenje realizacije
- Upravljanje aplikacijama u visokoškolskoj instituciji (pravila, grupe studenta i profesora i sl.).
- Saradnici i upravljanje identitetima saradnika

- Upravljanje identitetima korisnika (studenti, akademsko osoblje, zaposleni i sl.) u sistemu studentske službe
- Izvlačenje izvještaja iz sistema studentske službe (ovjera semestra, br. Upisanih, finansije i sl.).
- Upravljanje bibliotekom
- Podešavanje elektronske pošte na svim uređajima
- Rad u OneNote-u on line
- Rad u OneNoteu kao podrška za obuku zaposlenih OnLine
- Saradnja uz pomoć aplikacije Word OnLine
- Rad sa centralnom lokacijom za smještanje dokumenata
- Djeljenje datoteka i štampača
- Jednostavna komunikacija sa studentima uz pomoć servisa Skype for Bussines

Na navedenom događaju su obrađene i dodatne teme kao što su načini komunikacije sa studentima i akademskim korisnicima korisnici kao i mogućnosti za neograničeni pristup elektronskoj pošti , dokumentima, kalendarima, , i mnogim drugim uslugama, Pošto se office 365 i sistem studentske službe temeljena na oblaku, korisnicima nisu prezentovane detalji i činjenice oko smještaja podataka, hardvera, softvera, sigurnosti i sličnog, pošto se za navedeno u potpunosti brine Microsoft to jeste IT služba BLC -a. Na predavanju su prezentovane i demonstrirane funkcionalnosti samog sistema, kao i različite mogućnosti upravljanja i održavanja istog. Predavanje su izvodili zaposleni u IT službi BLC -a uz podršku nastavnog kadra.

Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja organizuje okrugli sto svake dvije godine, na kojem redovno prisustvuje sekretar visoke škole i koordinator za nastavu i kvalitet. Okrugli sto se održava u Mostaru.

IKT služba na BLC-u služi kao servis i podrška nastavnom osoblju, zaposlenima i administrativnom osoblju prvenstveno da:

- poboljšaju kvalitete učenja korišćenjem novih i dostupnih IKT tehnologija;
- postizanje novih ili različitih ciljeva učenja primjerenih posebnim potrebama pojedinaca koje se oslanjaju na IKT tehnologije;
- osiguranje veće fleksibilnosti u radu za studente i profesore;
- obezbijedi i vodi računa da se najbolje iskoriste resursi nastave u učionici i učenje podržano IKT tehnologijama za različite predmete i korisnike.
- učini dostupnim rad na i testiranje varijeteta aktuelnih hardverskih i softverskih tehnologija kroz informatičke kabinete i laboratorije.
- Upravljanje kontrolom pristupa resursima informaciono komunikacionih tehnologija,
- Definiše načine i tokove komunikacije u procesima osnovnih djelatnosti unutar i između sektora, kao i sa postojećim i potencijalnim studentima putem društvenih mreža, odnosno institucije sa njenom vanjskom sredinom.
- Vodi računa o potrebama korisnika u sistemu za e-obrazovanje;
- Na osnovu praćenja novih tehnologija i dostupnih materijale daje preporuke za unapređenje nastavnog plana i nastavnih procesa.

IKT služba vodi računa da su profesori i nastavno osoblje u mogućnosti da objavljuju pojedinačne zadatke za svakog studenta sa člancima koji se mogu dijeliti u kreiranoj biblioteci digitalnih dokumenata, da grupa može sarađivati sa OneNote Notebook sveskom koja je smještena u SharePoint Online sistem. Vodi računa da svi sistemi, servisi, aplikacije i resursi

rade neometano. Vodi računa da su svi materijali uvijek dostupni sa svakog uređaja i da se mogu dijeliti i vezivati za svaki kurs posebno. Brine se i administrira nadogradnje vezane za softver i hardver na visokoškolskoj instituciji. Kvartalno daje prijedloge za unapređenje sistema, resursa, nadogradnje i zamjene IKT tehnologija korištenih u instituciji. Kreira obrasce, formulare, i sva prateća dokumenta potrebna administrativnom i nastavnom osoblju. Održava vanjske servise tipa Facebook, instagram, google search i realizuje zahtjeve administrativnih službi, profesora i menadžmenta.

Procjena ispunjenosti Standarda 5.

Na osnovu analize i evaluacije kvaliteta naučnih, istraživačkih, umjetničkih, stručnih i pedagoških kompetencija nastavnika i saradnika, prethodećih studijskih programa na BLC-u, na nivou akademskih studija prvog ciklusa, zaključujemo da je kvalitet rada nastavnika i saradnika odgovarajući za nastavni proces BLC-a i da ispunjava Standard 5.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja standarda 5.:

- Potrebno je da se veća pažnja posveti nastavnicima i saradnicima koji imaju najviše ocjene pedagoškog rada, nego što se posvećuje nastavnicima i saradnicima koji ostvaruju ocjene ispod standardnih. Time bi se stvorili uslovi da ocjene studenata dobiju svoj puni smisao. U tom smislu, bilo bi dobro da se razmotri prijedlog uvođenja godišnje nagrade (finansijska nagrada) za nastavnika i saradnika koji ostvare najvišu ocjenu za pedagoški rad i za najbolji udžbenik prema studentskom vrednovanju u jednoj školskoj godini. Veličina i priroda nagrade treba da budu takvi da svakog zaposlenog pojedinca u nastavi stimulišu na dodatni napor kako bi poboljšali sve aspekte svog pedagoškog rada.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Senat, Komisija za osiguranje kvaliteta.

- BLC bi trebao nastaviti sa ulaganjem u razvoj sposobnosti i znanja svojih nastavnika i saradnika, a naročito podržavati internacionalnu saradnju i usavršavanje na inostranim univerzitetima. Stoga bi trebalo razmotriti mogućnosti za veću finansijsku podršku za usavršavanje u inostranstvu, učešće na međunarodnim konferencijama i nabavku literature.

Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Centar za razvoj i istraživanje, Komisija za osiguranje kvaliteta.

- Napraviti dugoročnu analizu kadrovskih potreba i plan zadovoljenja ovih potreba, te blagovremeno vršiti izbor nastavnika i saradnika.

Nosilac aktivnosti: Senat, NN vijeća, Komisija za osiguranje kvaliteta.

- Potrebno je posvetiti veću pažnju posvetiti obuci nenastavnog osoblja, ali i promovisanju naučnih i stručnih rezultata nastavnika i saradnika u naučnoj i stručnoj javnosti.

Nosilac aktivnosti: Centar za istraživanje i razvoj, Centar za izdavačku djelatnost.

- Kontinuirano unapređivati saradnju sa novim domaćim i stranim partnerima radi realizacije zajedničkih projekata.

Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Centar za razvoj i istraživanje.

-Osnažiti izdavačku djelatnost u oblasti publikovanja monografija i relevantnih naučnih publikacija, te razviti adekvatnu komunikacionu mrežu radi njihovog promovisanja i distribuiranja.

Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj i istraživanje.

STANDARD 6: Resursi i finansije

BLC posjeduje primjerene prostorne kapacitete za odvijanje nastavnog procesa, odnosno amfiteatre, nastavničke i saradničke kabinete, biblioteku, čitaonicu, kao i druge prostorije predviđene za izvođenje ili podršku nastavnom procesu.

Detaljna specifikacija prostora data je u Pregledu prostora. Za obavljanje nastave i naučnoistraživačke djelatnosti BLC koristi ukupno 1715 m² korisne površine, i tu površinu čine : amfiteatri, sale, kabineti nastavnika i saradnika, biblioteka sa čitaonicom, prostorije Centra za istraživanje i razvoj; prostorije Centra za izdavačku djelatnost; prostorije za rad službi ukupne površine; prostorije za rad studentskih organizacija i Studentskog parlamenta, prostorije za potrebe BLC radija; grafički atelje; MM centar; čajna kuhinja i profesorska kuhinja; mokri čvorovi.

Studentima je omogućen neometan pristup svim informacijama u pogledu studija, koje se redovno objavljuju na internet stranici BLC -a. Studentima je dostupan internet, bibliografske baze BLC -a i nastavni materijal u elektronskom obliku. BLC je studentima obezbjedio prostorije opremljene savremenim tehničkim i ostalim uređajima, koji studentima omogućavaju rad na računarima, štampanje, skeniranje, narezivanje CD i DVD materijala i sl.

Tabela 1: Resursi i oprema

Ukupna površina korisnog prostora [m ²]	1715 m ²
Površina učioničkog prostora [m ²]	106,16 m ²
Površina amfiteatara [m ²]	485,44 m ²
Površina informatičkih kabineta [m ²]	109,58 m ²
Površina bibliotečkog prostora [m ²]	43,12 m ²
Površina prostora za studentski standar (smještaj, ishrana, rekreacija) [m ²]	163,98 m ²
Površina radio [m ²]	21,96 m ²
Površina štamparije [m ²]	55,72 m ²
Površina arhive [m ²]	294,54 m ²
Površina zajedničkih prostorija [m ²]	280 m ²
Površina studentskog parlamenta [m ²]	9,5 m ²
Površina kabineta profesora i administracije [m ²]	145 m ²
Broj amfiteatara ili veliki predavaonica	4
Broj učionica	2
Broj sjedećih mjesta za nastavu za studente	682

Broj računarskih učionica	3
Broj računara u računarskim učionicama	56
Ukupan broj računara	94
Broj nastavničkih kabineta	3

Sve nastavne sale i amfiteatri opremljeni su fiksnim računarom i fiksnim projektorom za potrebe izvođenja nastave. Na BLC -u se nalaze 94 računara u kabinetima nastavnika i saradnika, kancelarijama stručnih službi, biblioteci i studentskim organizacijama. Ukupno 70 računara namijenjeno je isključivo studentima, 24 računara službenicima i nastavnicima i saradnicima. Svaki nastavnik i saradnik dobio je na korišćenje računar određene konfiguracije. BLC svim zaposlenim i studentima obezbjeđuje elektronski pristup različitim bazama podataka, relevantnim za naučnoistraživačke i nastavne svrhe. Službe su opremljene odgovarajućim tehničkim sredstvima i kompjuterskom opremom i u radu koriste adekvatne softvere.

BLC je obogatio računarski centar sa 11 Apple računara na kojima se odvijaju specifične vrste vježbi.

BLC vodi odgovarajuću nabavnu i finansijsku politiku kako bi obezbjedio uslove za kvalitetno izvođenje nastave i zadovoljio potrebu zaposlenih i studenata za savremenim informatičkim sredstvima, imajući u vidu njihov broji praktičnu primjenu što prethodni podaci i pokazuju. IT služba redovno provjerava stanje informatičke opreme, te kvartalno prilaže izvještaj direktoru o potrebama za eventualna ulaganja u nove resurse. ([Finansijski plan](#), [Računi oprema](#))

BLC obezbjeđuje redovno održavanje prostora i opreme kroz organizovanje rada odgovarajućih službi, visok nivo higijene svih prostorija, kao i redovno održavanje opreme i njeno osavremenjavanje. BLC je ustanovio procedure koje obezbjeđuju racionalnu nabavku potrošnog materijala i brzo otklanjanje kvarova na tehničkim uređajima u cilju njihovog nesmetanog funkcionisanja.

Da bi se u potpunosti odgovorilo zahtevima obrazovanja, značajni su i stalna saradnja i obostrano koristan partnerski odnos sa preduzećima, praćenje zahtijeva i potreba okruženja, analiza ocjena studenata u pogledu kvaliteta nastavnog procesa, kao i uvid u tehničko-tehnološke inovacije i usavršavanja. Među značajnijim partnerima u oblasti IT su navedeni kako slijedi:

- **Calculus Trening Centar (Microsoft)**

Kompanija Prointer ITSS d.o.o. zajedno sa Banja Luka College-om pokrenula je “Calculus Training Centar” kroz koji je omogućeno održavanje kurseva vodećeg svjetskog proizvođača računarskih programa, kompanije Microsoft. Centar je počeo sa radom 01.02.2017. godine, a svi kursevi se održavaju u prostorijama Visoke škole “Banja Luka College”. Sve informacije se mogu dobiti putem veb lokacije: <http://calculus.ba>

- **Oracle Akademija (Oracle, Java, Database)**

Oracle akademija je program saradnje korporacije Oracle s akademskom i obrazovnom zajednicom. Kroz ovaj program, obrazovne ustanove mogu u svojim obrazovnim programima koristiti resurse poput treninga za nastavnike, obrazovnih sadržaja i softvera. Status ustanove se može provjeriti preko stranice <https://academy.oracle.com>, članstvo u programu traje tri

godine i besplatno je za ustanove, nastavnike i učenike odnosno studente. Na BLC se organizuju ciklusi kurseva u okviru programa Oracle akademije koji su inkorporirani u nastavne planove koje se izvode na Banja Luka College-u.

- **Apple trening centar (Apple iOS,)**

Apple trening centar je otvoren kao dio podrške za cjeloživotno obrazovanje i opremljen je najinovativnijom informatičkom opremom kompanije Apple od koje izdvajamo 10 Apple iMac računara koji polaznicima omogućavaju rad na Apple platformi. Centar predstavlja za sada najveću i najjaču računarsku učionicu sa Apple računarima u BiH. Staits institucije se može provjeriti putem veb lokacije: <https://training.apple.com>.

- **Microsoft OVS-ES (Open Value Subscription-Education Solutions) program**

Kroz Open Value Subscription for Education Solution (OVS-ES) kao specifičan način licenciranja Microsoftovih proizvoda omogućeno je da nastavnici, profesori, zaposleni i osoblje BLC-a koriste softver i proizvode kompanije Microsoft. Studentima je omogućeno da kroz dio Microsoft Imagine Standard i Premium programa mogu dobiti besplatne programe potrebne za studiranje. Cena svog softvera na ovoj lokaciji je besplatna uz uslov da se svi pridržavaju pravila iz ugovora koji je potpisan između matične akademske institucije (BLC) i softverskog izdavača (Microsoft). Microsoft Imagine Premium paket omogućava korišćenje oko 200 proizvoda kompanije Microsoft besplatno za sve studente (operativni sistemi, alati za veb dizajn, alati za razvoj baza podataka, alati za razvoj Windows Phone aplikacija, alati za razvoj Windows aplikacija). Studentima i nastavnicima je omogućeno besplatno korišćenje Office 365 sistema u oblaku koji nudi integrisani skup servisa i alata za saradnju, učenje, nastavu, komunikaciju, upravljanje sadržajima itd. Korištenjem Office 365 for Education plana olakšava se komunikacija kao i razmjena nastavnog sadržaja itd. Više informacija o programima kao i status institucije se može provjeriti putem linka: <https://imagine.microsoft.com/en-us/institutions/access>

Obezbeđivanje i osiguravanje kvaliteta prostora i opreme regulisano je Pravilnikom o osiguranju kvaliteta. Mjesec dana prije otpočinjanja novog semestra, odgovorna lica provjere nedostatke i sve pripreme za početak nove školske godine. Na kraju svake poslovne godine Direktor i Finansijski direktor sačinjavaju plan renoviranja postojećih prostorija i plan nabavki potrebne opreme, koji postaju sastavni dio Finansijskog plana BLC - a za narednu akademsku kalendarsku godinu, te daju Upravnog odbora.

U skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta nastava iz svakog predmeta pokrivena odgovarajućom nastavnom literaturom, koja je poznata prije početka nastave, u potrebnoj količini za sve studente. Svim studentima BLC obezbjeđuje besplatne udžbenike na početku školske godine, koje studenti zadužuju u biblioteci. Podaci o nastavnoj literaturi na predmetu navedeni su u akademskom kalendaru odnosno na kursu predmeta. Zaduženo lice za biblioteku isto tako poznaje i ima spisak literature koja je neophodna za sve nastavne predmete. Poslove izdavanja udžbenika obavlja Centar za izdavačku djelatnost BLC-a (skraćeno CID), čija su ovlaštenja i nadležnosti regulisane Pravilnikom o izdavaštvu i udžbenicima i ostalim aktima.

BLC je donio i Pravilnik o izdavaštvu i udžbenicima i ovim Pravilnikom se uređuje pripremanje, odobravanje, izdavanje i upotreba udžbenika i druge nastavne literature na BLC-u, njihovo praćenje i vrednovanje tokom upotrebe u nastavi i druga pitanja od značaja za tu oblast. Po ovom Pravilniku nastavnu literaturu čine: predmetni udžbenik i druga nastavna

literatura (monografije, priručnici, zbirke zadataka, zbornici, članci...). Nastavna literatura u pogledu kvaliteta, sadržaja i obima mora u potpunosti da odgovara ciljevima studijskog programa i programu predmeta na koji se odnosi. Nastava iz svakog predmeta mora biti pokrivena odgovarajućim udžbenicima i drugom nastavnom literaturom, koji su unaprijed poznati i objavljeni. Podaci o nastavnoj literaturi na predmetu se obavezno navode u Silabusu i planu rada. BLC je dužan da studentima obezbijedi nastavnu literaturu u potrebnoj količini i na vrijeme.

Pravilnikom je predviđeno i da udžbenici moraju biti jasni i razumljivi studentima, logično strukturirani i pisani akademskim, neutralnim stilom izlaganja. Za udžbenike koje izdaje BLC potrebne su najmanje dvije pozitivne recenzije. Recenzente imenuje Senat. Recenzenti vrše kontrolu teksta rukopisa i utvrđuju da li je kvalitet teksta na odgovarajućem naučnom i stručnom nivou koji dozvoljava da se koristi kao nastavna literatura, da li odgovara sadržaju predmeta, da li pokriva materiju koja je predviđena nastavnim programom predmeta i da li je u skladu sa propisanim obimom nastavne literature.

BLC vrši kontrolu kvaliteta nastavne literature kroz kontrolu kvaliteta teksta i kontrolu grafičkog izgleda rukopisa. Kvalitet teksta se cijeni prema sadržaju teksta (savremenost, tačnost), strukturi (primjeri, pitanja, rezime) i stilu i obimu (usklađenost sa ECTS). Kontrolu kvaliteta teksta vrše recenzenti, vijeća odsjeka i studenti. Kontrolu grafičkog izgleda rukopisa udžbenika, koji izdaje BLC, vrši CID.

BLC je obezbijedio nastavnicima, saradnicima i studentima biblioteku sa literaturom koja svojim nivoom i obimom pruža podršku nastavnom procesu, naučnoistraživačkom, stručnom i umjetničkom radu. Biblioteka predstavlja važnu naučnoistraživačku jedinicu, neophodnu nastavnicima, saradnicima i studentima BLC-a. Knjižne fondove Biblioteke koriste i studenti i naučno-nastavno osoblje drugih BLCa kao i studenti privatnih BLC i učenici srednjih BLC. Korišćenje bibliotečkih fondova regulisano je posebnim Pravilnikom o radu Biblioteke BLC - a.

U prostorijama biblioteke može se vršiti pretraživanje fonda biblioteke pomoću elektronskog i listnog kataloga. Za elektronsku pretragu koriste se tri računara novije generacije. Na tim računarima je omogućeno pretraživanje baze podataka Biblioteke BLC - a i baza podataka biblioteka drugih BLCa, kao i pretraživanje elektronskih baza časopisa i knjiga (preko EBSCO-a). Banja Luka College je studentima omogućio pristup EBSCO bazi podataka. EBSCO informativni servis je baza koja sadrži elektronske časopise, novine, kao i knjige iz skoro svih oblasti ljudskog znanja (oblasti tehnike, medicine, ekonomije, sporta i dr.) EBSCO baza omogućava on-line pristup više od stotinu baza podataka, 20 000 naučnih i stručnih časopisa i dnevnih novina najpoznatijih svjetskih naslova. Baza se pristupa isključivo iz informatičkog kabineta, preko Mozilla Firefox Browser-a, klikom na Bookmarks - ebscohost. Svi ovi izvori su, zahvaljujući razvoju Centra za informacionu tehnologiju, dostupni sa gotovo svih računara na BLC -u (u prostorijama Biblioteke, u svim salama Računskog centra i u kabinetima nastavnika i saradnika). Nastavnicima i saradnicima BLC -a omogućeno je pretraživanje ovih elektronskih baza, ne samo sa akademske mreže, već i sa drugih mreža otvaranjem ličnog korisničkog imena na serveru e biblioteke Banja Luka College-a. Biblioteka je pretplaćena i na INFOTEK bazu podataka svih pravnih propisa objavljenih u službenim listovima i glasnicima u zemlji. Sve rezultate, koji se dobijaju pretraživanjem bibliotečkog fonda u Biblioteci, moguće je štampati i narezati na CD-u i DVD-u. Sav materijal, koji je dostupan u papirnoj formi, moguće je u prostorijama Biblioteke fotokopirati i skenirati.

U sastavu Biblioteke je i čitaonica namjenjena studentima, koji koriste svoje i bibliotečke knjige za rad i imaju 15 mjesta. Biblioteka radi svakog radnog dana od 10 do 18 časova, a čitaonica svakog radnog dana od 10 do 20 časova i subotom od 8 do 13 časova.

Centralnu prostoriju biblioteke prosječno dnevno posjeti od trideset do osamdeset studenata, nastavnika i saradnika ovog i drugih škola. Usluge biblioteke studenti najintenzivnije koriste je u toku zimskog i ljetnjeg semestra, kada dolazi i do sto studenata dnevno i uglavnom koriste literaturu za izradu eseja, seminarskih radova i prezentacija na času. Od tog broja polovina studenata ostaje u Odeljenju serijskih publikacija, a druga polovina koristi monografske publikacije iz Fonda knjiga i Priručne biblioteke. Od početka rada na BLC-u je uvedena praksa da se studentima obezbjeđuje po jedan primjerak udžbenika za svaki nastavni predmet. Posjećenost Biblioteke je najmanja u vrijeme ispitnih rokova, izuzev junsko-julskog roka, kada puno studenata nabavlja literaturu za izradu diplomskih radova. Što se tiče čitaonica, njih dnevno poseti oko 100-200 studenata. Najveća je frekvencija dolaska studenata u čitaonice u vrijeme ispitnih rokova.

Broj zaposlenih u Biblioteci i čitaonici, kao i nivo njihove stručne spreme usklađen je sa nacionalnim i evropskim standardima koji se tiču pružanja ove vrste usluga. Rad zaposlenih u biblioteci se kontinuirano prati, ocjenjuje i unapređuje (anketiranjem studenata i nastavnog osoblja).

Obrada bibliotečkog materijala radi se po međunarodnim bibliografskim standardima (ISBD) uz pomoć programa SENAYAN (SLiMS). SENAYAN (SLiMS) Open Source Software je aplikacija (OSS) za potrebe veb servisa baziran na automatizaciji biblioteka u malom i velikom obimu. Senayan je licenciran pod GPLv3 koji garantuje slobodu, izmjene i raspodijele (prava na korišćenje, proučavanje, umnožavanje...). SENAYAN (SLiMS) aplikaciju smo prilagodili našim potrebama uz dodatnu modifikaciju i prevod.

Senaian uključuje funkcije:javni pristup on-line katalogu (OPAC) sa generisanim thumbnail-a (prikaz omota knjiga) ; detalji evidencije su takođe dostupni formatu XML (Extensible Markup Language) za potrebe ostalih web servisa; podrška upravljanje multimedijalnih dokumenata (flv,.. mp3) i digitalnih dokumenata; pruža višejezične odabir; složenu pretragu izvještaje (broj knjiga, broj članova, broj transakcija, broj rezervacija ...). Pretraživanje kompletnog bibliotečkog fonda moguće je preko sajta BLC -a. Biblioteka je dio akademske kompjuterske mreže.

Zaposleni u Biblioteci sistematski upoznaju sa načinom rada u Biblioteci i svim novinama iz oblasti bibliotekarstva nastavnike, saradnike i studente. Zaposleni u Biblioteci vrše obuku nastavnika, saradnika i studenata u cilju efektivnijeg korišćenja Biblioteke.

Čitaonica i biblioteka BLC - a smještena je na prvom spratu zgrade BLC -a. Tu se nalazi centralna prostorija sa računarima za pretraživanje baza podataka i lisnim katalozima, odjeljenje serijskih publikacija i prostorije službenika Ove prostorije su prije tri godine renovirane i time su znatno poboljšani uslovi za rad studenata. Prostorija biblioteke opremljena prema savremenim standardima, a Fond knjiga prema standardima za čuvanje bibliotečkog materijala.

BLC obezbjeđuje studentima korišćenje informatičkih resursa neophodnih za savladavanje gradiva i vrši kontrolu, ocjenu i unapređenje obima, strukture i kvaliteta informatičkih resursa. BLC studentima obezbjeđuje potreban broj računara odgovarajućeg kvaliteta, pristup Internetu

i ostalu komunikacionu opremu u salama Računskog centra sa određenim brojem termina za studente svih nivoa studija.

U svim ovim salama obezbjeđeni su adekvatni uslovi za rad studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja BLC -a. Sve računarske sale su opremljene kompletnom (podnom) mrežnom infrastrukturom..

Centra za informacione tehnologije radi svakog radnog dana od 8 do 20 časova, a subotom, po potrebi, od 8 do 14 časova. Svakoga dana, nastavnicima i studentima je dozvoljen pristup računarima za izvođenje nastave i ispita ili za samostalni rad. U CIT-u se organizuju kursevi računara za razne programske pakete, čime se daje doprinos sticanju osnovnih i proširenju postojećih znanja studenata i nenastavnog osoblja BLC -a iz oblasti informatike. Računarska i komunikaciona infrastruktura i oprema redovno se održavaju i osavremenjuju. BLC prati i usklađuje prostorne kapacitete i informatičke resurse sa potrebama nastavnog procesa i sa brojem studenata BLC –a, što i pokazuju podaci o povećanju kapaciteta i usavršavanja tokom ovih godina. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-koristenju-sredstava-IKT.pdf>

BLC ima razrađen sistem informisanja studenata o raspoloživim resursima i plan obuka administrativnog i pomoćnog osoblja za pružanje podrške studentima i nastavnom osoblju prilikom korišćenja resursa. Obuke nastavnog i pomoćnog osoblja se održavaju najmanje dva puta u toku godine ili po potrebi nakon uvođenja novih tehnologija u nastavni ili nenastavni proces.

U ovom pravcu i pravcu daljeg razvoja IK Sistema BLC-a, a obzirom da su okosnica svega IK tehnologije, prije svega strogo je definisan jedinstven način podnošenja zahtjeva za podršku i intervencije u smislu upotrebe sredstava IKT, a to je adresa elektronske pošte: ict@blc.edu.ba, te se upotreba telefonskog ili ličnog iznošenja zahtjeva ograničena na situacije u slučaju kritične greške na servisu za elektronsku poštu.

Na BLC je implementirana centralna lokacija na file serverima BLC-a koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć pravilnike i pravila o radu na BLC-u. Navedena lokacija je definisana pravilima o korištenju sredstva IKT o imenovanju datoteka i fascikli na serverima i tehnički podrazumijevano dostupna svakom korisničkom nalogu za rad koji se podesi u okviru sistema IKT BLC-a

Na sistemu e-nastave je oformljena sekcija "Za nastavno i administrativno osoblje" koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć i pravilnike o radu na BLC-u. U sklopu sistema e-nastave i office 365 nalazi se baza podataka sa svim adresama elektronske pošte studenata, nastavnog i administrativnog osoblja, te se ovim putem periodično, na dnevnoj osnovi, kvartalno dobijaju informacije o resursima i uslugama koje su im na raspolaganju kao i nadogradnjama i poboljšanjima sistema.

U okviru office 365 portala je oformljeno više sekcija:

- Asistenti
- Profesori
- Studenti
- Zaposleni

Svaka od navedenih sekcija u svojoj bazi podataka sadrži spisak korisnika sa njihovim adresama elektronske pošte, kao i sopstvenu mikro lokaciju u kojoj se nalaze svi materijali, uputstva, resursi vezani za grupu korisnika kojima je namijenjeno. Jednostavnim ukucavanjem adrese alijasa (npr. profesori@blc.edu.ba) šalje se elektronska pošta grupi korisnika

”profesori”, elektronska poruka je dostupna i sva dokumenta zakačena u elektronskoj pošti stavljaju se u jedinstvene foldere koji su dostupni svim članovima grupe. Osim primjene grupa za komunikaciju distributivne grupe u okviru sistema e-nastave i Office 365 služe za učenje na studijskom programu informatika kao i za sve ostale studijske programe, u smislu izrade prezentacija, seminarskih radova, komunikacije između studenata i s nastavnim osobljem. Preduslov su predavanja u radu sa osnovnim alatima Office (Word, Excel, PowerPoint, Access). Vrlo bitna funkcija je i mogućnost spremanja dokumenata u „oblak“, a može se vrlo jednostavno primijeniti u slučajevima prezentacije zadanog zadatka samom profesoru i ostalim studentima, korišćenjem na internetu (u „oblak“) spremljenih dokumenata, s mogućnošću izmjena na licu mjesta, on-line. Nije potrebno donošenje radova na vanjskim medijima, tipa CD-DVD ili USB memory stika. Za vrijeme izrade zadanog zadatka, studentima je omogućena stalna komunikacija s kolegama i nastavnim osobljem putem Skype for business alata, moodle foruma, elektronske pošte, te i na ovaj način dobiti potrebne informacije.

Procjena ispunjenosti Standarda 6.

BLC je u potpunosti obezbjedio i osigurao kvalitet opreme i prostora za izvođenje nastave, pa se smatra da je u potpunosti ispunjen Standard 6.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja standarda 6

-Nastaviti sa kontinuiranom kontrolom obezbjeđenja i osiguranja kvaliteta prostora i opreme u skladu sa usvojenim Pravilnikom o osiguranju kvaliteta.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Direktor menadžer, Komisija za osiguranje kvaliteta, Rukovodilac Centra za istraživanje i razvoj, Administrativno - tehnička služba

-Proširiti saradnju sa drugim istraživačkim centrima uz mogućnost korišćenja njihovih resursa
Nosilac aktivnosti: Direktor, Direktor menadžer, Administrativno - tehnička služba

- Porebno je da se poveća broj računara u biblioteci za studente.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac biblioteke, Rukovodilac Centra za informacione tehnologije.

-Uvođenje studentskih identifikacionih kartica, koje bi služile studentima: za prijavu ispita, kontrolu prisustva nastavi, kao legitimacija u čitaonicama BLC –a i prilikom korišćenja usluga Biblioteke, za štampanje i skeniranje i korišćenje druge prateće opreme.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac CIT-a.

STANDARD 7:Upravljanje informacijama o SP

Moderan integrisan informacioni sistem BLC –a o studijskim programima od kojeg može bez problema da se traže dnevno raspoložive činjenice o stanju svojih resursa i aktivnosti, a kako bi njegovo rukovodstvo moglo donositi pravovremene odluke o mjerama za otklanjanje nedostataka i poboljšanje stanja, te studenti vidjeti status u kojem se nalaze, broj ostvarenih

bodova, položenih ispita, i sl. Na takav način BLC može da se predstavi kao moderan BLC uz podršku, takođe, modernih informaciono-komunikacionih tehnologija. Zbog toga CIT ovom pitanju informacionog sistema kao jednom od najbitnijih posvećuje svakodnevnu pažnju.

Izrađena je komunikaciona infrastruktura u tehnologiji optičkih kablova, koja pokriva sve objekte BLC –a.

Opredjeljenje Visoke škole „Banja Luka College“ je da stvori sve materijalno-tehničke i prostorne uslove za modernu visokoškolsku ustanovu koja će omogućiti realizaciju koncepta obrazovanja za život i društva znanja. Stalnim ulaganjem u informaciono-komunikacione tehnologije koje se oslanja na kvartalnu nabavku opreme i softvera shodno potrebama i mogućnostima osigurava se kvalitet i neometan rad svih studenta i zaposlenih. Konstantnim praćenjem rezultata i informacija koje pružaju hardver i softver rade se preporuke i analize za unapređenje sistema na osnovu pravilnika o korištenju sredstava i informaciono-komunikacionih tehnologija.

Hardverska osnova informacionog sistema

Hardverska osnova i srž sistema je server ili rek sala koja se dalje računarskom mrežom distribuira na sve učionice, amfiteatre, laboratorije i ostale prostorije na ovoj visokoškolskoj instituciji kao i putem internet linka prema vanjskim korisnicima sistema

Server sala

Na Banja Luka College-u je postavljen klaster od 6 hardverskih servera (HP i Lenovo Brend) od kojih su svi na Intel Xeon platformi sa dovoljnom količinom radne memorije. Od toga su dva hosta za virtualne mašine, tri domen kotrolera koji su ujedno i DNS domen serveri. Ukupan korisnički smještajni prostor je 1 TB po serveru odnosno 10 TB na serveru za čuvanje podatak (Storage serveru) uz mogućnost proširenja po potrebi. Svi serveri su povezani na mrežu redundantnim gigabitnim linkovima na svičeve kao i radne stanice. Svaki od navedenih servera ima zaseban uređaj za neprekidno napajanje (UPS) koji omogućuje cijelom sistemu autonomiju i neometan rad od pola sata u slučaju ispadanja sa naponske mreže. Sva oprema se nalazi u zasebnoj izolovanoj prostoriji sa kontrolisanim ulaskom i autonomnim sistemom za klimatizaciju. Sama soba sa opremom je pokrivena video nadzorom 24/7.

Pristup samoj sobi je uvijek organizovan uz prisustvom IT osoblja ili ovlaštenog osoblja.

Mrežni pristup

Mrežni pristup je realizovan putem optimalnog broja bežičnih pristupnih tačaka i mrežnih svičeva raspoređenih na način koji je ostvarena potpuna pokrivenost svih prostorija ustanove kao i vanjskih dijelova ustanova. Bežični kapacitet je 54 mbs a žični je omogućen putem gigabitnih linkova. Pristupni Internet kapacitet za bežične i žične uređaje je 100/100 mbs i koristi usluge provajdera Blic.net. Iz bezbjednosnih razloga strogo se razdvaja i izoluje javni pristup (gosti, mobilni uređaji i sl.) od pristupa za službene uređaje i uređaja koji funkcionišu unutar zgrade Banja Luka College-a. Navedeno se omogućava i kontroliše putem Active Domain sistema i Firewall funkcionalnosti mrežnih uređaja.

Učionice, amfiteatri, laboratorije, radio, štamparija

Sve učionice i amfiteatri su opremljeni sa kompletnom multimedijalnom opremom, (PC, video bim, video kamera, ozvučenja učionice, pristup širokopojasnom Internetu) što omogućava studije na daljinu i kompletan video nadzor tokom izvođenju nastave. Može se konstatovati da sve učionice zadovoljavaju postavljene zahtjeve vezane za standarde obrazovanja na daljinu. Informatički kabineti za informaciono-komunikacione tehnologije su posebno opremljeni za razvoj i održavanje svih servisa koji se izvode u nastavi kao i za razvoj multimedijalnih

aplikacija i za razvoj informacionog sigurnosnog sistema. BLC raspolaže sa tri informatička kabineta :

- prizemlje : informatički kabinet sa 31 radnih stanica (konfiguracije stolni računar Intel Pentium i5 processor sa 16GB RAM-a, 160GB HDD-a, DVD čitačima, 22`` Widescreen) za potrebe nastave i ispita;
- prvi sprat: informatički kabinet sa 21 radnih stanica (konfiguracije: Pentium i5, sa 8GB RAM-a, 160GB HDD-a, lcd, 22`` monitorima) za potrebe slobodnog rada studenata i za potrebe nastave i ispita.
- drugi sprat: Apple iMac sala sa 10 iMac računara i Apple MacBook Air laptopom za katedrom.

Na BLC-u se nalaze i sledeće prostorije:

- Foto studio, - sa svom potrebnom opremom za digitalnu fotografiju
- Video studio - sa svom potrebnom opremom za video montažu
- Grafički atelje – sa svom potrebnom opremom za digitalnu štampu
- Internet Radio – sa svom potrebnom opremom za radio stanicu
- Multimedijalni studio – sa svom potrebnom opremom za grafičke potrebe
- Laboratorija za računarske mreže – sa svom potrebnom opremom za izvođenje nastave

Softverska osnova

Kompletna osnova informacionog sistema je bazirana na Microsoft Windows platformi, osim za veb servise koji su na Linux platformi i Mac sala koja funkcioniše na iMac OS operativnim sistemima. Kompletan sistem je uvezan u jednu logičku cjelinu. Organizaciona šema je iskorišćena za repliciranje stanja sa logičkog modela organizacije u informacionom sistema a kroz upotrebu servisa aktivnog direktorijuma. Korisniče aplikacije koje su dostupne svima su opisane u pravilima o korištenju informaciono-komunikacionih tehnologija i predstavlja korisnički set aplikacija koje su dostupne na svakom službenom korisničkom uređaju. U istom dokumentu je opisan način zahtjevanja instalacija specifičnih aplikacija.

Veb servisi su organizovani tako da:

- Svi servisi su jasno definisani/odvojeni i međusobno nezavisni.
- U slučaju da jedan od servisa/stranica prestane sa radom, to ne utiče na preostale servise/stranice.
- Čuvanje servisa/stranica se radi na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou, tako da je uvijek moguće sistem vratiti na neko od prethodnih stanja u slučaju potrebe.
- Upravljanje serverom/servisima/stranicama je jednostavno i ne zahtjeva nikakvo iskustvo u radu sa terminalom/konzolom.
- Svi servisi/stranice mogu biti posebno upravljani, sa određenim privilegijama, na način da korisnici ne ugrožavaju rad jedni drugima.
- Preko panela/web interfejsa-a je omogućeno potpuno upravljanje kompletnim serverom/servisima/stranicama.
- Nadogradnje servisa na novije verzije izvršavaju se direktno iz panela.
- Kompletan monitoring u realnom vremenu.
- Firewall/zaštita servera.
- Napredno keširanje sadržaja, mogućnost izbora (1. Apache; 2. Apache + NginX; 3. Apache + NginX + Varnish).

Servisi

Organizaciona šema je iskorišćena za repliciranje stanja sa logičkog modela organizacije u informacionom sistema a kroz upotrebu servisa aktivnog direktorijuma koji nam služi za inventorisane, organizaciju, autentikaciju, autorizaciju i upravljanje sa mrežnim objektima i resursima koji rade na ili su kompatibilni sa Microsoft Windows tehnologijama.

Uopšteno: svi korisnici posjeduju korisnički nalog kojeg čine njegovi kredencijali (ime naloga i njegova šifra) kao najvažniji dio te veliki broj drugih atributa koji nude proširenje mogućnosti upravljanja samim nalogom.

Računari takođe posjeduju naloge, koji dozvoljavaju računaru sa MS Windows operativnim sistemom (ili kompatibilnim) da komunicira i dijeli resurse sa drugim članovima domena, te da se koristi za prijavu korisnika i dr.

Na taj način imamo jedinstvenu bazu osnovnih resursa računarskog sistema čije aktivnosti i upotrebu možemo da pratimo i na taj način imamo uvid u iskorišćenost sistema što olakšava planiranje povećanja kapaciteta i dr.

Pored navedenog, sržni mrežni servisi koji omogućavaju stabilan rad svih uređaja na mreži su implementirani sa redudansom i to su: DNS, DHCP, RADIUS, File sharing, Printing.

File sharing je baziran na DFS servisu i raspoređen je preko nekoliko servera od kojih svaki ima barem jednu aktivnu kopiju u realnom vremenu, kao i osnovno vremensko verzionisanje datoteka i foldera čime je korisnicima omogućen jednostavan povrat prethodnih verzija dokumenata. Pristup dijeljenim podacima se reguliše centralno putem AD objekata. Baze podataka se služe sa Microsoft Windows SQL Server 2012 servera i čuvaju se u odvojenim instancama za svaku aplikaciju. Pored navedenog važniji servisi koji su implementirani su:

- Software za antiplagijarizam – u okviru moodle platforme za učenje na daljinu
- Internet radio platforma zasnovana na Linux i PHP tehnologijama;
- Microsoft Office 365 Cloud sa integracijom na AD visoke škole i Skype for Business telekonferencing sistem za sve studente i zaposlene;
- Tehnologija zaštite WLAN mreže i korisnika bazirana na Active Domain i firewall polisama
- SSL VPN konekcija sa 3DES algoritmom kriptovanja prema udaljenim lokacijama u sistemu učenja na daljinu i sistemima koji zahtjevaju prijavu korisnika.
- PKI infrastruktura informacionog sistema sa kriptovanjem saobraćaja, tehnologijom digitalnog sertifikata i emitovanjem javnih i privatnih ključeva,
- Windows Server 2012, Windows Server 2012R2, operativni sistem na serverskim uređajima;
- Microsoft imagine program za raspodjelu softvera studentima i nastavnom osoblju potreban za nastavu

Aplikacije i veb servisi

Veb kontrol panel (Centos OS Panel) omogućava upravljanje veb aplikacijama, kao i pregled statistike, iskorišćenost resursa, broj posjeta, rad sa rezervnim kopijama itd.. Kontrolni panel je razumljiv i jednostavan za korišćenje. Putem ovoga sistema upravlja se i kontroliše glavni veb servis – aplikacija - zvanična veb prezentacija BLC -a (www.blc.edu.ba), studentski veb servis biblioteke (<http://biblioteka.blc.edu.ba>), veb servis alumni asocijacije (<http://alumni.blc.edu.ba>), sistem studentske službe <https://ss.blc.edu.ba>.

U okviru BLC-a funkcioniše sledeće veb lokacije i aplikacije:

- aktuelnosti.blc.edu.ba
- blc.mcite.blc.edu.ba

- pr.blc.edu.ba
- alumni.blc.edu.ba
- racunovodstvo.blc.edu.ba
- radio.blc.edu.ba
- so.blc.edu.ba
- sec.blc.edu.ba
- yfchange.blc.edu.ba
- e-nastava.blc.edu.ba
- biblioteka.blc.edu.ba
- ss.blc.edu.ba
- kc.blc.edu.ba
- blc.edu.ba/dani_prakse

Office 365 <https://portal.office.com>

Office 365 kao LMS platforma objedinjuje napredne tehnologije učenja sa aspektima autorskih kolaboracija i socijalnih vještina. Office 365 na taj način pruža platformu za učenje koju korisnici već znaju da koriste pružajući im poznato okruženje, kao što je recimo okruženje za rad u Microsoft Office-u. U svojoj novijoj verziji je omogućena jednostavna nadogradnja putem oblaka (eng. Cloud). To omogućava da su svi predmeti, aplikacije i alati odmah dostupni i na dohvat ruke. Office 365 kao sistem zbog svoje integracije u oblaku, pruža mogućnost da se svim sadržajima pristupa sa jednom jedinstvenom šifrom i ne zavisi od uređaja sa kojim pristupamo. Ovom sistemu se može pristupiti sa mobilnim telefonom, tabletom, laptopom ili bilo kojim uređajem koji ima pristup internetu, bez dodatnih podešavanja platforme ili pojedinačnih predmeta.

Nastavnici mogu objavljivati pojedinačne zadatke za svakog studenta sa člancima koji se mogu dijeliti u kreiranoj biblioteci digitalnih dokumenata, a grupa može sarađivati sa OneNote Notebook sveskom koji je smješten u SharePoint Online sistem. To omogućava da su materijali uvijek dostupni sa svakog uređaja i mogu se dijeliti i vezivati za svaki kurs posebno.

Moodle <https://e-nastava.blc.edu.ba>

Moodle je besplatni softver otvorenog koda (eng. *Open Source*) baziran na programskom jeziku PHP, kao što se može vidjeti na njihovoj oficijalnoj stranici. Moodle je instaliran i konfigurisan je odrađen na serversko okruženje koje podržava Apache server i MySQL ili sistem za upravljanje bazom podataka (eng. *Database Management System – DBMS*). Ovaj LMS omogućava registrovanje predavača i studenata, sinhronizovanje sa nalogima na office 365 platformi kao i sa aktivnim direktorijumom, kreiranje novih predmeta, objavljivanje materijala na kurseve u velikom broju formata (.doc, .docx, .xls, .xlsx, .pps, .ppsx, .html, .zip, .rar, .pdf i sl.). Takođe, Moodle podržava funkcionalnosti kao što je kalendar događaja, forum, kreiranje kvizova i testova, unos ocjena. Ipak, najinteresantnija stavka Moodle rješenja jeste jako razvijen mehanizam statističkih pokazatelja, koji omogućava predavačima uvid u aktivnosti studenata (broj pristupa, broj preuzimanja, bodovi sa periodičnih provjera znanja, procenti uspjeha i sl.).

Studentska služba <https://ss.blc.edu.ba>

Servis i služba za rad sa studentima i planiranje nastave učestvuje u aktivnostima planiranja, organizovanja i provođenja nastavnog procesa na BLC-u.:

- Upravljanje studentskim dosijeom

Jednostavna obrada prijave ispita, kao i upravljanje svim drugim aktivnostima (priznati ispiti, diplomski radovi, ECTS bodovi, upis semestra, uvjerenja). Funkcije studentske službe za rad sa studentima obuhvataju:

- informacije o studiju
- prijem kandidata
- upis i evidencija studenata u prvi, ciklus studija
- upis i evidencija studenata u starije godine studija
- praćenje prijave i polaganja ispita
- prijava i odbrana završnih radova - diplomskih radova
- prelazak sa drugih fakulteta
- kontakti sa bivšim studentima i diplomantima
- nastavak studija
- Upravljanje predmetima

Mogućnost praćenja svih predmeta na fakultetu. Vođenje evidencije predmeta po semestrima i školskim godinama (ECTS bodovi, šifra predmeta...)

- Potvrde i uvjerenja

Izdavanje potvrda i uvjerenja za studente koji zadovoljavaju potrebne uslove, jednostavno i u vrlo kratkom vremenskom roku. Funkcije studentske službe u radu sa potvrdama i uvjerenjima obuhvataju: uvjerenja

- ovjera nastavnog plana i programa
- izdavanje uvjerenja i drugih dokumenata
- izdavanje diploma
- duplikat diplome
- ispis
- žalbe
- razne aktivnosti
- Zaposleno osoblje

Vođenje evidencije nastavnog i nenastavnog kadra. Pregledna lista zaduženja profesora.

- Upravljanje studijskim programima

Za bolju organizaciju studijskih programa omogućeno je upravljanje studijskim programima

- Nastavni planovi

Jednostavan pregled, planiranje i organizacija nastavnih planova za sve studijske odsjeke.

Svrha obrade podataka je obezbjeđivanje indikatora radi praćenja studenata, efikasnog i kvalitetnog funkcionisanja obrazovnog sistema, planiranja obrazovne politike, praćenje, proučavanje i unapređivanje obrazovnog nivoa studenata, profesionalnog statusa i usavršavanja nastavnika, rada visokoškolskih ustanova, efikasno finansiranje sistema visokog školstva i stvaranje osnova za sprovođenje nacionalnih i međunarodnih istraživanja u oblasti obrazovanja. Cjelokupan sistem je automatizovan (automatski se određuje koje ispite student sluša na osnovu studijskog programa, koje ispite ima pravo da prijavi, koje obavlja, koliko ects bodova prenosi, koji je status studenta, Ovo umnogome olakšava rad i povećava efikasnost i produktivnost studentske službe.

Biblioteka <http://biblioteka.blc.edu.ba>

Biblioteka BLC –a ima fond koji je veći od 2000 bibliotečke jedinice monografskih publikacija iz oblasti ekonomije i drugih društvenih, humanističkih, prirodnih nauka iz kojih se izvodi nastavni proces. Od tog broja oko 1980 bibliotečkih jedinica čine domaće monografske publikacije, a oko 20 bibliotečkih jedinica je na stranim jezicima. Biblioteka raspolaže i sa 52 naslova stručnih časopisa, od čega su 50 naslova na srpskom jeziku i 2 naslova na stranim jezicima. U toku 2014. godine u Biblioteci je nabavljeno 420 novih naslova. Biblioteka vrši

razmjenu sa univerzitetskim i fakultetskim bibliotekama u regionu, što doprinosi bogatstvu i raznovrsnosti bibliotečkog fonda.

Biblioteka BLC-a posjeduje i potrebnu tehničku opremljenost za korišćenje i pristup istim (brze i efikasne računare za pretraživanje i 24-časovni pristup Internetu).

BLC je studentima omogućio pristup EBSCO bazi podataka. EBSCO informativni servis je baza koja sadrži elektronske časopise, novine, kao i knjige iz skoro svih oblasti ljudskog znanja (oblasti tehnike, medicine, ekonomije, sporta i dr.) EBSCO baza omogućava on-line pristup više od stotinu baza podataka, 20 000 naučnih i stručnih časopisa i dnevnih novina najpoznatijih svjetskih naslova. Bazi se pristupa isključivo iz informatičkog kabineta, preko Mozilla Firefox Browser-a, klikom na Bookmarks - ebscohost.

Biblioteka je pretplaćena i na INFOTEK bazu podataka svih pravnih propisa objavljenih u službenim listovima i glasnicima u zemlji.

Obrada bibliotečkog materijala radi se po međunarodnim bibliografskim standardima (ISBD) uz pomoć programa SENAYAN (SLiMS). SENAYAN (SLiMS) Open Source Software je aplikacija (OSS) za potrebe veb servisa baziran na automatizaciji biblioteka u malom i velikom obimu. Senayan je licenciran pod GPLv3 koji garantuje slobodu, izmjene i raspodijele (prava na korišćenje, proučavanja, umnožavanja...). SENAYAN (SLiMS) aplikaciju smo prilagodili našim potrebama uz dodatnu modifikaciju i prevod.

Senayan uključuje funkcije: javni pristup on-line katalogu (OPAC) sa generisanim thumbnail-a (prikaz omota knjiga) ; detalji evidencije su takođe dostupni formatu XML (Extensible Markup Language) za potrebe ostalih web servisa; podrška upravljanje multimedijalnih dokumenata (flv,.. mp3) i digitalnih dokumenata; pruža višejezične odabir; složenu pretragu izvještaje (broj knjiga, broj članova, broj transakcija, broj rezervacija ...). Pretraživanje kompletnog bibliotečkog fonda moguće je preko sajta BLC -a. Biblioteka je dio akademske kompjuterske mreže.

Softver za studente i nastavu - [Link](#)

Studentima je omogućeno da kroz dio Microsoft Imagine Standard i Premium programa mogu dobiti besplatne programe potrebne za studiranje. Cena svog softvera na ovoj lokaciji je besplatna uz uslov da se svi pridržavaju pravila iz ugovora koji je potpisan između matične akademske institucije (BLC) i softverskog izdavača (Microsoft).Microsoft Imagine Premium paket, omogućava korištenje oko 200 proizvoda kompanije Microsoft besplatno za sve studente (operativni sistemi, alati za veb dizajn, alati za razvoj baza podataka, alati za razvoj Windows Phone aplikacija, alati za, alati za razvoj Windows aplikacija).

Također, BLC ima izgrađen informacioni paket sa detaljnim prikazom svih studijskih programa na sajtu škole. Informacioni paket koji sadrži sve bitne podatke o studijskim programima, ciljeve i kompetencije, ishode učenja, nastavne planove sa fondom časova i brojem ECTS bodova za svaki predmet.

Pregled studijskih programa uvijek se prikazuje i u redovnom promotivnom materijalu (brošure, flajeri, vodiči i sl.) koji se izrađuje svake godine i dopunjava sa najnovijim informacijama.

Politika upravljanja ljudskim resursima jeste značajan segment Politike osiguranja kvaliteta i Strategije BLC -a. Politika predviđa da u skladu sa stvorenim kadrovskim resursima treba intenzivirati aktivnosti na pokrivenosti nastave na iz vlastitog nastavnog kadra. Također, politika predviđa formulisane prijedloge za raspisivanjem konkursa za prijem novih nastavnika i saradnika.

U dosadašnjem duhu škole, Politika nalaže da se nastavi politika angažovanja mladog i perspektivnog kadra pravilnim odabirom i školovanjem studenata, zatim nastaviti aktivnosti na unapređenju nastavnog procesa stvaranjem visokog nivoa organizovanosti i odgovornosti nastavnika i saradnika, stvaranjem uslova u kojima njihovi talenati i vještine dolaze do izražaja i u skladu s tim obezbijediti veću dostupnost nastavnika i saradnika studentima.

Kroz Politiku se predviđa realizacija programa pedagoškog obrazovanja za saradnike koji nisu slušali te programe u toku osnovnih studija, kao i za nastavnike koji iskazu spremnost da odslušaju takav program;

Također, BLC ima Pravilnik o obrazovanju i usavršavanju koji poštuje zakonske odredbe definisane u pravcu motivacije i nagrađivanja osoblja. Naime, u Zakonu postoji odredba kao motivacija za usavršavanje definisana u članu 98, koji glasi: „Nastavniku poslije pet godina rada provedenih na visokoškolskoj ustanovi može biti odobreno plaćeno odsustvo u trajanju od jedne školske godine radi stručnog i naučnog usavršavanja, u skladu sa Statutom“. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-obrazovanju-i-usavrsavanju.pdf>

Kao pokazatelj kompetentnosti nastavnika mogu se navesti uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja, koja su ispunila nastavnici u naučno-nastavnim zvanjima koji izvode nastavu na BLC–u, zavisno od zvanja u koje su izabrani. Prilikom izbora kandidata u naučno-nastavno zvanje posebno se vrednuju: mjerljivi rezultati naučnog i istraživačkog rada kandidata, angažovanje kandidata u razvoju nastave i razvoju drugih djelatnosti, rezultati nastavno-pedagoškog rada kandidata, rezultati postignuti u obezbjeđivanju naučno-nastavnog podmlatka, kao i povezanost obrazovnog rada nastavnika sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života i doprinos široj zajednici. ([Portfolio](#))

Sve navedeno, planirano je kroz finansijski plan sa vlastitim ključnim performansama i indikatorima. ([Finansijski plan](#)).

BLC redovno vodi bazu strukture studentske populacije, gdje se unose podaci o polu, starosnoj dobi, završenoj srednjoj školi studenta, prosječnoj ocjeni iz srednje škole, na koji se studijski program upisuje, na koju godinu studija se upisuje, da li se prepisuje sa druge VŠU, na koju godinu, da li student prelazi na drugi studijski program, status studenta pod kojim je upisan (varnedni/redovni), da li je u fazi mirovanja, broj studenata koji su napustili studij i godina diplomiranja. ([Statistika studenata](#))

BLC prati broj diplomiranih studenata u svakoj godini, te uredno vodi bazu mentora u obliku zapisnika i Knjige evidencije, te brojšano iskazuje u tabelama. ([Baza mentora](#))

BLC prati stepen zapošljavanja svršenih studenata na osnovu sprovedenih anketa na dan dodjele diploma. Svi podaci se čuvaju radi uporedivosti i uspješnosti studijskog programa. Prema posljednjim podacima iz 2024 godine ukupno je zaposleno 76,79% svršenih studenata. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/11/Anketa-diplomiranih-studenata-2023.pdf>

Procjena ispunjenosti Standarda 7

BLC je u potpunosti obezbjedio i osigurao kvalitet upravljanja informacijama o studijkom programu obezbjeđujući moderan integrisan informacioni sistem BLC –a o studijskim programima, pa se smatra da je u potpunosti ispunjen Standard 7.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja standarda 7

- Nastaviti sa kontinuiranom unapređenjem informacionog sistema u okviru kojeg je moguć širi spektar analiza.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za informacione tehnologije, Administrativno - tehnička služba

- Poboľjšati Politiku upravljanja ljudskim resursima sa projekcijama budućih potreba.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Senat

STANDARD 8: Informisanje javnosti o SP

Vidljivost ustanove u javnosti je segment kojem se posvećuje velika pažnja, informacije se redovno ažuriraju i objavljuju, svjesni da bez dvosmjerne, transparentne komunikacije sa našim studentima i promocije BLC-a u javnosti i stvaranju pozitivne slike o ovoj ustanovi kao društveno odgovornoj, nećemo ostvariti zacrtane ciljeve.

Komunikacija sa studentima je uspostavljena preko studentskih tijela u svim organima upravljanja i odlučivanja, preko mailing listi za slanje informacija studentima, oglasnih ploča na veb portalima i elektronskim oglasnim tablama, kao i kanalima društvenih mreža.

Informacije o programima i zvanjima dostupne su na veb stranici BLC -a (www.blc.edu.ba). Veb stranica sadrži informacije o programima i zvanjima koji se nude na visokoj školi, takođe postoje podaci o organizacionim jedinicama, centrima, časopisima, studentskim aktivnostima, načinu upisa na školu.

Institucionalni oblici odnosa sa javnošću i okruženjem razvijeni su u dovoljnoj mjeri. Putem veb stranice BLC -a postoji organizovan načina komuniciranja sa javnošću, okruženjem, kao i sa svim ostalim zainteresovanim licima.

BLC je poslednjih godina uložio veliki napor na planu povećanja informisanosti studenata u vezi sa studiranjem na BLC-u. Svi zaposleni na BLC-u imaju zadatak da pruže studentima sve potrebne informacije u vezi sa režimom studija, ostvarenjem studentskih prava, na Internet stranici BLC-a detaljno je objašnjeno kome studenti treba da se obrate za pojedine informacije i gdje mogu da se dobiju ili predaju određena dokumenta. Na internet stranici BLC-a postoji poseban segment e nastave, koji je posvećen studentima i veoma je koristan (<https://e-nastava.blc.edu.ba>) jer se tu mogu naći podaci o nastavnim planovima i programima, info paketima (planovi rada), vodič kroz studentske službe, podaci o nastavnicima i saradnicima, kao i mnoge druge korisne informacije. Time se studenti unaprijed upoznaju sa programom i metodama rada na izabranim studijskim programima i načinom ocjenjivanja, kao što mogu direktno i/ ili elektronskom poštom kontaktirati Koordinatora nastave, voditelja studijskog smjera za odgovarajuće nedoumice i da tako dobiju sve neophodne informacije a koje oni sami nisu mogli da pronađu na Internet stranici BLC-a (www.blc.edu.ba). Za svaki predmet, prije početka semestra, donosi se detaljan Plan rada, koji je dostupan studentima u pisanom obliku (na prvom času) i neprestano u elektronskom obliku na internet stranici sajtu BLC-a www.blc.edu.ba. Pored toga, nastavnici i saradnici komuniciraju sa studentima preko internet stranice, tj. kursa za odgovarajući nastavni predmet na kojoj se objavljuje dopunski nastavni

materijal, zadaci za vježbanje, primjeri ispitnih zadataka i pitanja, teme i uputstva za seminarske i diplomske radove, odgovori na pitanja studenata u vezi sa nastavnim gradivom, za svaki nastavni predmet. Plan i raspored održavanja predavanja i vježbi su istaknuti prije početka odgovarajućeg semestra na oglasnoj tabli i na web sajtu BLC-a. Direktor prati sprovođenje Akademskog kalendara tj. godišnjeg plana rada i posebnih planova nastave i planova rada za svaki predmet.

Planovi rada predstavljaju osnovu za sistematski i planski pristup realizaciji nastavnog procesa. Upoređivanje planiranog sa ostvarenim obimom, strukturom i načinom rada, omogućava jasnu sliku o stepenu ispunjenosti ciljeva nastavnog procesa i smjernicama za unapređenje kvaliteta nastavnog procesa.

Stope prolaznosti, prosječne ocjene po predmetima, podaci o zaposlenima se javno objavljuju kroz izvještaj o samovrednovanju, koji je plasiran na sajtu BLC-a i svima je dostupan.

Osim preko e-nastave i sajta BLC-a, profesori i studenti se obučavaju za rad u programu Office 365, koji omogućava nastavnicima objavljivanje pojedinačnih zadataka za svakog studenta sa člancima koji se mogu dijeliti u kreiranoj biblioteci digitalnih dokumenata, a grupa može sarađivati sa OneNote Notebook sveskom koji je smješten u SharePoint Online sistem. (Office 365 <https://portal.office.com>) To omogućava da su materijali uvijek dostupni sa svakog uređaja i mogu se dijeliti i vezivati za svaki kurs posebno. Office 365 na taj način pruža platformu za učenje koju korisnici već znaju da koriste pružajući im poznato okruženje, kao što je recimo okruženje za rad u Microsoft Office-u. Office 365 kao sistem zbog svoje integracije u oblaku, pruža mogućnost da se svim sadržajima pristupa sa jednom jedinstvenom šifrom i ne zavisi od uređaja sa kojeg se pristupa (mobilni telefon, tablet, laptop ili bilo kojim uređajem koji ima pristup internetu). Na sistemu e-nastave je оформljena sekcija "Za nastavno i administrativno osoblje" koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć i pravilnike o radu na BLC-u. U sklopu sistema e-nastave i Office 365 nalazi se baza podataka sa svim adresama elektronske pošte studenata, nastavnog i administrativnog osoblja, te se ovim putem periodično, na dnevnoj osnovi, kvartalno dobijaju informacije o resursima i uslugama koje su im na raspolaganju kao i nadogradnjama i poboljšanjima sistema.

Između BLC-a i diplomiranih studenata je uspostavljena međusobna komunikacija preko Alumni kluba koja bi mogla dati korisne podatke o broju zaposlenih diplomiranih studenata, primjenljivosti njihovih stečenih znanja u praksi, kao i ostale podatke kojima bi se poboljšali i unapredili postojeći studijski programi i institucionalna saradnja. BLC čija je svrha da pomaže studentima u procjeni svojih sposobnosti, interesovanja i vrijednosti, kao i da ih informiše o stanju na tržištu rada i zahtjevima poslodavaca u pogledu potrebnih kompetencija. BLC je na još jedan evropski savremen način uradio povezivanje studenata i diplomaca preko „Alumni“ sajta koji omogućava da pronađete sve informacije studenata sa BLC-a, berze rada, potencijalne poslodavce (više o aktivnostima Alumnia može se vidjeti na (<http://www.blc.edu.ba/alumni/>, kao na fejsbuk stranici Alumni kluba BLC-a). Alumni pruža mogućnost razgovora i savjetovanja u vezi sa mogućnostima razvoja karijere i to sa stručnim licima, organizaciji skupova, njihovo usavršavanje, objavljivanje publikacija, organizuje radionice obuke (kako napisati biografiju, priprema za intervju i sl), organizuje predavanja uspješnih poslovnih ljudi, pruža informacije o ponudi na tržištu rada i povezuje studente sa zainteresovanim poslodavcima i slično. Osim niza korisnih informacija i preporuka za sve korisnike ovog sajta pomaže im u procesu planiranja karijere, pružajući im mogućnost da su im dostupne svi relevantni podaci Zavoda za zapošljavanje.

Putem prezentacije na internetu, izdavanjem informatora sa objašnjenjima o studijskim programima, smjerovima i zvanjima, kao i radom studentske službe, koordinatora za nastavu i svog osoblja, BLC je obezbjedio lak pristup informacijama o svim pitanjima u vezi sa upisom studenata, kao što su informacije o testovima sklonosti i informisanosti, radu BLC-a i nadležnih službi i organa, najvažnijim aktima BLC-a, kao i svim ostalim informacijama relevantnim za studente, potencijalne studente, kao i za širu zainteresovanu javnost.

Prezentacija mogućnosti koje nudi BLC potencijalnim studentima vrši se i kroz usmene prezentacije koje se organizuju u srednjim školama, u završnim razredima, tokom kojih se predstavljaju sve prednosti koje im studiranje na BLC-u pruža. To je praksa sa kojom treba nastaviti i dalje, s tim što se ne treba ograničiti samo na završne godine, već treba biti dio priče srednjoškolaca i tokom nižih godina.

Takođe, u organizacija BLC-a tokom mjeseca aprila, pred maturu i upis srednjoškolaca organizuje se Dan otvorenih vrata BLC-a za maturante i njihove roditelje. Gostima se predstavljaju profesori i predavači BLC-a, kao i opremljenost škole za odvijanje savremene nastave, mnoštvo vannastavnih aktivnosti čiji dio postaju upisom ove Visoke škole, kao što je rad na College radiju i u College magazinu, posjeta Sajmu knjiga u Beogradu, mogućnost upisa drugot i trećeg ciklusa studija na fakultetima u našem okruženju sa kojima BLC ima potpisane ugovore i mnoge druge prednosti koje studiranje na Banja Luka College pruža. Jedna od tih prednosti je svakako mogućnost angažmana i rada na College radiju i objavljivanja tekstova u College magazinu.

College radio je prvi internet studentski radio u Republici Srpskoj. Nastao iz potrebe da se studentima omogući praktično sticanje iskustava u radu na elektronskim medijima. Radio emituje program muzički i sadržajno orijentisan prema studenatima i mladima. Osim pažljivo birane muzike, u programu radija se govori i o temama iz oblasti obrazovanja, umjetnosti i kulture, kao i informacije o aktuelnim dešavanjima u gradu i okruženju. Program koji samostalno uređuju studenti BLC-a, emituje se putem Interneta, 24 časa dnevno. Program se može slušati pomoću Winamp Media Player-a putem linka: <http://s3.vocast.com:8600/listen.pls>

College magazin je studentski časopis i prava je prilika za sticanje vrijednog iskustva u štampanim medijima. Različitost tema i novinskih žanrova koji se objavljuju u College magazinu primjer su otvorenosti časopisa prema svima, bez obzira na područje ličnih interesa. Prvenstvena namjera magazina jeste pružanje informacija o aktivnostima studenata i profesora na ovoj visokoj školi, kao i pokaže na koji način studenti mogu ostvariti svoje interesovanja. Zbog toga, u časopisu svoje mjesto pronalaze studenti sa smjera Informatika, Menadžmenta kulture, Poslovne ekonomije, Finansija i bankarstva, uz neizostavne studente sa Novinarstva i multimedije. Osim štampanog izdanja, College magazin se objavljuje u elektronskoj formi na sajtu, kao i na facebook stranici na kojoj se svakodnevno plasiraju vijesti i informacije važne studentima i praktično čine medijski prostor nebitnih, kao i uređaj sa kojeg preuzimaju ova izdanja.

BLC je razvio nekoliko oblika javnog predstavljanja među kojima su naučni skupovi promocija naučnih časopisa, naučnih monografija, udžbenika, zbornika. Sa svojim izdanjima BLC u saradnji sa izdavačkom kućom Besjeda svake godine učestvuje na Sajmu knjiga u Beogradu, Frakfurtu, Sarajevu, Herceg Novom, Sajmu knjiga u Banja Luci i drugim sajmovima u okruženju. Osim ovim aktivnostima BLC se ponaša i kao društveno odgovorna ustanova organizujući posjete Klinici za dječije bolesti, humanitarnim akcijama, donacijama nakon

prirodnih nepogoda (poplave) itd... Sve te aktivnosti redovno su praćene u medijima i sredstvima javnog informisanja, čime se postiže vidljivost ustanove u javnosti i ostvaruju zacrtani ciljevi iz Komunikacione strategije.

Prilikom upisa, svi studenti su trebali da popune anketni list za novoupisane studente, odnosno da odgovore na tri pitanja: kako su saznali za BLC, zbog čega su se odlučili na studij na ovoj visokoškolskoj ustanovi i da li su zainteresovano za učešće u vannastavnim aktivnostima i kojim. Rezultati ankete pokazuju da je najveći broj studenata za BLC saznao preko prijatelja koji studiraju na ovoj visokoškolskoj ustanovi i da su se, na osnovu njihovih pozitivnih iskustava, odlučili da svoje školovanje nastave na BLC-u. Rezultati ankete pokazuju da je više od polovine novoupisanih studenata na studijski program INFORMATIKA zainteresovano za vannastavne aktivnosti, prvenstveno za sportsko kreativne događaje (preko 50%), a zatim i za rad u studentskom parlamentu.

BLC otvoreno istupa u javnosti i daje informacije o svim važnim događajima i aktivnostima koje se odvijaju na BLC -a. Pored toga predstavnici BLC -a pokreću, ali i odazivaju se na javne debate, tv i radio emisije, konferencije, naučne skupove, seminare itd.

BLC podstiče svoje zaposlene da se aktivno bave naučnim, istraživačkim, umjetničkim i stručnim radom i da što češće objavljuju rezultate svoga rada u inostranstvu i time što izdvaja posebna finansijska sredstva za podršku ovim aktivnostima. Prema Odluci Direktora svim nastavnicima i saradnicima koji su zaposleni na BLC-u odobrava se korišćenje sredstava na ime naknade troškova učešća na međunarodnim skupovima, pod uslovom da imaju prihvaćen rad na tom skupu, kao i sredstva na ime naknade troškova učešća na jednom domaćem naučnom skupu. Takođe, svim saradnicima na BLC-u u toku izbornih perioda u zvanju saradnika odobravaju se sredstva na ime naknade troškova studiranja, nastavka studija, pod uslovom da prethodno pokažu uspjeh na studiju.

U okviru uključivanja BLC-a u naučne i stručne tokove, kao i unaprjeđenja akademskih znanja i podsticanje naučnog podmlatka, nastavnici BLC-a realizuju svoje doktorske studije na univerzitetima u zemlji i inostranstvu.

BLC redovno i u skladu sa svojim aktivnostima, a koje su od opšteg interesa i privlače pažnju medija održava konferencije za štampu. Uobičajen povod za njihovo održavanje su povodom naučnih i stručnih skupova, premijere filmova u Multimedijalnom studiju, izložbe, koncerti i druge aktivnosti koje organizuje BLC. <https://blc.edu.ba/novosti/>

Među značajnijim događajima čiji je organizator ili pokrovitelj BLC, a koji su privukli veliki broj medija kako u prostorije škole, tako i drugih institucija sa kojima je BLC partner možemo izdvojiti: međunarodna naučna konferencija MES, međunarodna naučna konferencija „Evropska unija – Zapadni Balkan – kuda dalje“, zatim PR Arena koja je prvi put održana na BLC-u, zatim u drugim gradovima, organizovan je Dan prakse koji je imao za cilj da poveže privredu i studente, zatim logistička konferencija, edukativna konferencija o odnosima s javnošću "Proactive", naučno-stručni skup "Digitalno izdavaštvo u obrazovanju budućnosti", naučni skup „Sloboda, uticaj i uloga medija u načinu razmišljanja mladih“, naučni skup E obrazovanje – obrazovanje budućnosti, održana je konferencija „Evropska unija – izazovi proširenja i Zapadni Balkan“, koncert Beogradskog revijskog orkestra, promocija zbirke pjesama "Depilacija jezika" Saše Baštinca, izložba radova studenata Metropolitan univerziteta iz Beograda, izložba grafičkih radova naših studenata sa odsjeka za grafički dizajn, veče sa Ivanom Bosiljčićem, međunarodna izložba fotografija "Mir i opstanak porodice čovjeka na

planeti Zemlji", autora 69 zemalja svijeta, veće Francuske šansone u izvođenju Jovana Đorđevića, predstava i druge.

Javnosti redovno plasiramo sve novosti na školi, među kojima treba izdvojiti uspješnost studenata na tom polju gdje su studenti učestvovali na međunarodnom takmičenju „Forum mladih lidera“, sa projektom pod nazivom „Servis personalne asistencije“, te projektom iz oblasti medija, odnosno radijskim prilogom „Korupcijom do savršenstva“ gdje je naš student ušao u uži takmičarski krug na međunarodnom festivalu kratkih radijskih i televizijskih formi studenata novinarstva „On the record“, izložbu slika studentkinje Biljane Nedić, poetsko veće književnika svršenih studenata BLC- a.

implementirano nekoliko sistema za komuniciranja sa studentima i osobljem kao i za razmjenu informacija o predavanjima, konsultacijama, ispitima, predispozicijama, obavezama, kolaboraciju, kreiranje sadržaja, kompletnu analitiku, pristup bibliotečkim jedinicama i dr. Međusobno su uvezani i integrisani da funkcionišu kao jedinstven informacioni sistem visokoškolske ustanove i sa jedinstvenim kredencijalima za sve servise. Korisnik ima jedan korisnički nalog za sve servise.

Implementirani su:

- Sistem Aktivnog domena – služi za dodjeljivanje lokalnih prava i resursa
- Sistem studentske službe – služi kao studentski karton sa opštim informacijama, položenim ispitima, finansijama, zaduženjima studenta, ovjerama semestra i drugim informacijama potrebnim studentskom servisu
- Sistem e-nastave – služi kao platforma za objavljivanje i pristup nastavnim materijalima, obavještanje studenata, nastavnog, pomoćnog i administrativnog osoblja putem elektronske pošte prijava ispita i sl.
- Sistem Office 365 – služi za kreiranje nastavnog i potrebnog sadržaja, praćenje uspjeha studenata, evidencija i korištenje IKT i nastavnih resursa i sl.
- Biblioteka - pristup bibliotečkim jedinicama i literaturi
- Microsoft Imagine program – služi za pristup potrebnom softveru za studiranje

Studenti koji su zaposleni ili su iz drugog razloga sprečeni da svakodnevno prisustvuju predavanjima imaju mogućnost praćenja nastave on-line, dok svaki predmet ima i sopstveni mikro sajt na kom se objavljuju materijali za praćenje nastave, spremanje ispita, kao i materijali za lakše savladavanje gradiva.

Za potrebe direktnog komuniciranja sa profesorima, asistentima i administrativnim službama, svaki student, svo nastavno osoblje i službe imaju sopstvenu elektronsku adresu na koju se šalju važna obaveštenja. Elektronske adrese koje studenti i nastavno osoblje koristi je zvanična visokoškolska adresa institucije realizovana uz pomoć Microsoft Office 365 platforme i služi kao jedinstveni način prijavljivanja na sve servise na BLC -u Pored ovoga vida komunikacije za potrebe on-line predavanja, virtuelnih konsultacija implementiran je i Skype for Business, desktop i mobilna verzija programa za video konferencije, gledanje udaljenog ekrana, predavanja, virtuelne konsultacije deljenje dokumenata, online diskusije, anonimne i javne upitnike i ankete. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/02/Anketa-o-kvalitetu-objavljenih-informacija-2023-2024.docx>

Prijava ispita, evaluacija nastavnih procesa i opštih uslova studiranja, praćenje rezultata predispozitivnih aktivnosti i ispita, raspored nastave, sva važna obaveštenja takođe se sprovodi preko internet servisa, (Moodle i Office 365) a studenti imaju mogućnost korišćenja Android i Apple iOS aplikacije za mobilne uređaje preko kojih dobijaju obaveštenja i rasporede

predavanja. Korišćenje sistema na Banja Luka College-u se oslanja na integraciju platformi Moodle i Microsoft Office 365 koje su integrisane sa Aktivnom domenom i sistemom studentske službe podignutim lokalno na Banja Luka College-u.

Sistem uključuje i sledeće stavke:

- Veb aplikacije Word, Excel, Outlook, PowerPoint, koje omogućavaju čitanje, uređivanje i deljenje dokumenata kroz veb čitač, čak i ako korisnik na računaru nema Office paket instaliran;
- Elektronska pošta sa 50GB prostora po korisniku, zasnovan na Exchange serveru, kojem se pristupa kroz veb čitač, klijenta za elektronsku poštu (npr. Outlook) ili sa mobilnog uređaja;
- OneDrive for business, lični prostor u oblaku za skladištenje podataka za svakog zaposlenog i studenta, kapaciteta 1 TB. Ovaj prostor je integrisan sa SharePoint servisom;
- Skype for Business, desktop program za video konferencije, gledanje udaljenog ekrana, predavanja, virtualne konsultacije deljenje dokumenata, on-line diskusije, anonimne upitnike i ankete;
- SharePoint, servis za kreiranje timskih veb sajtova, sa forumima za diskusije o projektima i distribuciju materijala;
- Yammer, društveni sajt za fakultet, koji liči na Facebook i ima podršku za PC i mobilne uređaje;
- Moodle e-nastava sistem za upravljanje kursevima odnosno sistem za upravljanje učenjem odnosno virtualno okruženje za učenje.

Studentima je najinteresantniji dio ovog paketa, korišćenje standardnih Office alata kroz cloud platformu office365 sa podrškom za rad na svim tipovima mobilnih uređaja. Osim što služe za učenje na studijskom programu informatika, služi i za sve ostale studijske programe, u smislu izrade prezentacija, seminarskih radova, komunikacije između studenata i s nastavnim osobljem. Naravno, potrebno je koristiti stečena znanja rada s osnovnim alatima Office (Word, Excel, PowerPoint, Access). Vrlo bitna funkcija je i mogućnost spremanja dokumenata u „oblak“, a može se vrlo jednostavno primijeniti u slučajevima prezentacije zadanog zadatka samom profesoru i ostalim studentima, korišćenjem na internetu (u „oblak“) spremljenih dokumenata, s mogućnošću izmjena na licu mjesta, on-line. Nije potrebno donošenje radova na vanjskim medijima, tipa CD-DVD ili USB memory sticka. Za vrijeme izrade zadanog zadatka, studentima je moguća stalna komunikacija s kolegama i nastavnim osobljem putem Skype for business alata, moodle foruma, elektronske pošte.

Sve navedeno dio je Komunikacijske strategija koja treba prvenstveno da pomogne u određivanju načina i aktivnosti kojima BLC doprinosi boljoj komunikaciji sa nekoliko ključnih ciljnih grupa javnosti i na taj način doprinese ostvarivanju vizije Visoke škole zacrtane u njenim strateškim dokumentima. Takođe, ova strategija kroz svoje ciljeve i operativne aktivnosti je sastavni dio unutrašnjeg sistema obezbjeđenja kvaliteta Visoke škole BLC. Vodeći računa o značaju uloge koju ova obrazovna ustanova ima u društvu, lokalnoj zajednici, nezaobilazan momenat je upoznavanje šire javnosti sa radom, aktivnostima, planovima i realizovanim projektima BLC-a. Jedan od zadataka strategije jeste da pomogne zaposlenima, kako nastavnom, tako i nenastavnom osoblju, u obrazovnoj ustanovi da produktivno komuniciraju i ispune osnovne ciljeve organizacije. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Komunikacijska-strategija-BLC-a.pdf>

BLC štampa i na sajtu plasira vodič za studente, ali štampa i druge flajere i promotivne materijale za buduće generacije studenata. Vodič za buduće studente obuhvata opis i nazive

studijskog programa, informacije o troškovima studija, način upisa itd. (<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Vodic-2034.pdf> , [Flajeri](#))

Za BLC je izuzetno važno da provjeri kvalitet objavljenih informacija, odnosno da provjeri njihovu upotrebljivost i dostupnost. To se vrši pomoću ankete koja je objavljena na portalu BLS - a. Anketa se postavlja na sajt na početku akademske godine (u oktobru), a podaci iz ankete se obrađuju na kraju akademske godine (u oktobru naredne godine). Ona se sastoji od četiri jednostavna pitanja, a posjetioci sajta na pitanja odgovaraju sa DA ili NE. Anketa se sastoji od sljedećih pitanja:

1. Da li su ste pronašli sve potrebne informacije?
2. Da li su Vam objavljene informacije korisne?
3. Smatrate li da su objavljene informacije objektivne?
4. Smatrate li da su objavljene informacije nepristrasne?

Rezultati pokazuju da je 66,67% posjetilaca sajta uspjelo da pronađe željene informacije, a posjetioci sajta smatraju da su objavljene informacije korisne (74,51%), objektivne (89,71) i nepristrasne (89,22).

Procjena ispunjenosti Standarda 8

BLC ima uspostavljen sistem odnosa sa javnošću i prezentacija informacija za javnost putem internet stranice, društvenih mreža i organizacije raznih kulturnih događaja. Također, imamo usvojenu Komunikacijsku strategiju koja pomaže u određivanju načina i aktivnosti kojima BLC izlazi u javnost. Prema tome, BLC ima ispunjen Standard 8.

Preporuke za unapređenje i razvoj kvaliteta

- Definirati minimalno potrebne elemente, koje treba da sadrže veb prezentacije
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvalitete
- Povećati sadržaj informacija na engleskom jeziku
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvalitete

STANDARD 9: Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa

BLC kontinuirano usavršava svoje studijske programe i usklađuje ih sa društvenim potrebama i okolnostima. Osnovni načini vrednovanja i samovrednovanja studijskih programa i nastavnog rada su: analiza dokumentovanosti i javnosti studijskih programa; analiza zapisa o nastavnom radu; studentsko vrednovanje – vrednovanje od strane aktivnih studenata i studenata koji su završili studije; vrednovanje od strane poslodavaca kao korisnika usluga studenata koji su završili studije, samovrednovanje zaposlenih.

Vrednovanje studijskog programa u cjelini, sastoji se iz: kompozitne procjene svih pojedinačnih nastavnih predmeta na studijskom programu i jedinstvene procjene studijskog programa kao celine. ([uspjeh studenata](#))

Studijski program Informatika sadrži sve elemente utvrđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom, studijski program je naučno utemeljeni; ima definisanu svrhu i ulogu u sistemu

vaspitanja i obrazovanja; usklađen sa istraženim potrebama poslodavaca, i drugih relevantnih organizacija i institucija sistema; ciljevi studijskog programa, ishodi učenja, znanja i vještine koje se njegovim savladavanjem stiču, definisani su i usklađeni sa osnovnim zadacima i ciljevima BLC -a.

Studijski program usklađen je sa savremenim svjetskim tokovima i stanjem nauke i struke.

Studenti su uključeni i imaju aktivnu ulogu, kako u procesu samovrednovanja, tako i u procesu definisanja politike kvaliteta na BLC-u. Aktivna uloga studenata u procesu obezbjeđenja kvaliteta ostvaruje se: radom studentskih organizacija i studentskih predstavnika u tijelima BLC -a, učešćem predstavnika studenata u radu organa za obezbeđenje kvaliteta, periodičnim ocenjivanjem kvaliteta studijskih programa, svih elemenata nastavnog procesa, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, pedagoškog rada nastavnika, saradnika i studentske službe putem anketiranja, izražavanjem mišljenja o svim opštim aktima kojima se utvrđuje strategija obezbeđenja kvaliteta i uređuju standardi i postupci za obezbeđenje kvaliteta.

Za potrebe razvoja novih studijskih programa primijenjena procedura evaluacije (samoevaluacije) postojećih studijskih programa, a obrađeni rezultati su osnova za pokrenje postupka, nakon što Naučno nastavni vijeće da prijedlog Senatu. ([Zapisnici Naučno nastavni vijeća](#))

Rezultati anketiranja pokazuju da studijski program koji je aktuelno realizovani na obezbjeđuje zadovoljavajuću osposobljenost za rad, zadovoljavajući nivo stručnih teorijskih i praktičnih znanja i vještina, kao i da su struktura studijskih programa, broj prdmeta i fond časova, svrha i ciljevi programa, zadovoljavajući, ali se mogu dalje razvijati. Rezultati anketiranja pokazuju da važeći studijski program obezbeđuje ostvarivanje obrazovnih ciljeva, odnosno sticanje zadovoljavajućeg nivoa stručnih kompetencija studenata, teorijskog i praktičnog znanja u struci, organizacionih vještina, sposobnosti za timski rad i spremnosti za rad. Kvalitet studijskih programa utvrđuje se na osnovu podataka prikupljenih navedenim anketiranjima i evaluacijom prethodećih programa, kao i poređenjem programa predloženim za akreditaciju sa studijskim programima sličnog sadržaja u BiH i Evropi.

BLC kontinuirano organizuje sastanke sa privrednicima kao i svake godine u novembru događaj pod nazivom „Dani prakse“. Ovaj događaj omogućava studentima da se upoznaju sa radom uspješnih kompanija, kao i da saznaju gdje mogu da steknu praktična znanja. Na osnovu anketa sprovedenih među studentima i poslodavcima, Komisija za osiguranje kvaliteta i Naučno-nastavna vijeća dolaze do značajnih podataka o kretanju na tržištu rada i na osnovu njih dolaze do bitnih zaključaka o potrebi za revizijom studijskih programa. ([Zapisnici sa sastanaka sa privrednicima](#), <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Anketa-dani-prakse-2023.pdf>)

Rezultati anketiranja koja su sprovedena na Danima prakse, u 2017. godini, pokazuju da većina studenata smatra da im je praksa korisna, te da su zadovoljni uslovima koje su imali u preduzećima u kojima su obavljali praksu. Sa druge strane, većina poslodavaca navelo je da su studenti BLC-a imali dovoljno znanja i kompetencija za obavljanje stručne prakse.

Ideja o osnivanju Karijernog centra BLC -a i savjetovanja studenata realizovana je zahvaljujući inicijativi poslodavaca na događaju pod nazivom „Dani prakse“ sa ciljem da studente pripremi za izlazak na tržište rada nakon diplomiranja, da ih poveže sa poslovnom zajednicom i da im pruži podršku u sticanju onih znanja i vještina koje su danas na tržištu rada neophodne.

Karijerni centar je osmišljen kao studentski servis koji kroz različite usluge i programe obezbjeđuje podršku studentima i diplomcima BLC-a u razvoju karijere i pomaže im da se po završetku studija što bolje predstave u poslovnom svijetu. <http://kc.blc.edu.ba/>

Prema tome, BLC kontinuirano prati uspješnost i efikasnost studiranja i preduzima mjere utvrđene Pravilima studija za povećanje uspjeha u studiranju. BLC obezbjeđuje studentima aktivno učešće u postupku ocjene kvaliteta. BLC obezbjeđuje uslove i infrastrukturu za redovno, sistematsko prikupljanje i obradu podataka potrebnih za ocjenu kvaliteta u svim oblastima koje su predmet samovrednovanja. BLC obezbjeđuje raspoloživost podataka potrebnih za upoređivanje sa odgovarajućim stranim visokoškolskim ustanovama u pogledu kvaliteta. BLC obezbjeđuje redovne povratne informacije od poslodavaca i drugih organizacija o kompetencijama svojih diplomiranih studenata. BLC podržava, podstiče i unapređuje organizovano djelovanje diplomiranih studenata akademskih studija, kao i aktivnosti koje doprinose očuvanju ugleda BLC- a i njegovom daljem razvoju. (<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2025/02/Anketa-diplomiranih-studenata-2024.docx>)

Pokazatelj kvaliteta studijskog programa je i to što je kreiran po uzoru na referentne evropske modele.

Procena ispunjenosti Standarda 9

Na osnovu analize i evaluacije prethodećih studijskih programa, može se zaključiti da pripremljeni studijski program na nivou osnovnih akademskih studija, ispunjava Standard 9.

Preporuke za unapređenje i razvoj kvaliteta

- Kontinuirano razvijati studijski program, prihvatati pozitivna dostignuća na srodnim studijskim programima, osnaživati fleksibilnost nastavnika pri kreiranju i realizaciji aktivnosti u okviru studijskog programa.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvalitete, Naučno-nastavno vijeće

- Nastojati da se proširi saradnja u okviru različitih studijskih programa i unapredi mobilnost studenata akademskih studija.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za međunarodnu saradnju, Naučno-nastavno vijeće

Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvalitete, Naučno-nastavno vijeće

- Redovno pribavljati povratne informacije od poslodavaca i predstavnika drugih odgovarajućih organizacija o kvalitetu studija i svojih studijskih programa, i ustanoviti načine inoviranja sadržaja i procesa nastave i ishoda učenja;

Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvalitete, Naučno-nastavno vijeće

STANDARD 10: Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Visokoškolska ustanova ima razvijene oblike međunarodne saradnje kroz evropske (međunarodne) projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl. Visokoškolska ustanova podstiče i obezbjeđuje međunarodnu mobilnost studenata i nastavnika, prateći primjenu stečenih iskustava u svojim aktivnostima.

BLC je u okviru Erasmus + projekta ostvario mobilnost nastavnog osoblja i studenata tokom

2021/22 sa Visokom školom za informacione tehnologije u Zagrebu. <https://blc.edu.ba/mobilnost-blc/#1671106581917-179aace6-54ae>

Također, mobilnost je ostvarena i tokom školske 2016/2017. godine u posjeti Visokoj školi za informacijske tehnologije u Zagrebu.

U školskoj 2021/22 omogućena je razmjena nastavnog osoblja, gdje je prof. Natalija Simeonović sa Beogradske politehnike održala predavanja i radionice sa studentima Grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija kroz tri sesije.

Razmjena nastavnog osoblja je ostvarena sa Univerzitetom Jaen u Španiji, gdje su tri profesora naše škole učestvovala u ovom projektu. Osim toga, BLC je ostvario Erasmus projekat sa Univerzitetom Europa Prima Skopje u okviru istraživanja želja i interesovanja mladih na Zapadnom Balkanu. <https://blc.edu.ba/en/dosadasnja-iskustva/>

U okviru Erasmus + projekta, BLC je učestvovao kao jedna od partnerskih škola Zapadnog Balkana na projektu Balkan Voices, u okviru kojeg su učestvovala dva studenta i šest voloneta. <https://cfi.fr/en/project/balkans-voices>

BLC je uspostavio međunarodnu saradnju i postao dio međunarodne mreže Ceeman – Central and East European Management Development Association. Ono što BLC dobija članstvom u globalnoj mreži za razvoj menadžmenta CEEMAN jesu prava i beneficije kao što je: učestvovanje u međunarodnim obrazovnim programima i konferencijama, uspostavljanje međunarodnih saradnji, dobijanje akreditacija za studijske programe.

Kriteriji članstva i obaveze u CEEMAN su: minimalno pet godina iskustva u kontinuiranom obrazovanju na području poslovne ekonomije ili menadžmenta; studij prvog ciklusa iz područja menadžmenta koji se izvodi barem pet godina i minimalno 60 studenata koji su završili program; godišnje minimalno 25 studenata upisanih na pojedinom smjeru studija (studijskom programu); predavanje izveštaja baziranih na samoprocjeni.

Prava i beneficije su: svi CEEMAN programi i događanja po povlaštenim cijenama, besplatne publikacije, mogućnost postavljanja obavještenja i poziva na saradnju na CEEMAN web stranicu, uključivanje kataloga institucija i programa sa profilima institucija i opisima programa. uključivanje članova Visoke škole u on-line CEEMAN katalog eksperata, mogućnost dobivanja IQA akreditacije, pogodnosti koje uključuju saradnju sa CEEMAN partnerima izdavačima (Emerald, Harvard Business School Publishing, Pearson Education, the Adizes Institute itd), pristup čvrsto povezanoj i predanoj mreži institucija zainteresiranih za saradnju i razvoj.

BLC je ostvario saradnju a u cilju ostvarivanja principa visokog obrazovanja: uvažavanje humanističkih i demokratskih vrijednosti, evropskih i nacionalnih tradicija, poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih vidova diskriminacije.

BLC je sklopio sedam ugovora sa Direktoratom komunikacija jedinice za izdavaštvo Savjeta Evrope u Strazburu. Ovim ugovorima se BLC -u daje pravo da prevodi i izdaje izdanja Savjeta Evrope. Ugovori se tiču prava i obaveza izdavača i vlasnika izdanja na distribuciju, prevod i ostalih ugovorom predviđenih uslova.

Ugovori su potpisani za publikovanje sljedećih izdanja:

1. "Institucije menadžmenta etnopolitičkog sukoba u centralnoj i istočnoj Evropi"; (Institutions for the Management of Ethnopolitical Conflict in Central and Eastern Europe)

2. "Priručnik za nošenje religijskih simbola u javnosti"; (Manual on the wearing of religious symbols in public areas)
3. "Izvršenja presuda Evropskog suda sa ljudska prava" (drugo izdanje; (The execution of judgments of the European Court of Human Rights)(2nd edition)
4. "EDC/HRE (peti dio: Proučavanje prava djeteta - Devet kratkih projekata sa osnovni nivo"; (EDC/HRE (Volume V): Exploring Children's Rights - Nine short projects for primary level)
5. "Savjet Evrope i ljudska prava - Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima"; (The Council of Europe and human rights - An introduction to the European Convention on Human Rights)
6. "Priručnik o govoru mržnje"; Manual on hate speech
7. "Savjet Evrope i Rim: 40 godina akcije" (Council of Europe and Roma: 40 years of action)

BLC je kroz partnerstvo sa izdavačkom kućom „Besjeda“ i Ministarstvom civilnih poslova BiH učestvovalo u međunarodnom projektu štampanja UNESCO – vih Konvencija iz oblasti kulture.

BLC je potpisao pojedinačne sporazume i sarađuje kao partner sa visokoškolskim ustanovama u okviru međunarodne saradnje. <https://blc.edu.ba/partneri/>

Jedan od osnovnih ciljeva međunarodne saradnje BLC-a je da omogući svojim svršenim studentima da nastave drugi ciklus obrazovanja (master studije) na univerzitetima van Bosne i Hercegovine sa kojima je potpisan sporazum o saradnji. Do sada je tako veći broj bivših studenata magistrirao na univerzitetima u Beču, Beogradu, Zrenjaninu i Novom Sadu. (Izveštaji Centra za međunarodnu saradnju)

BLC zajedno sa nevladinom organizacijom „Svjetionik“ realizuje projekte iz oblasti socijalne zaštite, preduzetništva, volonterizma i drugih oblasti koje se pokazu aktuelnima u određenom periodu. BLC i nevladina organizacija „Svjetionik“ su usaglasili da zajednički pripremaju projekte, unapređuju sistem socijalne zaštite, angažuju nastavnike za razne vrste edukacija, a po potrebi projekta. Takođe, usaglasili su da angažuju studente radi njihovog jačanja sposobnosti i vještina u raznim oblastima. Da provode programe samozapošljavanja i realizuju poslovne ideje.

BLC je sa Razvojnoum agencijom grada Prijedora PREDA učestvovao u dva IPA projekta, kao stručni konsultant.

Visoka škola BLC bila je fokus pažnje delegacije Savjeta Evrope koji su kroz sprovođenje projekta "Strategic Development of Higher Education and Qualification Standards" posjetili našu visokoškolsku ustanovu i održali individualne sastanke i sastanke fokus grupa, u svrhu prikupljanja informacija u skladu sa matricama za analizu tri teme koje projekat mora analizirati. Posjeta BLC-u odvijala se tri dana i to od 18.-20.juna, a ujedno je to bila i jedina privatna visokoškolska ustanova na nivou BiH odabrana kroz projekat Savjeta Evrope.

BLC veliku pažnju poklanja razvoju međunarodne naučne saradnje, dajući značajne napore u rad Centra za međunarodnu saradnju. <https://blc.edu.ba/partneri/> Međunarodno prisustvo BLC – a primjetno je u domenu inter-univerzitetske odnosno inter-visokoškolske razmjene profesora i studenata. Aktivnosti Centra za međunarodnu saradnju obuhvataju organizaciju ljetnjih BLC, razmjenu predavača i studenata sa partnerskim univerzitetima, priznavanje stranih visokoškolskih isprava, kao i organizaciju seminara i predavanja istaknutih profesora iz inostranstva. Razmjena nastavnika i studenata se odvija u okviru , kao i na osnovu ugovora

o bilateralnoj saradnji koje je BLC potpisao i ostvario sa univerzitetima u inostranstvu. Ovi ugovori odnosno program podrazumjeva razmjenu studenata i profesora, da studentima omogućavaju nastavak studija i usavršavanje.

Procjena ispunjenosti Standarda 10

Na osnovu analize i evaluacije prethodećih studijskih programa, može se zaključiti da pripremljeni studijski program na nivou osnovnih akademskih studija, zadovoljava Standard 10.

Preporuke za unapređenje i razvoj kvaliteta

- Aktivnije uključivanje Centra za međunarodnu saradnju u Erasmus projekte i iznalaženje partnera

Nosilac aktivnosti: Centar za međunarodnu saradnju, Direktor,

-Potrebno je učestvovati u što više projekata koji podstiču mobilnost, kao što su: ERASMUS. Povećati uključenost u CEEPUS mreži.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju

-Potrebno je intenzivirati saradnju sa stranim visokoškolskim i naučnoistraživačkim organizacijama i uložiti napor u pribavljanje dodatnih finansijskih sredstava za potrebe nabavke literature i učešća na međunarodnim konferencijama, kako bi se uticalo na povećanje zadovoljstva zaposlenih u nastavi ovim aspektom kvaliteta organizacije BLC -a.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju